

פריט	תמונה	תאור
1		<p>תפלא: כת"י עב-כרס [400 עמ']. [תימן?], שנות ה'ת"ר. חתימות. כתב-יד עב כרס, המשתרע על פני כארבע מאות עמודים, כתובים בכתיבה תימנית ברורה. קולופונים, הגהות וחתימות רבות. באחד הקולופונים נרשם תאריך הכתיבה: שנת תרצ"א [1931]. ללא ציון מקום הכתיבה. כתב היד, כולל תפילות לעיתים מיוחדות, פזמונים, הלכות ועוד. הוא נכתב לאורך תקופה על ידי "הצעיר משה בן יוסף יש"ל", החתום בסיום כל אחד מחלקי כתב היד. תוכן כתה": סדר ברכת מילה; אסטרוולוגיה וקבלה; סליחות; הגדה של פסח; אזהרות; סוכות, הושענות שמיני עצרת; קונטרס עיבור שנים; שירות, ופרקי אבות. מפרט: כ-400 עמ' כתובים. כ-18X12 ס"מ. נייר עבה. מצב; טוב-טוב מאוד. כתמי זמן. חתימות וחתימות של הסופר ושל בעלי הספר. מחיר פתיחה: \$1,000 הערכה: \$2,500 - \$3,000</p>
2		<p>נדיר מאוד! ספרי הגר"א, מהדורה ראשונה: דבר אליהו - אשר קבל מפי אליהו ווארשא, תר"א. חותמות. ספר דבר אליהו, באור על איוב. מאת רבינו אליהו מוילנא. אשר למד עם בנו הרב מו"ה אברהם. דפוס צ.י. באמברג. ווארשא, תר"י [צנז' 1853]. את הספר הדפיס המגיד רבי אברהם בעריש פלאהם מתוך גוף כתי"ק של רבי אברהם בן הגר"א מה שלימדו אביו "והוא כתב על הספר כפי אשר קבל מפי אליהו אביו", כמופיע בהקדמה. לאורך הספר מופיעות חותמות בעלות רבות של הגאון רבי יצחק אליעזר בענקאוויטש, מגאוני ליטא ובאחרית ימיו רב דקהל טשעלסי מאסס. מפרט: [4], כא, ג דף. 16 ס"מ. מצב; טוב. חותמות. מעט כתמי זמן. כריכה חדשה. מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$500 - \$700</p>
3		<p>ספר נדיר: נחלת אבות. ווילנא, תקצ"ו. מהדורה ראשונה. עותק נאה. ספר נחלת אבות, מאת הגאון רבי מאיר ב"ר אליהו ב"ר אברהם אחי הגר"א. ווילנא, תקצ"ו [1935]. מהדורה ראשונה. ספר נדיר, היה פעמים בודדות במכירות, במצבים גרועים. הספר הוא צוואה שכתב רבי מאיר לצאצאיו לפני עלותו לארץ ישראל, [כפי שנהג דודו זקיניו הגאון מוילנא], והוא מזכיר בו כמה פעמים את בניו וחתינו, אך אינו מזכיר את שמותיהם כלל. המחבר גם העלים את זהותו מהשער ומההקדמה, והוא מופיע ברמזים בלבד, באקרוסטיכון ובראשי תיבות בהקדמת הספר. אולם בספר מפורסם נוסף שחיבר אותו מחבר באותה התקופה "פירוש הגר"א על מסכת אבות - דרך אבות" (ווילנא, תקצ"ו; ראה צילום), מופיעה גם זהותו של מחבר ספר נחלת אבות שלפנינו. הספר דרך אבות נושא את הסכמת הגאון רבי אברהם אבלי אב"ד ווילנא (ראה צילום), הכותב בהסכמה: "כמוהר"ר מאיר בן להרב הגאון המאוה"ג מו"ה אליהו ז"ל שהיה אב"ד דק"ק ע"ח, נכד הגאון המפורסם מו"ה אברהם ז"ל אחיו של הגאון החסי מה"ו אליהו ז"ל מוילנא והראני ספרו [שלפנינו] נחלת אבות". מפרט: [15], כה דף. 17 ס"מ. נייר עבה. שמו של המדפיס באותיות קיריליות. מצב; טוב. מעט כתמי זמן. כריכה חדשה. המחבר הגאון רבי מאיר רגולר [נפטר כ"ח ניסן תר"ב], בספר תולדות חכמי ירושלים נכתב עליו: "הרב הגדול ר' מאיר בהגאון ר' אליהו ראגאלער האבד"ק עיר סוגינד, בנו של הגאון החסיד קדוש ישראל ר' אברהם אחי מרן הגר"א ז"ל. חבר ספר דרך אבות על פרקי אבות והדפיסו בעיר ווילנא טרם נסעו לעיה"ק בש' התקצ"ו ליצירה... וחבר גם כן ספר נחלת אבות והוא צואה קדושה ונעימה לבניו וחתינו ושם מובאות הנהגות קדושות ויקרות, וכותב עליהם בדף טו שם, אודה לה' חסדו, אשר נתן בלבי מעודי זה הסדר וההנהגה שנהגתי בעצמי בזה האופן". בשער ספרו "מלחמות ה" (ירושלים, תקצ"ט; ראה צילום) מופיע: "חברו הרב הגאון מורנו רבנו רבי מאיר בן רבי אליהו זצוקללה"ה תלמיד מורנו ורבנו קודש קדשים רבן של כל בני הגולה הגאון החסיד אור העולם רבינו אליהו זצוקללה"ה מוילנא יצ"ן בעהמ"ס דרך אבות</p>

<p>[שלפנינו]. מחיר פתיחה: \$500 הערכה: \$700 - \$800</p>	
<p>נדיר ביותר! צוואת הגאון רבי יואל מאמציסלאוו מגדולי תלמידי הגר"א. ווילנא, תר"ח. ספר צוואות, מוסר והנהגות ישרות. מאת הגאון הקדוש רבי יואל חסיד מאמציסלאוו בעל חידושי מהרי"ח, ומגדולי תלמידי הגר"א, שנודע כבעל רוח הקודש. ווילנא, תר"ח [1848]. הגאון רבי יואל חסיד מאמציסלוב נודע בכינוי "מהרי"ח" [נפטר ה'תקס"א או ה'תקס"ב], רב מפורסם מתלמידי הגר"א. בעל "חדושי מהרי"ח" על שישה סדרי משנה. נולד לאברהם שמריה. שם משפחתו היה פרומקין. בהקדמת ספרו אמרי קודש (בני בקר, תשי"ט) נכתב אודותיו: "ואשרי עין ראתה כל אלה בהיותו יושב בביתו נאוה קודש ותורתו היתה אומנתו ועלה בגרם המעלות בטהרה ופרישות קדושה וענוה, מיום שנתן אל לבו להתענות יום יום בר משבתא ויומא טבא והלך בעקבותיו של אמ"ו רבן של כל ב"ה הגאון האמיתי זצוק"ל [הגר"א] דורו ראו ושמחו ועל עומק חכמתו ובינתו אשר עצתו היה אמונה כאשר ישאל איש בדבר אלוקים". על פרישותו וסיגופיו כותב בנו, רבי שמריהו, בהקדמתו לחדושי מהרי"ח: "קרוב לכ"ט שנה הניח חיי שעה, ועסק בחיי עולם, ופרק מעליו עול דרך ארץ, וקבל עליו עול מלכות שמים, לעסוק בג' עמודי עולם, ... וגם ישב בתענית וסיגף עצמו שישה שנים בתחילת ישיבתו והתבודדו מהבלי העולם הזה". מפרט: 46 עמ'. 15 ס"מ. חותמת בדף 1/ה. רישומי בעלות רבים בדף הפורץ האחורי. מצב; טוב. כתמי זמן. כריכה חדשה. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$600 - \$800</p>	<p>4</p>
<p>ראש הגבעה, צוואה ודרושים. מאת המגיד מפלאצק. ירושלים, תרנ"ח. ספר ראש הגבעה, צוואה למען אשר יצוה את בניו במעשים טובים, ודרשות על ד' פרשיות. חובר ע"י הגאון רבי פנחס מפלאצק – תלמידו של אדונינו הגר"א מווילנא זצוק"ל. ירושלים, תרנ"ח [1898]. הגאון רבי פנחס מפלאצק [נפטר בתקס"ז], כונה "דער פאלאצקער מגיד". מגיד מישרים בפלאצק ושניפישוק-ליטא, ליד וילנא. היה דורש בקהילות רוסיה ופולין. ביקר בוילנא ופגש את הגר"א שהזמינו לשמש מלמד לנכדיו. חיבר גם "כתר תורה", ועוד. מפרט: [1], מח דף. בדפוס שמואל צוקרמן. 18.5 ס"מ. מצב טוב. רישומי בעלות. קרע בדף הפורץ האחורי הריק. כריכה חדשה. מחיר פתיחה: \$200 הערכה: \$400 - \$500</p>	<p>5</p>
<p>נדיר! דפוס ראשון של הספד ה'חיי אדם' על הגר"א ודינים מתלמידו הגר"ח. וילנא, תרל"א. ספר "צוואת אדונינו מורינו ורבינו" הגר"ר יחזקאל קאצינעליבויגען אב"ד אה"ו באשכנז, מח"ס 'כנסת יחזקאל'. וילנא תרל"א 1871. הספר כולל את ספר צוואת בעל 'כנסת יחזקאל'. והספד עליו מתלמידו רבי ליב פרעגיר ז"ל. כמו כן מכיל הספר את ההספד שנשא הגאון רבי אברהם דאנציג בעל ה'חיים אדם' על "יחיד בדורו" הגר"א זצ"ל. וכן שאלות, דינים והנהגות מרבי חיים מוולאזין בתוספת דינים והנהגות מהגר"א. 'דפוס ראשון' של ההספד על הגר"א והדינים מהגר"ח מוולאזין. מפרט: 32 עמ', 16 ס"מ. חיתוך דפים שאינו מיושר. מצב; טוב מאוד. כתמי זמן. כריכה חדשה. הגאון רבי יחזקאל קאצינעליבויגען [תכ"ח - תק"ט] מגדולי רבני דורו ומפוסקי הדור. נודע כרבה של אה"ו – אלטונא, המבורג וואנזיבעק. חיבר שו"ת 'כנסת יחזקאל'. הגאון רבי אברהם דאנציג בעל החיי אדם [תק"ח-תקפ"א], מגדולי פוסקי הדורות. רב ודיין בוילנא. מחותנו של הגר"א. מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$500 - \$600</p>	<p>6</p>
<p>סט מפואר ושמור: חומשים עם פירוש הרש"ר הירש - מהדורה ראשונה סט מושלם ומפואר [5 כרכים גדולים] של חמישה חומשי תורה, עם תרגום לגרמנית, ועם פירושו החשוב (בגרמנית) של הגאון רבי שמשון רפאל הירש. דפוס ראשון. פרנקפורט דמיין, תרכ"ז - תרל"ח 1867-1878. שני שערים לכל כרך (בעברית וגרמנית), וברובם שער קצר נוסף. בראשית - פרנקפורט דמיין תרכ"ז. שמות – פרנקפורט דמיין תרכ"ט. ויקרא – פרנקפורט דמיין תרל"ג. במדבר – פרנקפורט דמיין תרל"ו. דברים – פרנקפורט דמיין תרל"ח. גולת הכותרת של עבודתו הספרותית של הרש"ר הירש, הוא ביאורו על התורה, הטומן בחובו את</p>	

יסודות תורתו ומשנתו. אחד ממרכיביו העיקריים של החיבור, היא ההוכחה שקיימת אחדות גמורה בין התורה שבכתב לתורה שבעל פה. השפעתו של החיבור הייתה עצומה וכמעט שלא היה בית דתי וחרדי בגרמניה שלא היה נמצא בו הפירוש. מפרט: [5] כרכים: 1867/78, 6, 633 [2]; [2] 614; [2] 749 [1]; [2] 517 [1]; [2] 588 [1] עמ' 23 ס"מ. מצב כללי: טוב - טוב מאוד. הגהה. כתמי זמן. קרעים קלים. כריכות פגומות. .... הגאון רבי שמשון בן רפאל הירש [תקס"ח-תרמ"ט], שומר משמרת הקודש באשכנז ומאבות האורתודוקסיה בדורו. עמד בראשות המאבק ברפורמים ודגל בשיטת "תורה עם דרך ארץ". הרש"ר התפרסם באירופה כולה עקב ספריו הפופולריים והנגישים בנושאי אמונה. בפרנקפורט עמד הרב הירש בראש המערכה להפרדת הקהילה האורתודוקסית מהקהילה הכללית, בויכוח שבין המיעוט שבחר בדרך הירש (Austrittorthodoxie, "אורתודוקסיה מתפלגת") לרוב שנותר בתוך הקהילות המאוחדות (Gemeindeorthodoxie, "אורתודוקסיה קהילתית"). מחיר פתיחה: \$800 הערכה: \$1,200 - \$1,500

7

פריט מוזיאלי: סידור עתיק מהודר, בקופסת עור מקורית. אמשטרדם, תקל"ג
 סידור תפלה מכל השנה, כמנהג אשכנז ופולין, בפורמט קטן. עם תהלים ומעמדות. שלושה שערים. עותק מפואר, בכריכת עור, עם הטבעות זהב אמיתי. נתון בקופסה מקורית מהודרת, מחופה בעור. אמשטרדם, תקל"ג 1773. מצב תצוגה. הסידור בעריכת רבי שלמה זלמן מלונדון. כולל תפילות לכל מעגל השנה; תחינות ובקשות; הלכות ומנהגים; ספר תהילים עם כוונת המשורר בשער נפרד; וסדר מעמדות, אף הוא בשער נפרד. (בשער התהלים פרט השנה: 'תקכ"ט' ובמעמדות הפרט: 'תקכ"ז'). מפרט: יב, תטו; נו; מז דף; 13 ס"מ. כריכת עור מקורית עם הטבעות זהב. חיתוך דפים צבעוני. נתון בקופסה מקורית ייעודית, מהודרת, מחופה בעור. גודל הקופסא: 14X9X6 ס"מ. מצב טוב מאוד. חתימה וחתימות. מעט כתמי זמן. שפשופים בפינות הקופסא דף שער מעמדות מנותק. מחיר פתיחה: \$1,800 הערכה: \$2,500 - \$3,000

8

משניות נשים. הוראדנא-ווילנא, תקע"ח; המהדורה הראשונה בנוסח הגר"א
 משניות מפוארות, סדר נשים, עם פירושי ונוסחאות הגאון מוילנא וחיידושי רבי לוי יצחק מברדיטשוב. ווילנא הוראדנא, תקע"ח [1818]. במהדורה זו של ששה סדרי משנה נוספו ביאורים מהגר"א על שנדפסו לראשונה. בסדר נשים שלפנינו נדפס בסופו פרק אנדרוגינוס, כפי נוסחת הגר"א. אודות חשיבותה של מהדורה ראשונה זו, ראה יונגד, ספרי הגר"א מס' 183. מפרט: [8], קנט [1] דף. 26 ס"מ. נייר כחלחל. השער נדפס בחלקו בדיו אדומה. מצב; טוב. חתימות עתיקות וחתימות. כתמי זמן. נקבי עש. שער ושלושה דפים מנותקים. קרעים קלים בשולי דף אחד, ללא חיסרון. כריכה מנותקת חלקית. מחיר פתיחה: \$200 הערכה: \$300 - \$400

9

שיירי יי"ש, משולחנו הטהור של האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זיע"א
 בקבוק המכיל כ-100 מ"ל משקה ליקר בננות מארץ ישראל, משיירי שולחנו הטהור של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א - גדול אדמו"רי דורו. הליקר היחיד שהיה מופק בשנים ההן מפירות ארץ ישראל, היה ליקר בננות, ולכן העדיף הרבי מבעלזא לברך לחיים דווקא על ליקר בננות, משום שבח ארץ ישראל. בעקבות כך עד היום נהוג בחצר הקודש בעלזא [ובחצרות נוספות], להעדיף את משקה ליקר הבננה לברכת 'לחיים', בעת עריכת השולחן הטהור. מפרט: [1] בקבוק קטן, כ-100 מ"ל ובו ליקר בננות מעורב משיירי הצדיק. מצב: טוב. מחיר פתיחה: \$1,000 הערכה: \$1,500 - \$2,000

10

פריט מוזיאוני: תקלאל, בכת"י רבי משה קאפח. תימן, המאה ה-19
 תקלאל [סידור תימני, הכולל את תפילות כל מועדי השנה], עב כרס [כ-250 עמ'], ושלם מתחילתו ועד סופו [ראה פירוט]. כתיבה תימנית מקצועית ונאה. כולל הלכות ומנהגים. הכותרות כתובות באותיות דפוס מודגשות. והדינים בכתיבה זעירה. מעט איורים. תימן, המאה ה-19. כתיבת-יד המעתיק מארי משה בן הרב יחיא קאפח,

[הידוע בהעתקת ספר 'מגיד מישרים' דפו"ר, האצור בספריית אוניברסיטת חיפה; ראה: אתר הספרייה הלאומית]. בכתה"י שלנו, בסוף תפילת שחרית של חול [דף כט ע"ב] מופיע קולופון בחתימתו: "והכותב קל הקלים בעפר רגלי החכמים משה בן יחיא אלקאפח יצ"ו", עם חתימת ידו המסולסלת. התכלאל כתוב בכתובה מקצועית ומאירת עיניים, כספר מודפס. עם גופן מיוחד לתפילות, גופן שונה להלכות ושלישי לכותרות ולראשי הפרקים; התכלאל שלפנינו גם מתייחד בפירוט נרחב של דינים ומנהגים, הכתובים, לאורך כל כתב היד, בכתובה זעירה ונאה, לפני כל אחת מהתפילות. נוסחי התפילות והמנהגים המופיעים בכתה"י, לא נחקרו על ידנו. [1], קכג, [1] דף, כתובים משני הצדדים (כ-250 עמ'). 16X11 ס"מ. נייר עבה. מצב טוב. סימני שימוש. כתמי זמן. נקבי עש ספורים. קרעים קלים. כריכה ישנה.

..... תוכן כתב היד: א - שחרית חול ל - מנחה - ערבית לב - שיר השירים לז - ערבית שבת מא - שחרית מב - מוסף - מנחה מג - סדר עבודה נד - כתר מלכות סח - עקידה - תיקון צב - מזמורי החג צד - שלושה רגלים צח - תקון הטל - הגשם פג - פורים פד - ואני ברוב חסדך, סליחות ק - אחות קטנה קא - ראש השנה - ערבית, קידוש קג - שופט - שחרית, ערבית קד - אבינו מלכנו קה - עת שערי רחמים קז - סדר התקיעות קח - סדר תקיעות - מוסף קיב - שמע קולי קיג - לך אלי תשוקתי קיד - ערבית כיפור - שחרית - מנחה קיח - וידוי קיט - מוסף - סדר עבודה - ראב"ע קכב - הגדה

מחיר פתיחה: \$2,000
הערכה: \$3,000 - \$4,000

ספר התניא. דפוס ווילנא. תרל"ח. עותק שמור. חתימה

לקוטי אמרים תניא - ספר היסוד של חסידות חב"ד, ונתוסף בו אגרת התשובה ואגרת הקודש, מאת האדמו"ר הזקן רבי שניאור זלמן מליאדי. ווילנא, תרל"ח [1878]. מהדורה קדומה של התניא שנדפסה בדפוס המתנגדי של האלמנה והאחים ראם, שם נדפס גם 'ש"ס ווילנא' המפורסם. שלושים שנה לאחר המהדורה שלפנינו, בשנת תרס"ט, רכש האדמו"ר הרשב"ב מליובאוויטש את זכויות ההדפסה של מהאלמנה והאחים ראם. כנדפס במהדורת ווילנא תרס"ט: "...מכרנו את זכות הדפסת ספר התניא תוצאה חדשה ומתוקנת דשנת חמשת אלפים ושש מאות וששים לבריאת העולם... לכבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הרב רבי שלום דוב בער... מליובאוויטש... ומעתה אין אנו רשאים להדפיס את ספר התניא, לא אנחנו ולא באי כוחנו, או גם מגירא דילן עד סוף העולם... נאום האלמנה והאחים ראם".

בשער מופיעה חתימה: "חיים זאב [לוינ?] מווארשא"; כמו כן בדף האחרון מופיעות חותמות נוספות. מפרט: 130 עמודים, 19.5 ס"מ. מצב; טוב מאוד, כתמים, כריכה חדשה.

מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

אור צדיקים, למהר"ם פאפירש. עותק האדמו"ר רבי אריה ממושינא, נכד הדברי חיים מצאנז

"ואודיעהו כי ב"ה נכדו ארי' שיחי, ח"ב [חתן בני] שיחי' מתמיד בלמודו ונושא חן בעיני כל" (המהר"י מבעלז על רבינו) שלושה ספרי הנהגות בסעודה ע"פ קבלה, מגורי האר"י הקדוש - 'אור צדיקים' ו'דרך סעודה', למקובל המהר"ם פאפירש; ו'ספר מוסר' לתלמיד האר"י לא נודע מיהו. הובא לבית הדפוס ע"י ר' מאיר בערנשטיין מק"ק ראדום. הסכמות רבות. ווארשא, תר"ס [חותמת הצנזורה משנת 1890]. במרכז השער מתנוססת חתימת יד קדשו של האדמו"ר רבי אריה הלבערשטאם ממושינא: "הק' ארי' האלבערשט" (הלבערשטאם - ע"פ חתימות אחרות), נכד ה'דברי חיים' מצאנז ונכד הייטב לב מסיגט. הרה"ק רבי אריה [ליב] הלבברשטאם ממושינא [תר"ל-תש"א], נכד הדברי חיים מצאנז (שכידוע הייתה לו עבודה מיוחדת בהלכות סעודה והיה עורך "טיש" מדי יום ביומו). בן האדמו"ר רבי משה'לה מבארדיוב (תר"י-תרס"ד), בנו של הרה"ק רבי ברוך מגארליץ, בן הרה"ק בעל ה'דברי חיים' וחתן הרה"ק בעל ה'ייטב לב". משנת תרס"ד רב ואדמו"ר במושינא עד שנספה בשואה. (רבינו הקדוש מצאנז ח"ב עמ' שנ). היה חתן רבי שמואל אב"ד סקאהל, בנו בכורו של רבי יהושע מבעלז. וסייע לחותנו ברבנות שם כדומ"ץ. הוא ישב קעסט בבעלזא אצל שולחן זקנו ז"ע שחיבבו עד מאד וגם פקד על גדולי היושבים ועל אנשי ביתו שיכבדוהו ב'יותרת הכבוד'. בשלהי מכתב שכתב מרן רבי יהושע מבעלז בשנת תר"ן, רשם בזה הלשון "ואודיעהו כי ב"ה נכדו ארי'

שיחי ח"ב חתן בני שיחי' מתמיד בלמודו ונושא חן בעיני כל" (אור הצפון בעלזא, עו, תשע"ו). מפרט: קק, דף. 18 ס"מ. מצב טוב-טוב מאוד. חתימות וחותמות. כתמים משיירי סעודת הצדיקים. נקבי עש בודדים. כריכה מנותקת חלקית. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$600 - \$700

דפוס ראשון: מכתב אליהו, פירוש הגר"א על שיר השירים וחבקוק. פראג, תקע"א

מכתב אלי', פירוש על שיר השירים ועל נבואת חבקוק, על דרך הפשט והקבלה. מאת הגאון רבי אליהו מווילנא. פראג, תקע"א [1811]. מהדורה ראשונה ונדירה. מקוטלגת באוסף נדירים בספריה הלאומית. חסר שער, ודפי הפערנומרענטען שאחריו. ספר סגולה חשוב בקבלת הגר"א. כידוע ששיר השירים קודש קדשים, וספר חבקוק שהיה אחרון הנביאים. על חשיבות הספר, מעבר לשאר חיבורי הגר"א, מעיד תלמידו הגאון רבי ישראל משקלוב בהקדמת 'פאת השולחן' ז"ל: " ולא יכולתי להתאפק מלהודיע ספור אמיתי נפלא, אשר שמעתי מפה קדוש תלמיד מובהק של רבינו הקדוש [הגר"א], רב חביבי נוח נפש צדיק הרב הה"ג החסיד המקובל הגדול המפורסם בעולם כבוד מו"ה מנחם מענדיל זל"ה... והיה בעת שימש לפני רבינו הגאון נ"ע, בהיותו בק"ק סערהייא, בשעה שסיים פירושו על שיר השירים, שקבל ממנו, והוא בדיחא דעתיה ושמח בשמחת תורתו הק' ויקרא למחותנו הגאון הרב דסערהייא ז"ל ולבנו הגדול הרב המפורסם מוהרי"ל ז"ל, וצויה לסגור חדרו, והחלונות סוגרו ביום, והדליקו נרות הרבה, וכאשר סיים פירושו נשא עיניו למרום בדבקות עצומה בברכה והודאה לשמו הגדול ית"ש שזיכהו להשגת אור כל התורה בפנימיותיה וחיצוניותיה - - - " ווינוגרד אוצר ספרי הגר"א 75, 150. מפרט: ב-כד דף. חסר שער ודפי הפערנומרענטען שאחריו, שחלקם חסרים בעותקים רבים. החיבור עצמו הינו בשלמות גמורה, כולל חידושי הש"ס שנדפסו בסופו. מצב טוב. כתמי זמן. סימני עש בודדים. הדבקות בודדות ושיקום שוליים אמנותי.

14

מחיר פתיחה: \$200
הערכה: \$300 - \$400

דפוס ראשון: פירוש הגר"א על מלכים ודברי הימים. ווילנא, תק"ף. ספר נדיר. חתימות רבניות. עותק חסר

נביאים וכתובים עם ביאור הגר"א. חלק ב', מלכים ודברי הימים. מהדורת הנ"ך הראשונה שנדפסה עם פירוש הגר"א על נביאים וכתובים. הוראדנא ווילנא, תק"ף [1820]. הספר מקוטלג כ'נדיר' בספרייה הלאומית. חסר השער הראשון. ראה: הערה בעמוד הספר בספרייה הלאומית: "בחלק מהעותקים חסר השער הראשון". בשער שלפניו נדפס: "עוד הוספנו בו פרי הארז, לגאון ולתפארת, מה שהשגנו מכ"י קדשו של אדמו"ר הגאון החסיד אמיתי רשכבה"ג מו' אליהו מווילנא זצוק"ל... פירוש נפלא על בנין הבית במלכים... על בנין הבית דיחזקאל, ציורי הגבולין ובנין הבית מפותחת פיתוח חותם הנקרא (בל"א נקופער שטאך)... בוודאי יגילו וישמחו כל ההוגים בד"ק". הספר מגיע מעיזבון אספן מפורסם ז"ל של ספרי הגר"א, שהותיר רישום ביבליוגרפי בדף הפורץ. בדפים הראשון והאחרון [א/1 ו-רכד/2], מופיעות שתי חתימות רבניות עתיקות שונות, מתקופת ההדפסה, שלא נחקרו על ידינו, מפרט: [1], רכד, [5] דף. חסר שער ראשון, דף אחרון ודפים מט-עב מספר מלכים. מצב; טוב. כתמי זמן. מעט נקבי עש. קרעים קלים. קרע עם חיסרון בפינת השער. כריכה חדשה.

15

מחיר פתיחה: \$300
הערכה: \$400 - \$500

דפוס ראשון: קבלת הגר"א, מדרש רות [מדרש הנעלם]. ווארשא, תרכ"ה

ספר מדרש רות החדש. הוא 'מדרש הנעלם' הנדפס בספר 'זהר חדש', ונקרא גם 'זהר חדש - רות'. בחלק העליון של הדפים נדפס נוסח ספר הזהר ומתחתיו ביאור הגר"א בשם 'הדרת קודש'. בראש הספר הקדמה מפורסמת מהגה"ק רבי אברהם שמחה מאמציסלאו. וארשא, תרכ"ה [1865]. נוסח השער: "ישא מדברותיו בעיני נשמה וגוף, שר ועונש... עינים נשגבים... כגחלי אש בוערות, מלאים זיו החכמה" . המוציא לאור הוא רבי שמואל מאלצאן מסלוצק, מחבר ס' אבן שלמה. הסכמות מאת הרבנים: רבי דובעריש מייזליש, רבי מאיר ברלין, רבי בצלאל הכהן מווילנא ורבי יוסף ב"ר יצחק אייזיק חבר. בהקדמה מספר רבי אברהם שמחה מאמציסלב

את הסיפור המפורסם עם ה'דיבוק' [שנדפס אח"כ אלפי פעמים]: שפעם אחת נכנס רוח רעה באיש אחד בוויילנא בחצר בית הכנסת ונעשה שם רעש גדול מקיבוץ המונים לראות פלא. ופתח רבינו חלון בית מדרשו שהיה אז בחצר בית הכנסת והשקיף מה קול הרעש... תיכף בראות איש הרוח את פני רבינו התחיל לזעוק: 'רבי, אתה הוא שמכריזים עליך למעלה הזהרו באליהו ובתורתו, אם אתה תגזור עלי... שאצא מהאיש הלז, אני מוכרח לצאת! והשיב רבנו ז"ל: 'מעודי לא רציתי שיהיה לי שום עסק עמכם וגם עתה איני רוצה לדבר עמכם כלל'. וינוגרד, ספרי הגר"א 667. מפרט: [4], לג, [1] דף. נייר איכותי. מצב; טוב מאוד. חותמות. כתמי זמן. כריכה חדשה. מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$400 - \$500

תפילות ושירים שהיו בשימוש האישי רבות בשנים של המקובל האלוקי רבי חיים פלאג'י

ספר שתי ידות, מאת "גדול הדור" [לשון החיד"א] המקובל רבינו מנחם די לונזאנו "הרמד"ל". הספר כולל את מרבית חיבוריו של הרמד"ל, שנדפסו ברבות הימים כספרים בפני עצמם. מהדורה ראשונה. וונציה, שע"ח [1618]. לפנינו העותק האישי של המקובל והפוסק הנערץ, רבינו חיים פלאג'י בעל ה'כף החיים' (הראשון). מתוך עותק זה כתב ה'כף החיים' את ספריו, בהם הוא מזכיר את הספר שלפנינו עשרות פעמים! בראש דף השער מתנוססת חתימת יד קדשו "הצעיר חיים פלאג'י ס"ט". צמוד לחתימתו של הגר"ח פלאג'י, מופיעה הקדשה ארוכה, התוחמת את החתימה מכל צדיה. כמו כן לאורך גיליונות דפי הספר מופיעים הגהות וסימוני הגהה רבים, חלקם בכתובה איטלקית-יהודית קדומה, ויתכן שנכתבו בידי כמה כותבים. תוכן ההקדשה וההגהות לא נחקר על-ידינו. מתחת לחתימתו של הכף החיים מתנוססת חתימתו תלמידו רבי יעקב חזן מאיזמיר "הצעיר יעקב חזן"; שהגר"ח פלאג'י מזכירו כמה פעמים בספריו (כפר לחיים, דף א; ראה חיים ח"ב, דף פח). בספרו "עיני כל חי" (ב"מ דף נב) כותב עליו הגר"ח פלאג'י: "בני ותלמידי הרב ועצום ונז"י כמוהו"ר יעקב חזן". בדף ג: מתנוססת חתימת תלמיד נוסף של הגר"ח, רבי אברהם שלום חי חמוי "מק"כ [מקנת כספין] לע"ק [לעבודת קונין] הצעיר הא"ח [הרב אברהם חמוי] .. ס"ט. מפרט: קעו דף. 19 ס"מ. נייר משובח. כריכת חצי עור מקורית, במצב טוב, עם הטבעת שם הספר בזהב על השדרה. מצב טוב-טוב מאוד; רישומי בעלות. מספר הגהות קצוצות. נקבי עש.

בספריו מזכיר הגר"ח פלאג'י את.....
 הספר שלפנינו לא פחות מ-27 פעמים (!) ובכל פעם שהכף החיים מציין את מספר הדף שבספר, הוא מפנה במספור-הדפים למהדורה הראשונה שלפנינו: לדוגמה: "וכתב הרב שתי ידות, באצבע דרך חיים, דף פ"ב ע"ב ומסתברא לי דבכל יום ויום עובר ועיין מ"ש שם" (ספר חיים, דף קז ע"א). זאת למרות שבדורו של הכף החיים כבר נדפסה המהדורה השנייה והמורחבת משמעותית של הספר (ברלין, תק"ה), כך שוודאי שאת כל ספריו כתב בעל הכף החיים מתוך המהדורה הראשונה של השתי ידות, הלא הוא העותק הקדוש שלפנינו. ביוגרפיה: מחבר הספר המקובל רבי מנחם בן יהודה די לונזאנו [הרמד"ל; ה'ש"י - לפני ה'שפ"ו], מגדולי חכמי דורו. החיד"א מכנהו "גדול הדור" (פתח עינים מגילה ז ע"ב ד"ה ומריש). "גדול הדור הרב דכל בני הגולה" (שם הגדולים בערכו). הנודע ביהודה מכנהו בהקדמת ספרו "הרב דכל בני הגולה". "חכם אמיתי גדול דעה הרב העצום" (לשון רבי דוד פארדו, מזמור לדוד, דף נז ע"א). "עיר וקדיש" (טוב עין סי י"ח). "הרב הא-להי" (לשון רבי משה חאגיז בהקדמת מגן דוד אמ ד תע"ג). בעלי הספר הגאון והמקובל רבי חיים פלאג'י [תקמ"ח-תרכ"ח], מגדולי חכמי ספרד בתקופת האחרונים. אב"ד איזמיר ורבה הראשי של האימפריה העותמנית. ספריו הרבים בהלכה, אגדה וקבלה הם ספרי יסוד בפסיקת ההלכה בכלל והספרדית בפרט. היה מגדולי המשיבים לשאלות שהגיעו אליו מכל העולם היהודי - סוריה, מרוקו, פולין, תוניסיה, גרמניה ושוויץ. היה נוהג לומר "לשם יחוד" לפני כתיבת תשובה. בגיל עשרים וחמש בלבד הוסמך על ידי זקנו רבי יוסף רפאל חזן זיע"א בתואר "החכם השלם", ולאחר פטירת אביו רבי יעקב פלאג'י זיע"א הסכים להתמנות בגיל ארבעים לדיין. בהיותו בן חמישים ושבע הוא מונה לרב הראשי (החכם באשי) כלומר, "ראש החכמים", סגולת צ"א פרוטות: חלק מהסגולות שייסד התפרסמו בכל תפוצות ישראל, אפילו בארצות אשכנז. כגון הסגולה המפורסמת המובאת מספר פעמים בספריו: "ערב שבועות יפריש צ"א

פרוטות וישלים על שיעור ב' פעמים ב"ן ויתנם לתלמיד חכם עני ועניו, והוא תיקון לעוון אדם הראשון ועוון העגל ולפגם הברית והוא סגולה לחשוכי בנים ומקרב הגאולה (מעשה הצדקה דף קט ע"ב)". ידועה גם הסגולה לעשירות המובאת בכף החיים: "אשרי אדם שיש לו בראש חודש תלמידי חכמים על שולחנו זהו דבר גדול שתהיה לו הצלחה והרווחה בכל החודש, ובחנוני נא בזאת. נודע דהמרבה בצדקה בראש חודש שכרו כפול משאר הימים.. ואין ספק דהיא עמדה להם יחד עשירים דגם ה' יתן הטוב" (כף החיים סימן ל"ד). חותם נוסף הגאון רבי יעקב חזן בעל 'ככב מיעקב'. תלמידו של הגאון רבי חיים פאלאג'י זלה"ה, בישיבתו בית יעקב באיזמיר. רבי חיים מזכירו בספרו עיני כל חי על מסבת בבא מציעא דף נב בזה הלשון "בני ותלמידי הרב ועצום ונז"י כמוהר"ר יעקב חזן"; ראה גם בספרי החבי"ף כפר לחיים דף א', ראה חיים ח"ב דף פ"ה, שמתארו "החכם השלם". (אנציקלופדיה לחכמי טורקיה, ירושלים תשס"ו, עמ' 355; ארזי הלבנון, ירושלים, תשס"ו, עמ' 589) חותם נוסף הגאון רב אברהם שלום חי חמוי [כפי שחותם הא"ח]. (תקצ"ט-תרמ"ז) נולד בחלב בט' בכסלו תקצ"ט למשפחה שהשתייכה למעמד החכמים. אביו היה תלמיד חכם ומקובל. אמו, הייתה בתו של מהר"י ששון ומצד אמה נכדתו של הרב חאלפון כאסכי, אביהם של הרבנים שלום ועזרא כאסכי, שלושתם מחשובי הרבנים בעיר. את חינוכו קיבל בישיבות בעיר, ומלבד אביו קיבל תורה גם מר' רחמים ענתיבי - שכינה 'מורי ורבי' - ומדודו ר' שלום כאסכי הנזכר. בתחילת שנות העשרים לחייו נסע הא"ח לאיזמיר שבתורכיה ולמד אצל רבי חיים פאלאג'י. בגיל 25 שב לחלב ונשא אישה, אך נישואיו הסתיימו במותה כבר לאחר שנתיים. מאז נותר הא"ח ערירי בחייו. בעת שהותו בעיר מרקש שבמרקו, חולל הא"ח נס הורדת גשמים וביטול גזירות שהוטלו על יהודי מרקש. חיבר למעלה מחמישים ספרים. (ראה עוד גרשם שלום, אסתר ליבס (ע), שדים, רוחות ונשמות: מחקרים בדמונולוגיה, ירושלים: מכון בן-צבי לחקר קהילות ישראל במזרח, 2004, עמ' 270, וראה האח נפשנו, ירושלים: יריד ספרים).

מחיר פתיחה: \$5,800
הערכה: \$7,000 - \$9,000

פנקס תקנות "ימין משה" בחתי"ק חכמי ירושלים. ירושלים, [תרנ"ב]; עותק ממוספר נדיר

ספר התקנות של חברת "ימין משה", מקימת השכונה הנודעת "ימין משה" מחוץ לחומות העיר העתיקה. בחתימות יד קדשם המקוריות [פעמים רבות] של חכמי ירושלים הספרדים: חכם יצחק אשכנזי, חכם שמואל מיוחס והראשל"צ חכם אליהו משה פאניז'יל. למיטב ידיעתנו, מלבד העותק שלפנינו, הספר לא הוצג מעולם במכירות פומביות, וגם באוסף הספריה הלאומית מופיע רק עותק פקסימילי של הספר משנת תשל"א. ספר התקנות שלפנינו היה בבחינת חוזה שנמסר למשתכניה של השכונה, וכינויו היה 'הספר הקטן' (איל ליב'ריקו). מופיעים בו מצד הרוכש: פרטי רוכש הבית וחתימתו בה הוא מתחייב לעמוד בתנאי ה'קונטראקט' [-חוזה], ומצד המוכרים: חתימותיהם בכתב-יד של ראשי החברה - חכם יצחק אשכנזי, חכם שמואל מיוחס והראשל"צ חכם אליהו משה פאניז'יל ושל אישי ציבור נוספים אשר עמדו בראש החברה. בשולי החתימות בא חותם "ועד רחוב יהודית ע"ש הגבירה יהודית מונטיפיורי ע"ה בחברת ימין משה פה ירושלים ת"ו". בסוף החוברת נוספו מספר עמודים חלקים שבהם נרשמו לאורך עשרות שנים, ה"העברות" זכויות, משכנתאות, מועדי התשלומים וה"גלגולים" השונים שעבר הבית מאז רכשוהו בעליו הראשונים ועד לזה האחרון. לצד כל אחד מהרישומים מופיעה גם חתימה, בדרך כלל של חכם שמואל מיוחס, אך לא רק. כל הטרנסאקציות הללו נרשמו בכתב "חצי קולמוס", כתב-יד יפה וברור. העותק שלפנינו הוא על שמו של החבר ר' אבא שלום סופר, ומספרו 7. כעבור שנים רבות, כפי שניתן לראות, מכרו הבעלים את הדירה להרב אליהו פאניז'יל, בעמוד האחרון של הספר מופיע שטר משכנתא בכתב-יד מהרוכש הרב פאניז'יל, עבור הלוואה שקיבל מאת ר' בער אפשטיין ור' דוד ילין. מפרט: חוברת דו-לשונית, בעברית ולאחר מכן באנגלית. [4], 6, 12 עמ'. 18.5 ס"מ. בעמ' 12 מופיע חוזה חתום של החברה עם הרוכש. [4] עמ' אחרונים בכתב-יד. חתומים בכתב-יד רבי יצחק אשכנזי, רבי שמואל מיוחס, רבי אליהו משה פאניז'יל, ועוד; וכן מופיעה חותמת "חותם ועד רחוב יהודית בחברת ימין משה, פה ירושלים ת"ו". מצב טוב: דפים מנותקים חלקית. כריכה מקורית.

בספרי ההיסטוריה הירושלמיים .....
מסופר כי חשיבות השכונה היתה כה רבה עד כי משתכני מונטיפיורי "הורידו" את

התכשיטים מצוארי־הנשים כדי לזכות ב"שיכון". בראש הספר נדפס: "ההר הטוב הזה קנתה ימינו של השר הנודע ברובי צדקותיו ועוזו פעולותיו, בחבת הקדש הדת והלאום, סיר משה מונטיפיורי ורעייתו הגבירה אשר השתתפה עמו בכל מעשיו וברוב מסעיו מרת יהודית ז"ל... הנחלה האמורה היא כברת ארץ אשר מדתה 47429 אמות טורקי מרובעות, עומדות מחוץ לשערי ירושלים בדרך העולה חברונה... יבנו חמשה וששים בתי חברה מלבד בנינים כלליים. שימצא כל אחד מבני החברה את ביתו מקום מנוחתו עם בית תבשיל ובה"כ מיוחד וחלק מחצרו הסמוך לביתו לבית מרוצף בחלקי אבנים (באלאטס) ומקום לשוכנין ולזבלין. והבית בתוכו לא יהיה פחות משש על שבע אמות באמת הבנין ומהם עם אולם על פני רוחב הבית, וממאה רעפים על גבי הכפה וצנורות סביב להורדת המים. ודלתים וחלונות ושריגי ברזל וגם דלתים לארגזי הכתלים בפנים הבתים, והבנינים בעצמם יהיו משוכללים בנוי בכח וכל חיזוק".

מחיר פתיחה: \$1,200
הערכה: \$1,500 - \$1,800

הסטורי ונדיר! חוברת תקנות חברת "שיבת ציון" בחתי"ק גדולי רבני תימן. ירושלים, [תרס"ד]

קונטרס תקנות חברת "שיבת ציון" לעדת התימנים בירושלים. בעמוד האחרון מופיע "שטר התחייבות", ממולא בכתב-יד וחתום בחתימת יד קדשם של רבני ומנהיגי העדה התימנית בירושלים: רבי שלום הלוי אלשיך, רבי אברהם חיים אלנדאף ונשיא החברה רבי אשר נ' יוסף חבשוש. ירושלים, [תרס"ד 1904]. הקונטרס כולל תקנון בן 28 סעיפים של חברת "שיבת ציון" לעדת התימנים, ששמה לה למטרה הקמת קרן לרכישת קרקע לשם עיסוק בעבודת האדמה ובחקלאות לבני העדה. בראש הקונטרס מופיע: "כאשר ראינו אנחנו יחידי ק"ק תימן שבפניה"ק ירושלים ת"ו, כי אין לנו תקוה טובה לאחרית צערינו ודחקנו... שאר קהלות חושבין אותנו כמעט ככלי אין חפץ בו... רק ע"י אם נעסוק בעבודת האדמה... ולהיות כי אי אפשר להשיג... בלתי שיהיה לנו הקדמת כסף... בו נוכל להתחיל לקנות כברת ארץ... אי לזאת יעצונו... לייסד חברה קדושה... מאנשי קהלתנו... אשר לה יקרא בשם חברת 'שיבת ציון'..."

כל אחד מחברי חברת שיבת ציון קיבל עותק של פנקס התקנות שלפנינו, מעין 'פנקס חבר' ובסופו התחייבותם האישית של רבני תימן בחתימת יד קדשם, וערבותם על הכסף שאותו החבר השקיע בחברה. הפנקס שלפנינו ניתן לחבר רבי אהרן בן אהרן כ"ץ עראקי. מפרט: [1], ב-ח עמ' 16 ס"מ. בדף האחרון חתי"ק הרבנים וחותמת החברה: "חותם חברת 'שיבת ציון' לעדת התימנים פעה"ק ירושלים ת"ו Verein Schewth Zion Temonim Iereusalem". מצב טוב מאוד: כריכה חדשה. חכם שלום בן יוסף הלוי אלשיך [תרי"ט-תש"ד], רב העדה התימנית בירושלים ומגדולי המקובלים בירושלים. נולד בצנעא שבתימן, תלמידם של רבי חיים קורח ורבי יחיא בדיחי. כבר בשנת תרמ"ו הוא חתום יחד עם "חכמי הישיבה הכללית" בצנעא על פסקי דין. בשנת תרנ"א עלה לארץ ישראל וגר בירושלים בה היה מחכמי ישיבות המקובלים "בית אל". בירושלים ביסס את מוסדות העדה התימנית בירושלים. לאחר מלחמת העולם הראשונה מונה לראב"ד ורב-ראשי לעדת התימנים. הקים עם הרב חיים שאול הכהן דוויק את ישיבת "רחובות הנהר". בשנת תרס"ד הקים עם חברים את חברת "שיבת ציון" – נשואת הקונטרס שלפנינו - לשם רכישת קרקעות באזור נבי סמואל. מחבר "דורש שלום". חיבר גם פיוטים רבים העוסקים בכיסופי העליה לארץ. וכרוניקה לתולדות קהילתו, שבה הוא מספר על התלאות בתימן ערב העלייה לארץ, והתייבשותם של העולים בירושלים וביפו. רוב כתביו לא ראו אור. הרב אלשיך נפטר בשנת תש"ד ונקבר בבית העלמין בהר הזיתים. את מקומו כאב"ד ורב העדה התימנית בירושלים מילא הרב יחיא עבאהל. מארי אברהם בכה"ר חיים אלנדאף [תרכ"ו-ת"ש], נולד בקרית אלקבל בצנעא בתימן. למד תורה בבית מארי שלום אלמנצורה, ובהמשך בבית הכנסת 'בית צאלח', ובישיבת מארי חיים קורח. מפורסמת האגרת שמסר ליבניאלי בשליחותו לתימן ופתחה בפניו דלתות רבות. עלה מתימן לירושלים בעלית תרמ"ב. בירושלים היה ממייסדי כפר התימנים בכפר השילוח, ושימש כמנהיג העדה במשך כ-35 שנים. הוא ייסד את וועד קהילת התימנים, יסד בתי כנסת, את ישיבת 'תורת משה', שעמד בראשה, ופרסם את המאסף התורני 'תורה מציון'. במהלך מלחמת העולם הראשונה, נאסר ע"י הטורקים כמה וכמה פעמים, כדי ללחוץ על בני עדתו לזרז החייבים בגיוס להתגייס לצבא הטורקי. ניצחון האנגלים וכניסתם לירושלים בשנת תרע"ח הביאה תקווה

לגאולה שלימה אך לדברי מארי אברהם אלנדאף: "ואז התחילה ממשלת הציונים, ויקרבו אליהם האנשים הקרובים אל משמעתם, ואת החרדים אל דבר ה' ריחקו, ולאט לאט השתלטו על כל ענייני האומה." ספריו: 'זכור לאברהם', 'שרידי תימן', 'מבשר טוב', 'פתחון טוב' על התורה, ו'זכרוני איש' - שו"ת.
 מחיר פתיחה: \$1,800
 הערכה: \$2,500 - \$3,000

עותק המחבר הק', הגהות בכת"ק! מסכת ציצית ותפילין, למרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי

מסכת ציצית ותפילין. פירוש יסודי על המסכתות קטנות. מאת מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי. מהדורה ראשונה וחשובה. תל אביב, דפוס אשל, [תשכ"ב 1962]. עותק המחבר הקדוש. הגהות נאות בכת"ק. ביאור הגר"ק על מסכתות ציצית ותפילין הינו מחיבוריו היסודיים של מרן שר התורה. הספר ערוך במתכונת המשנה ברורה, כמו ספריו החשובים של הגר"ק [דרך אמונה ועוד]. על כל אחת מהמסכתות נדפסו בשולי העמוד שני ביאורים מהגר"ק. למסכת ציצית ביאורי 'תכלת' ו'ארגמן', ולמסכת תפילין הביאורים 'תפלה של יד' ו'תפילה של ראש'. לפנינו עותק היסטורי קדוש וחשוב מאין כמותו: הטופס הראשון-עותק המחבר, של הדפוס הראשון, של ספר ההלכה החשוב, שנדפס לאחר מכן במהדורות רבות [עוד בחיי המחבר נדפסו למעלה מעשר מהדורות]. העותק האישי של המחבר הקדוש, גדול הדור האחרון מרן שר התורה הגאון רבי שמריהו יוסף חיים קניבסקי. בין גיליונות הספר הותיר מרן ברכה מרובה – ארבע הגהות נאות בעצם כתב יד קדשו, הגהה אחת ארוכה. ההגהות אכן תוקנו על-ידי מרן הגר"ק במהדורות הבאות של הספר, אך בנוסח שונה משלפנינו. [2], קיב עמ' 23.5 ס"מ. מצב טוב מאוד. סימני שימוש ומכתמי קודש. הגהות בכת"ק. כריכה מקורית.

20

הגאון רבי שמריהו יוסף חיים קניבסקי .....
 [תרפ"ח-תשפ"ב], גדול הדור וצדיק הדור וגדול תלמידי החכמים שבדור. למד בכל יום שמונה דפים בתלמוד הבבלי ואת הסוגיות המקבילות בתלמוד הירושלמי. וכן את הטור והשולחן ערוך בהספק של כ-5 דפים ביום, ובכל שנה ושנה היה מסיים את כל התורה כולה. נודע כגדול בעלי המופת הליטאים, ומכל קצוות העולם נהרו אליו רבים, חסידים כליטאים, ספרדים כאשכנזים, חילונים כדתיים ואפילו גויים, להתברך מפיו, כאשר ישאל איש באורים ותומים ומברכותיו לא נפל דבר. חיבוריו היסודיים: ספריו בכל מקצועות התורה התקבלו בכל תפוצות ישראל וחלקם, כמו הספרים שלפנינו, היו לספרי יסוד בארון הספרים היהודי.
 מחיר פתיחה: \$1,800
 הערכה: \$2,000 - \$3,000

מכתב היסטורי: החלטתו של הגאון רבי מנדל כשר לעזוב את פולין (ההחלטה שהצילה את חייו)

מכתב תורני-היסטורי חשוב, מאת הגאון החסידי הנודע רבי מנחם מנדל קאשער [כשר] בעל ה'תורה שלמה'. במכתבו הוא מצהיר "בלי נדר" על החלטתו הסופית לעזוב את פולין ולעלות לארץ ישראל – החלטה שבדיעבד הצילה אותו ואת משפחתו מכיליון. וורשא, תרפ"ג [1922]. המכתב נשלח אל ידידו הגאון רבי אליעזר זילבער אבד"ק האריסבורג. חלקו הראשון והארי של המכתב עוסק בחידושי הגאונים של הרב כשר בהלכתא למשיחא בענין עבודת הקרבנות בבית המקדש, אולי כהכנה לחלקו השני וההיסטורי של המכתב, בו מודיע רבי מנדל כשר לידידו שמנוי וגמור עמו לעזוב את פולין ולעלות לארץ ישראל "עוד בחורף זה". החלטה שבדיעבד הצילה אותו ואת כל בני משפחתו מכיליון בשואה האיומה שהתרגשה על יהדות אירופה כעבור שני עשורים. המכתב נשלח בראשית שנות ה'תר"פ, בתקופה זו לא נשבו עדיין רוחות ההשמדה מגרמניה, וסיבת החלטתו של הרב כשר לעזוב את מעמדו הרם בפולין ולעלות ארצה היתה כלכלית בעיקרה כפי שהוא מפרט במכתב "כי היוקר בפה אין לשער, ממש כמו באמריקה, והרווחים מתמעטים ל"ע ואיש כמוני כל רכושי לא יספיק אף לשנה אחת", המשך המכתב עוסק בתוכניות מעשיות לקראת עליתו ארצה והחיים בה. בשולי המכתב מוסיף הרב כשר מספר שורות בכתב ידו, בהן הוא מבקש מידידו לגבות עבורו \$25 מאגודת הרבנים באמריקה, עקב החלטת בוררות. מפרט: [2] עמ' 28 ס"מ. נייר מכתבים רשמי. מוקלד במכונת כתיבה בתוספת מספר שורות בכתב ידו. מצב: טוב. כתמי זמן. סימני קיפול. קרעים זעירים בשוליים ובקפולים, ללא חיסרון בטקסט.

21

הגאון הנודע רבי .....
 מנחם מנדל כשר [תרנ"ה-תשמ"ד], מגדולי גאוני פולין החסידית, ובעל ה"תורה שלמה". עוד בעודו צעיר לימים התכתב עם בהלכה עם כל גדולי הדור, בהם: הרב יוסף רוזין, הרב מאיר דן פלוצקי מחבר "כלי חמדה", הרב מנחם זמבא, הרב אלחנן וסרמן, הרב אברהם ישעיה קרליץ ("החזון איש"), הרב ירוחם פישל פרלא, הרב שלמה אליעזר אלפנדרי, הרב חיים משה אלישר ועוד. כבר בגיל 19 החל לערוך את הירחון התורני "דגל התורה", שעל בלאנק שלו נכתב המכתב שלפנינו. בשנת ה'תרפ"ד, כשנה לאחר תאריך המכתב שלפנינו, הוא עלה לארץ ישראל והקים את ישיבת שפת אמת בשליחות האדמו"ר מגור ועמד בראשה בשנתיים הראשונות לקיומה. באותה תקופה יזם את מפעלו המרכזי "תורה שלמה" ובשנת ה'תרפ"ז הוציא לאור את הכרך הראשון. עמד בראש הוועד הציבורי שפעל להעלות את האדמו"ר מגור הרב אברהם מרדכי אלטר ועוד כמה מבני משפחתו לארץ ישראל כחצי שנה לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה ובכך הצילם ממוות. צאצאיו: הרב משה שלמה כשר, שניהל את מכון הוצאת הספרים של אביו ונפטר כארבעה חודשים אחריו, והרב שמעון כשר – חוקר, סופר ומשורר. שני חתניו הם הרב ד"ר אהרן גרינבאום, שהיה מראשי הג'וינט וההדיר את פירושי רב שמואל בן חפני גאון על התורה, ויחיאל פרדמן. בנו של שמעון הוא הפרופסור אסא כשר.
 מחיר פתיחה: \$500
 הערכה: \$700 - \$800

מכתב מעניין מהגאון הנודע רבי יהודה-ליב צירלסון אב"ד קישינב, אודות ספרו 'רחשי לב'

מכתב בעל תוכן ביבליוגרפי-היסטורי מעניין, בכתב-יד קדשו וחתירתו של הגאון רבי יהודה-ליב צירלסון אב"ד קישינב ורבה הראשי "הרב הכולל" של בסרביה כולה. קישינב, תרצ"ב [1932]. נשלח אל ידידו הגאון רבי יהושע הלוי הירשהורן, רבה הראשי של מונטריאול, קנדה. המכתב עוסק בספרו החשוב של הרב צירלסון 'רחשי לב' (קעשנוב, תרצ"ב) שאך יצא לאור, הכולל שלושה חלקים: שו"ת, דרושים ונאומים. כפי שניתן להבין מהמכתב, בעותק הספר שרכש הרב הירשהורן היה חסר קונטרס אחד. במכתבו כותב לו הרב צירלסון שהוא שולח אליו את הקונטרס החסר "מסימן קמ"ה ועד סימן ק"ס". [נציין שבכל שלושת חלקי הספר המודפס, לא קיימים הסימנים הללו שהרב צירלסון מתייחס אליהם במכתבו כחלק מן הספר, וכנראה שכוונתו של הרב צירלסון במילה "סימן" למספר הדף]. גם המשך המכתב הינו מרתק ומלמד רבות על התקופה. הרב צירלסון דורש במפגיע מהנמען שמעבר לים: "ובכן, הרי עשיתי את שלי [כלומר: שלחתי את הקונטרס החסר], יעשה נא כת"ר את שלו לשלוח בהקדם את המגיע. ברגשי כבוד וברכת התורה, יהודא ליב צירלסאהן, רב הכולל". כוונת הרב צירלסון היא בקשת תשלום [לגיטימית] עבור הספר ששלח. אך זה משקף את העניות הגדולה ששררה בקרב היהודים, שהרי הרב צירלסון היה באותה העת מראשי יהדות אירופה – רבה הראשי של בסרביה, אב"ד קישינב וראש הישיבה הגדולה שם, חבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל [ותקופה מסוימת אפילו כיהן כחבר הפרלמנט הרומני], והוא עדיין נזקק לדרוש בצורה כל כך ישירה, מרב חשוב בקצה השני של העולם, תשלום עבור ספר בודד ופגום! מפרט: [1] גלוית דואר, כ-14 ס"מ. מצב: טוב מאוד.

הגאון הנודע רבי יהודה לייב .....
 צירלסון [תר"כ-תש"א], רבה הראשי של בסרביה, אב"ד קישינב (המפורסמת בשל "פרעות קישינב" שאירעו בה) וראש הישיבה הגדולה בקישינב בה למדו גדולי ישראל רבים שכיהנו אחר כך כרבנים וכאדמו"רים. בשנת תרע"ב נמנה הרב צירלסון על קבוצת הרבנים שהקימה את "אגודת ישראל", והיה חבר במועצת גדולי התורה של התנועה. בתחילת תרע"ד נבחר הרב צירלסון לרבנות העיר ראדום, אולם קהילת קישינב התנגדה בתוקף שיעזוב את עירם. הסכסוך הובא להכרעת האדמו"ר רבי שמריה נח שניאורסון מקאפוסט שפסק אמנם לטובת ראדום, אולם הרב צירלסון נעתר לבקשת בני קהילתו ונשאר בקישינב. הרב צירלסון נהרג במלחמת העולם השנייה בהפצצה אווירית שהונחתה על קישינב על ידי הגרמנים, והובא למנוחות בבית העלמין הישן של העיר. על שמו נקראו רחובות בערים מרכזיות בישראל: בני ברק, נתניה, רמת השרון ופתח תקווה. ספריו: דרך סלולה (פרילוקי תרס"ב). גבול יהודה (פיעטרקוב, תרס"ו). הגיון לב (קישינב תרפ"ט). לב יהודה (קישינב, תרצ"ו), וספר מערכי לב (קישינב תרצ"ב) בו עוסק המכתב שלפנינו. הנמען הגאון רבי יהושע הלוי הירשהורן [תרנ"ד-תשכ"ט], רבה הראשי של

מונטריאול במשך עשרות שנים ופוסק הלכה חשוב. בקיץ ה'תרפ"א היגר מאוקאינה לקנדה והחל לשמש רב בכמה קהילות בעיר. בשנת ה'תרצ"ו לערך מונה לסגן הרב הראשי בעיר. בשנת ה'תשי"ב, לאחר פטירת הרב צבי הירש כהן רב העיר מונטריאול, מונה לראש "וועד הרבנים" במונטריאול. נחשב לאחד הרבנים המרכזיים ביותר בקנדה. מחבר שו"ת "ממעני ישועה".
מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

מכתב חשוב בכת"ק ה"דבר אברהם" מקובנא, אל ראשי הציונות בארץ ישראל. קובנא, תרפ"ג

מכתב נאה ומעניין מעצם קיומו, מאת קברניטה ומנהיגה של יהדות ליטא הגאון הנודע רבי אברהם דובער כהנא שפירא אב"ד קובנא, אל שלושה מאבות הציונות בארץ ישראל: הרב יהודה ליב מיימון, ד"ר חיים פיק והצייר הרמן שטרוק. קובנא, אדר תרפ"ג [1923]. הדבר אברהם שולח מכתב משותף אל שלושת האישים, בו הוא מודה להם על הניחומים ששלחו אליו בעקבות אירוע אבל שעבר. המכתב ממוען אל הרי"ל פישמן מיימון והד"ר פיק במשותף [השנים ניהלו פרויקטים ציוניים משותפים וכנראה שמכתב הניחומים ששלחו אל הדבר אברהם היה גם הוא משותף]. בשולי המכתב שולח הדבר אברהם פריסת שלום "לידידנו הנכבד מר שטרוק". במכתב ניתן לראות את קירוב הדעת ואת הידידות השוררים באופו אישי [להבדיל מהמחלוקת האידאולוגית המרה], בין קברניטה ומנהיגה של יהדות ליטא, לבין קברניטי הציונות בארץ ישראל, שכידוע לא היתה רוח חכמים נוחה מהם, בלשון המעטה. הגאון הנודע רבי אברהם דובער כהנא שפירא [תרל"א-תש"ג], אב"ד קובנא. קברניטה ומנהיגה של יהדות ליטא. מגדולי הפוסקים במאה העשרים. חתנו של 'הגדול ממינסק' רבי ירוחם יהודה לייב פרלמן. ספרו "דבר אברהם", שחלקו הראשון נדפס לראשונה בשנת תרס"ו, בהיותו כבן 35 שנה בלבד, העמיד את מחברו הצעיר בשורה הראשונה של גאוני הדור כסולל דרך חדשה בנתיבות ים התלמוד. שבע שנים לאחמ"כ והוא בן 42 שנים נתעטר בכתר הרבנות של העיר הגדולה קובנא, במשרה זו נשא עד לשואה. בשנת תרצ"ט נסע לשוויץ לצרכי רפואה ובפרוץ מלחמת העולם השנייה עדיין שהה בשוויץ. ידידו התחננו אליו כי יציל את נפשו ויישאר בשוויץ הנייטרלית, אך הוא עמד על דעתו לחזור לעירו קובנא, באמרו כי קברניט לא נוטש את הספינה בעת סערה. הוא נפטר בגטו קובנא וליוו אותו למנוחת עולמים כעשרת אלפים איש, אנשים, נשים וטף. היתה זו הלוייה הגדולה ביותר ומהאחרונות שהתקיימו בתקופת השואה. מקום קבורתו בבית העלמין בקובנא, ליד האהל של הרב הורוביץ ראש ישיבת סלבודקה. מפרט: [1] דף נייר, 14X22 ס"מ. נייר מכתבים רשמי. הכל בכת"ק הדבר אברהם. מצב: טוב. נקבי תיוק. קרע משוקם בנייר דבק בלתי חומצי, ללא חיסרון בטקסט.
..... הנמענים: הרב יהודה לייב הכהן פישמן מימון [תרל"ו-תשכ"], היה ממקימי תנועת המזרחי, חבר מנהלת העם, מחותמי מגילת העצמאות, חבר הכנסת ושר הדתות הראשון של מדינת ישראל. פרופסור חיים הרמן פיק [תרל"ט-תשי"ב], פרופסור למדעי המזרח, חוקר לשונות שמיות ואשורולוג. ממנהיגי תנועת המזרחי בגרמניה ובארץ, ראש מחלקת העלייה של ההסתדרות הציונית וחבר הוועדה המדינית של הסוכנות היהודית המורחבת. הרמן [חיים אהרן] שטרוק [תרל"ו-תש"ד], מחשובי האמנים היהודים. עבודותיו קובצו בספרי תחריטים והדפסים. שטרוק עלה לארץ ישראל בשנת 1922. בנוסף, שימש שטרוק כפעיל ציוני, השתתף בכינוסים של הקונגרס הציוני העולמי, היה חבר הוועד הפועל הציוני וכיהן כחבר הדירקטוריון של הקרן הקיימת לישראל.
מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

"תכנס" - מכתב טיפיקלי בכת"ק שר התורה הגר"ח קניבסקי

מכתב אופייני יפהפה, בעל ערך מוזיאלי. בכתב יד קדשו ובחתימתו (מעבר לדף) של גדול הדור האחרון מרן הגאון רבי חיים קניבסקי. בני ברק, ד' אלול תש"ס [2000]. לפנינו גלוית דואר לבנה, חלקה לגמרי ובראשה מילה אחת בלבד: "תכנס"! ללא הקדשה, ללא דברי פתיחה וללא דברי סיום. תורה מזוקקת. גלויה המאפיינת ביותר את סגנון תשובותיו הקצר של שר התורה, שכל ימיו היו חטיבה אחת של לימוד תורה ללא הפסקה, וכל רגע היה שווה בעיניו כזהב, שהרי עליו לסיים מידי שנה בשנה את כל התורה כולה מתחילתה ועד סופה. ומה לו

הצטעעעויות לשוניות או גינוני כבוד ושררה, אל מול התורה הקדושה משוש חיו, בה הוא יכול להגות גם ברגעים ספורים אלו. מלבד ערכו המוזיאלי של המכתב, גם ערכו הסגולי רב מאוד. כידוע שכתבי יד קדשם של גדולי הדורות, ובפרט חתימת שם, היו משמשים כקמיעות בדוקים ומנוסים [לאו רק גדולי החסידים, גם גדולי המתנגדים כמו הגרעק"א, רבי מרדכי'לה מאושמינא ורבי זונדל מסלאנט]. מעבר לגלויה רשומים פרטי הנמען ופרטי השולח הקדוש, שמו המלא וכתובתו - לא פחות מאחת עשרה מילים סגוליות (!) בעצם כתב יד קדשו ובחתימתו של שר התורה. מפרט: [1] גלוית דואר, 15 ס"מ. [אחת עשרה מילים בעצם כתב יד קדשו ובחתימתו של שר התורה]. מצב: טוב מאוד. סימן קיפול.

הגאון רבי שמריהו יוסף חיים קניבסקי [תרפ"ח-תשפ"ב], גדול הדור, צדיק הדור וגדול תלמידי החכמים שבדור. היה המנהיג האחרון שאיחד תחתיו את הציבור כולו. כל יום למד שמונה דפים בתלמוד הבבלי ואת הסוגיות המקבילות בתלמוד הירושלמי. וכן את הטור והשולחן ערוך בהספק של כ-5 דפים ביום, ובכל שנה ושנה היה מסיים את כל התורה כולה. נודע כגדול בעלי המופת הליטאים, ומכל קצוות העולם נהרו אליו רבים, חסידים כליטאים, ספרדים כאשכנזים, חילונים כדתיים ואפילו גויים, להתברך מפיו, כאשר ישאל איש באורים ותומים ומברכותיו לא נפל דבר. כבמכתביו גם בדיבוריו היה קצרן מופלג ואת מחלי פניו היה נוהג לברך במילה אחת בראשי תיבות, שחוללה פלאים בכח התורה: "בו"ה" [-ברכה והצלחה]. מחיר פתיחה: \$200 הערכה: \$300 - \$400

מכתב חשוב ומעניין מאוד, בכתי"ק מרן האגרות משה'. ניו-יורק, תשל"ח
מכתב הסמכה חשוב, בו מעיד גדול פוסקי ההלכה בארצות הברית על אחיינו [!] הרב יחיאל מיכל שמואל, כי הוא ירא שמים וניתן לסמוך על כשרותו. ולמרות שהשאלה נשלחה באופן כללי אל ועד הרבנים, משיב האגרות משה בשולי המכתב [40 מילים] בעצם כתב יד קדשו ובחתימתו. ניו-יורק, תשל"ח [1978]. לא נדפס? לפנינו שו"ת מושלם, היות ומכתב האגרות משה נכתב על גבי מכתב השאלה, כך שניתן לראות בדיוק מה היתה השאלה ומשכך גם להבין היטב את התשובה. השאלה נשלחה על ידי הגאון רבי דוד נשר ראש "מחלקת הכשרות הארצית" של "הרבנות הראשית לישראל". שפנה בשאלה אודות נאמנות ה"הכשר" של הרב יחיאל מיכל שמואל על הבשר מבית המטבחיים "דעביוק פעקינג". מהמכתב ניתן ללמוד לימוד חשוב הלכה למעשה, כי למרות הקשר המשפחתי הקרוב לנושא המכתב [אחיין], בכל זאת לא נמנע רבי משה פיינשטיין מלהעיד על אחיינו בנושא זה, והוא לא ראה בכך שום פסול! [שהרי כשם שיש להימנע ממראית עין של 'נגיעה', כך ישנו גם את הערך של עזרה לקרובים שנאמר (סנהדרין עו): "המקרב את קרוביו עליו הכתוב אומר: אז תקרא וה' יענה"]. האגרות משה מדגיש בהרחבה – כנראה במכוון - בראש המכתב, את הקשר המשפחתי הקרוב שלו עם הרב נשוא מכתב ההמלצה. הגאון רבי משה פיינשטיין [תרנ"ה-תשמ"ו], בעל האגרות משה'. מגדולי האומה שבכל הדורות. מנהיג היהדות החרדית בארה"ב, גדול פוסקי ההלכה וראש "מועצת גדולי התורה" שם. ראש ישיבת "תפארת ירושלים". מחבר סדרת הספרים המונומנטלית שו"ת "אגרות משה" ושאר ספרים. מפרט: [1] אגרת דואר אוויר. 27 ס"מ. מצב טוב: סימני קיפול, קרעים וקרעים חסרים קטנים בשוליים ולאורך סימני הקיפול. מחיר פתיחה: \$900 הערכה: \$1,200 - \$1,500

תעודת הוקרה יפה לגביר, בחתי"ק גדולי תלמידי החת"ס. ירושלים, תרל"ו
מכתב נאה מאוד, בכתיבה קליגרפית בסגנון מכתבי השדר"ות הירושלמים. תוכן המכתב: ברכות עצומות בחתימות-יד-קדשם של שניים מחשובי תלמידי החתם סופר, הגאוני הקדושים רבי יצחק מפראג בעל פרי יצחק, ורבי אהרן משה בוימגרטן מייסד ישיבת חתם סופר. המכתב נשלח אל אחד מגדולי מחזיקי התורה – רבי משה נפתלי פראג. ירושלים, תרל"ו [1876]. גדולי תלמידי החתם סופר, החתומים על המכתב, מברכים את הגביר מעיר הקודש והמקדש בברכות עד בלי די: "ממקור השפע והברכה ישפות העליון רב טוב והצלחה וחיים טובים וארוכים... ותכון תפלתנו להשוכן בציון, שאו ברכה מאת ה', הון ועושר בביתם, וצדקתם עומדת לעד, והעושים והמעשים יחד אבות ובנים, ישבו עולם דשנים ורעננים,

ברבות הטובה, גם עד זקנה ושיבה, וזכות התורה אגוני מגנא ואצולי אצלא... ה' משמים יריק עליו שפע וברכה והצלחה וכל טוב סלה... הק' יצחק מפראג, אהרן משה בוימגארטען". מפרט: [1] דף כפול. 27 ס"מ. חתימות כפולות, בעברית ובלועזית. בשולי הדף, חותמות מוסדות הצדקה בירושלים. מצב: טוב. כתמים. קמטים וסימני קיפול. הגה"ק רבי יצחק אופלטקה [פראג; תק"פ-תר"ס], תלמיד מרן החתם סופר. ראש ישיבת כולל שומרי החומות ומראשי חכמי ירושלים. בעל מחבר ספר "פרי יצחק" (ירושלים, תרס"ט). עלה בבחרותו לירושלים בשנת תקצ"ח בהוראת רבו בכדי לחזק בה את הישוב היהודי. היה מראשי ישיבת 'דורש ציון', נשואת המכתב שלפנינו, אותה יסד בשנת תרכ"ו, יחד עם רעיו תלמידי רבו הקודש, רבי יונה ליב מנדלזון-לבל ורבי אהרן משה בוימגרטן. נודע כגאון וקדוש ומרביץ תורה בישיבתו וכן בישיבת כנסת יחזקאל לבני עדת הספרדים והרבה מחכמי הספרדים נמנו בין תלמידיו. הוא היה ה"מסתפרד" הראשון [ונהג לחתום לעיתים ס"ט – סין טין]. היה חתנו של רבי ברוך עייאש נכדו של הראשון לציון החכם רבי יעקב משה עייאש. חי בירושלים כ-65 שנה וסרב לצאת ממנה כל ימי חייו וכה הוא כותב על עצמו: "זכיתי לבוא לשערי עיה"ק תובב"א ותלי"ת ולא הצגתי רגלי חוצה מיום שדרכתני על אדמת הקודש ויושב באהל התורה". על מצבתו נחרט התואר "ארון האלקים". [החתם סופר ותלמידיו, עמ' רמ-רמא; הגאון שנשכח, עמ' 154]. הגה"ק רבי אהרן משה בוימגרטן [תקע"ב-תרל"ז], תלמיד מרן החתם סופר, והראשון מתלמידי החת"ס שעל לארץ ישראל. ראש ישיבת "חתם סופר-אוהל משה" על שם רבו הגדול. למד גם אצל הגאון רבי מרדכי בנעט מניקלשבורג ואצל הגאון בעל ה'ברוך טעם' מלייפניק. נודע ביראתו המופלגת וחי חיי קדושה וטהרה. עלה בבחרותו לארץ ישראל-צפת בשנת תקצ"ד, ולאחר ה"רעש" בצפת בשנת תקצ"ז עבר לירושלים. ממייסדי כולל אונגרין-שומרי החומות. מראשי ישיבת "דורש ציון", אותה יסד בשנת תרכ"ו, יחד עם רעיו רבי יונה ליב מנדלזון-לבל ורבי משה אהרן בוימגרטן. בספר זכרון לחובבים הראשונים [חוברת י"ז] מובא אודותיו: "בשנת תקצ"ד עבר בפרעסבורג שד"ר מעיה"ק צפת ת"ו ונפש הצדיק הזה ר' משה שהי' אז כבן כ"ב שנה אוותה לעלות לאה"ק ורבו הגאון [החת"ס] הסכים על ידו ונתן אותו על יד הרב השד"ר ואמר לו: 'הבחור הזה בחירי רצתה נפשו ראיתיו מבני עליה אשר לו יאתה לעלות ולשכון כבוד באה"ק קחנו עמך ועיניך שים עליו ויברך אותו רכב והצלח' ועלה עמו לעה"ק צפת, הוא הראשון מבני הישיבה הזאת וממדינה ההיא אשר עלו ובאו לארה"ק". [החתם סופר ותלמידיו, עמ' רמ-רמא].

מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

לא נדפס! "השיטה הקדושה" - מסמך היסטורי מאת מזכיר העדה החרדית, אל משב"ק הדברי יואל מסאטמר

מסמך היסטורי חשוב ונדיר, מאת המזכיר המיתולוגי של העדה החרדית בירושלים רבי יוסל שיינברגר, המדווח לאדמו"ר הרה"ק רבי יואלי'ש מסאטמר באמצעות נאמן ביתו רבי יוסל אשכנזי, אודות ההתפתחויות בארץ הקודש בענייני הבחירות לכנסת ולעיריות ובשאר ענייני השעה. ירושלים, אדר תשי"ט [1959]. בין הדברים מצטט מזכיר העדה מילה במילה של שיחה "סודית" שהתנהלה עם מרן הגרי"ז הלוי מברייסק אודות תמיכתו או אי-תמיכתו במפלגת אגודת ישראל, ומופיע בה הסבר "ברייסקאי" מפולפל מפי הרב מברייסק, מדוע מה שנראה כתמיכה באגודת ישראל, למעשה אינו כך כלל וכלל. כדרכו מסביר זאת מרן הגרי"ז במשל ממקרה דומה שקרה ברוסיה. נושאים נוספים המוזכרים במכתב הם: ביקורו ההיסטורי של הרבי מסאטמר בארץ ישראל, וחגיגת ישיבת התמידים "שהיתה על טהרת הקודש והשיטה". מפרט: [1] אגרת אוויר, 28 ס"מ. מוקלדת במכונת כתיבה, בחתימת הרב שיינברגר ובתוספת כתב ידו. מצב: טוב מאוד.

מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

לא נדפס! מכתב חריף נגד אגודת-ישראל, מהעדה החרדית לבית אדמו"ר מסאטמר. ירושלים, תש"ך

"ופשוט התבישנו לצאת לרחוב אותו היום ולא ידענו היכן לכבוש את פנינו" מכתב היסטורי חשוב ונדיר, בו מדווח מזכיר העדה החרדית רבי יוסף שיינברגר למשב"ק הדברי יואל מסאטמר רבי יוסל אשכנזי, אודות הבחירות שנערכו בארץ ישראל

בשנת תשי"ט והמערכה שניהלה העדה החרדית כנגד אגודת ישראל. ירושלים, חשון תש"ך [1949]. למרות שרבי יואלי'ש מסאטמר התגורר בחו"ל, הוא נשא בהתפקיד 'נשיא העדה החרדית' בירושלים. במכתב שלפנינו ניתן לראות שלא היה זה תואר ריק מתוכן מעין נשיא של כבוד. במכתבו מדווח מזכיר העדה למשב"ק האדמו"ר בפרטי פרטים אודות המאבקים המתנהלים בארץ הקודש עם אגודת ישראל בנושא ההתבדלות מהציונים והמנעות מהצבעה בבחירות ואת מספר התושבים בבתי הונגריין שנמנעו מהצבעה בבחירות [500 איש]. בין הדברים מתאר רבי יוסף שיינברגר תרגיל בלתי הולם שעשתה אגודת ישראל, בזיוף של מכתב תמיכה באגודת ישראל מאת מרן הגרי"ז הלוי מבריסק. הזיוף נעשה מיד לאחר פטירת הרב מבריסק ולכן בתחילה לא ידעו כיצד ניתן לחשוף את הזיוף, "ופשוט התבישנו לצאת לרחוב אותו היום ולא ידענו היכן לכבוש את פנינו". אולם עסקני העדה הצליחו לחשוף את הזיוף עוד קודם הבחירות ולהביך בכך את אגודת ישראל. המכתב חושף שיתוף פעולה טקטי בעניין בין העדה החרדית ללא אחרים מאשר שנואי נפשם תנועת ה'מזרחי' ועיתונם 'הצופה', שהיו גם יריביה הפוליטיים של אגודת ישראל ולכן היה זה אינטרס משותף של שניהם להביך את אגודת ישראל. עוד מתוארים במכתב ניסיונותיה של אגודת ישראל לדרוש בשבת שלפני הבחירות בבתי הכנסיות, וכיצד הם גורשו מחלק מבתי הכנסיות, והדברים הגיעו עד לכדי החלפת מהלומות בבתי הכנסת בעת קריאת התורה רח"ל. כמו כן מוזכרים במכתב מנהיגי אגודת ישראל האדמו"ר מגור והגאון מטשעבין שבבחירות אלו הצביע לראשונה בפומבי לכנסת, ולדעת רבי יוסף שיינברגר "אילו היה הגאון מבריסק חי בודאי לא היה הולך והיה מתבייש ממנו קצת...". מפרט: [1] אגרת אוויר, 28 ס"מ. מוקלדת במכונת כתיבה, בחתימת הרב שיינברגר ובתוספת כתב ידו. מצב: טוב מאוד.
מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

היסטורי!! מכתב העדה החרדית שה'דברי יואל' מסאטמר יעלה להנהיג את ארץ הקודש. תש"ך

"הגיע השעה שמרן שליט"א ישתקע באה"ק להנהיג את רבבות היראים" המכתב נכתב על גבי בלאנק רשמי של 'העדה החרדית', בחתימת המזכיר המיתולוגי רבי יוסף שיינברגר ובחותמת בית הדין. ירושלים, י"ד תשרי תש"ך [1959]. המכתב נשלח אל משב"ק האדמו"ר מסאטמר הרה"ח רבי יוסל אשכנזי, ארבעה ימים לאחר פטירת הגאון מבריסק, מנהיגים של קנאי ארץ ישראל. במכתב מפצירים קברניטי ירושלים באדמו"ר מסאטמר שהגיעה העת שיעלה להנהיג את יהדות ארץ הקודש: "כולם כאחד אומרים כי עתה הגיע השעה שמרן שליט"א ישתקע באה"ק להנהיג את רבבות היראים בכל הארץ שנשארו ללא מגן ומחסה". מפרט: [1] דף נייר, 22 ס"מ. בלנק רשמי של העדה החרדית, מוקלדת במכונת כתיבה, בשילוב כתב יד, בחתימת המזכיר וחותמת בית הדין. מצב: טוב מאוד.
מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

לא נדפס! מכתב "הגדול ממינסק", אל הרבנים הראשיים לארץ ישראל. מינסק, תרפ"ב

מכתב נאה, כולו בכתב יד קדשו ובחתימתו של הגאון הנודע רבי אליעזר רבינוביץ אב"ד מינסק - מגדולי הדור בליטא. המכתב נשלח אל הרבנים הראשיים בארץ ישראל והוא עוסק בדרישתם אודות אנשים מסוימים באירופה. מינסק, תרפ"ב [1922]. המכתב נשלח לאחר תום מלחמת העולם הראשונה, כתשובה אל הרבנים הראשיים לישראל, שבקשו מהגדול ממינסק לברר אודות שני אנשים. כנראה לצורך התרת עגונה וכדומה. הגדול ממינסק משיב להם במכתב, שבני אותה המשפחה שאותם הם מחפשים, דרים בעיר ראקוב, ולאחר חלוקת הגבולות החדשה בעקבות מלחמת העולם, נמצאת העיר ראקוב בשטחה של מדינת פולין ואילו עיר הבירה מינסק שייכת למדינת בלרוס, והדרכים חסומות מהכא להתם ואין אפילו קשרי דואר ביניהם. ועצתו היא שהרבנים הראשיים לארץ ישראל יפנו ישירות אל רבה של ראקוב הגאון הנודע רבי אברהם קלמנוביץ. מפרט: [1] גלוית דואר. 9X14 ס"מ. מצב טוב-טוב מאוד. כתמי זמן. נקבי תיוק. ....
..... הגאון רבי אליעזר רבינוביץ [ה'תרי"ט-ה'תרפ"ד], מגדולי חכמי דורו. בעל ה"משנת אליעזר". היה ממנהיגי הבולטים של יהדות ליטא בתקופת מלחמת

העולם הראשונה ובשנים שאחריה וזו גם הסיבה שרבני ארץ ישראל פונים דווקא אליו בבקשתם. 'הגדול ממינסק': בבחירתו נודע בשם "העילוי מקיוב". בהגיעו לפרקו נלקח לחתן אצל הגאון רבי ירוחם יהודה ליב פרלמן רבה של מינסק, שכונה 'הגדול ממינסק'. לאחר פטירת חמיו מילא את מקומו ברבנות העיר מינסק, בתפקידו זה כיהן עשרים ושמונה שנים עד לפטירתו. גם את התואר ירש מחמיו והיה מכונה 'הגדול ממינסק'. ממנהיגי הדור: היה אחד ממייסדי אגודת ישראל, לצד רבי אברהם מרדכי אלטר מגור, רבי חיים סולובייצ'יק מבריסק, ורבי אליעזר גורדון מטלז. על חלקו בוועידת רבנים שהתקיימה בפטרוגרד נכתב בעיתון "הצפירה": "בא לוויידה רב, אדם רצוף שחזותו חולנית, כאילו נשא את כל הגלות היהודית על כתפיו, עם כושר דיבור בלתי-מצוי, שנון ומזהיר ברעיונותיו, בעל הבנה מרובה בעניינים... זהו הגאון ממינסק הרב ר' לייזר רבינוביץ". [הגדול ממינסק, עמ' 88-91].

מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,200 - \$1,500

לא נדפס! שיח ראב"דים: תשובה הלכתית חשובה מהראב"ד הגר"פ אפשטיין, אל הראב"ד הגרי"ז מינצברג

תשובה הלכתית נאה, בעלת תוכן היסטורי-סימלי. התשובה נכתבה בכתב יד קדשו ובחתימתו [פעמיים] של ראב"ד העדה החרדית הגאון רבי פנחס אפשטיין והיא ממוענת אל ראב"ד בד"צ חסידים הגאון רבי וועוועל [ישראל זאב] מינצברג. ירושלים, תשט"ו [1955]. התשובה עוסקת בענייני מצוות התלויות בארץ, הפרשת תרומות ומעשרות, הפרשת חלה וכו'. הגר"פ אפשטיין דן בה בגאונות ובקיאות עצומים בדברי הפוסקים העוסקים בנושאים הללו, החל מהרשב"א, דרך הראב"ד והכסף משנה וכלה בנצי"ב מוולאז'ין בן דורו. על פי דברי הפוסקים הללו משיג ודוחה ראב"ד העדה החרדית את חידושו של הגרי"ז מינצברג בעניין זה, שהתפרסם בקובץ התורני של ישיבת 'חיי עולם', שהגרי"ז מינצברג היה אחד מראשיה. המכתב הינו בעל חשיבות היסטורית, בו עוסקים שני גדולי רבני ארץ ישראל, במצוות התלויות בארץ, שעד לאותו הדור, בשורות עם ישראל בגלות, היו הלכות יתומות אלו כהלכתא למשיחא, הנהוגות בארץ ישראל בלבד. ועם שיבת עם ישראל טיפין לטפין לארצו, קמו הלכות אלו לתחיה והן נידונות בין שני אבות בית הדין בירושלים כ'הלכות למעשה'. כפי שניתן לראות בשורת התאריך, המכתב נשלח בערב ראש השנה תשט"ז ומשכך פותח ראב"ד העדה החרדית את מכתבו אל ראב"ד חסידים, בברכות השנה כנהוג: "ברכה הנהוגה לשנה הח' [דשה] לשנה טובה וחיים ארוכים ונעימים יכתב ויחתם לאלתר". למותר לציין את סגולתו של מכתב ברכות מראב"ד ירושלים לראב"ד ירושלים, המקבל מימד ונופך של פסק דין לטובה, בבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים. מפרט: [1] גלוית דואר, כתובה משני צדיה. 10X15 ס"מ. מצב טוב. כתמי זמן וקמטים קלים.

הגאון רבי פנחס אפשטיין ראב"ד העדה החרדית [נפטר י"ז טבת תש"ל], חבר הבד"ץ בתקופתם של רבי יוסף חיים זונפלד ורבי יצחק ירוחם דיסקין. לימד בישיבת תורת חיים. בשנת תש"ח נבחר להיות ראב"ד העדה החרדית 'פרושים', לאחר שהרב בענגיס עבר לשמש כגאב"ד. מח"ס 'אוריין תליתאה' ו'מנחה חריבה' על מס' סוטה. נולד בגראיבה שבלטביה לרבי ישעיה אפשטיין מח"ס 'לבוש ישע'. מצעירותו נודע לעילוי וחרף בתורה. למד בקריניק אצל הגאון רבי זלמן סנדר כהנא שפירא ובישיבות נוספות. בארץ ישראל למד בישיבת "תורת חיים" יחד עם כל גדולי ליטא. הנמען הגאון רבי ישראל זאב [וועוועל] מינצברג ראב"ד חסידים [תרל"ב-תשכ"ב], מגדולי הפוסקים. עמד בראש בית הדין החסידי בירושלים ושימש כראב"ד בד"ץ כוללות החסידים שנוסד על ידי הרב שניאור זלמן פרדקין בעל התורת חסד, וכן שימש כדיין בעדה החרדית. לפני קום המדינה שימש כרבה האשכנזי של העיר העתיקה עד לנפילתה במלחמת העצמאות. זכרו נצרב בתודעה הלאומית בתמונת המפורסמת לצד הרב הספרדי של הרובע היהודי, שני הרבנים עם דגל לבן בידם נכנעים לחיילי הלגיון הירדני, בשם הרובע היהודי. ספריו: שארית ישראל ועוד.
מחיר פתיחה: \$900
הערכה: \$1,200 - \$1,500

היסטורי: מכתב לאחר פטירת החפץ חיים, מנכדיו הקרובים. ראדין, תרצ"ד
מכתב נאה, על גבי נייר מכתבים רשמי של ישיבת החפץ חיים בראדין, בחתימת יד

קדשם של שני נכדיו ממלאי מקומו בראשות הישיבה, הגאונים רבי אליעזר זאב קאפלאן ורבי יהושע ליב לעווינסאן. ראדיון, שבט תרצ"ד [1934]. המכתב נשלח אל הגאון רבי ישראל יעקב הכהן יפה, אב"ד מנצ'סטר, בתוך שנת האבל לחפץ חיים [שנפטר באלול תרצ"ג], בבקשת עזרה לישיבת ראדיון: "אחרי האסון הנורא שקרה לנו ולכל בית ישראל בהלקח מאתנו ארון ד' מרן אדמו"ר הגה"צ בעל 'חפץ חיים' זצוק"ל עטרת תפארת כל בית ישראל... ומצבה הגשמי של הישיבה הק' נורא למאד ושקועה היא בחובות עצומים של יותר מט"ו אלפים דולר...". הנכדים מוסיפים כי "בנו הגאון הגדול ארי שבחבורה מרן ר' ארי' ליב הכהן שליט"א שלקח חלק גדול בעריכת חיבוריו הקדושים משנה ברורה וליקוטי הלכות קיבל על עצמו לעת זקנותו לנדוד ולנסוע למדינתם לטובת הישיבה הק' שלא תמוט ח"ו ואי"ה בקרוב הימים מתעתד לבוא בצוותא נכבדה מרבני ישיבתנו הק'... תקוותנו חזקה כי בודאי ישים כתר"ה לבו הטהור לבקשתנו ולגורלם המר של מאות ת"ח המתמוגגים מרעב... זכות מרן אדמו"ר בעל 'חפץ חיים' זצוק"ל יעמוד לכתר"ה וימליץ טוב עבורו...". מפרט: [1] דף, נייר מכתבים רשמי. 29 ס"מ בקירוב. חתימות וחותמת. מצב טוב. סימני קיפול.

מחיר פתיחה: \$800

הערכה: \$100 - \$1,200

מכתב "פולמוסי-פוליטי" אודות תנועת פא"י. מהגאון רבי יחיאל יעקב וינברג בעל השרידי אש, מונטרה, תשכ"ג

"ולדעתי צריכים אפילו מי שאינם מחברי פא"י לסייע להם. אין כאן מקום לפוליטיקה מפלגותית, הכל מחויבים לעזור!" מכתב תמיכה חשוב בתנועת פועלי אגודת ישראל, השנויה במחלוקת. בכתב יד קדשו ובחתימתו של הגאון הנודע רבי יחיאל יעקב וינברג, מגדולי פוסקי דורו, ראש ביהמ"ד לרבנים בברלין, ונשיא אגודת הרבנים בפולין. מונטרה (שווייץ), תשכ"ג [1963]. המכתב נשלח אל הגאון רבי אליהו הכהן מונק רבה של קהילת גולדרס-גרין בלונדון. במכתבו מפציר בעל השרידי אש ברבה של גולדרס גרין להיות לעזר להר"ר יעקב ברונער מזכיר הועד הפועל של תנועת פא"י ועורך בטאונה שערים, בעת בואו לאסוף כספים בין עשירי קהילתו גולדרס גרין, לטובת בית הספר למורים של תנועת פא"י. מכתב התמיכה נשלח בשיאה של המחלוקת החרדית כנגד פא"י. פחות משנתים קודם לכן, בחודש אב תשכ"א, פורסם מכתבו החרף של הסטייפלר בו הוא כותב על תנועת פא"י: "השחיתו התעיבו והפכוה למפלגה חומרית מובהקת... והמה מכניסים ארס אשר קרך בשורותיהם", ועל מצביעה כתב כי הם "בכלל מחללי שם שמים בסתר וברבים". כנראה משום כך מוסיף השרידי אש בשולי המכתב: "ולדעתי צריכים אפילו מי שאינם מחברי פא"י לסייע להם, אין כאן מקום לפוליטיקה מפלגותית, הכל מחויבים לעזור!" מפרט: [1] גלוית דואר מבויילת וחתומה. 15X10 ס"מ. מצב: טוב. קמטים וסימני קיפול. .... הגאון רבי

יחיאל יעקב וינברג [תרמ"ד- תשכ"ו], מגדולי פוסקי דורו. בעל שו"ת שרידי אש. מרבותיו של הגראי"ל שטיינמן. צעירותו: נולד בצ'כונבוצ'ה, שם למד עם רבה של העיירה - הרב אליהו ברוך קמאי, שלימים כיהן כראש ישיבת מיר ורב העיירה. בבחרותו למד בישיבת מיר, ובישיבת סלובודקה, שם התקרב לרבי נתן צבי פינקל - הסבא מסלובודקה, לרבי נפתלי אמסטרדם ולאחרים מאנשי תנועת המוסר. מאוחר יותר כתב מאמרים על התנועה ואישיה (בספרו "לפרקים"). רבנותו: בשנת תרס"ו החל לכהן כרב בעיירה פילווישקי שבליטא. החל משנת תרפ"ד עמד בראש בית המדרש לרבנים על שם רבי עזריאל הילדסהיימר בברלין; והחזיק בתפקיד זה עד לסגירת המוסד לביל הבדולח (1938). בסוף ימיו היגר לעיר מונטרה והיה מחשובי רבני שווייץ, אך סירב לשאת בשום תפקיד רשמי. בתקופת השואה: זמן מה שהה בגטו קובנה, ולאחר מכן הועבר לגטו ורשה, שם מונה על ידי רבני ורשה, למרות מצבו הבריאותי, לנשיא אגודת הרבנים הכללית, ולאחר מכן לנשיא אגודת רבני פולין. במסגרת פעילותו הוקם גם בית דין שבו היו חברים האדמו"ר מסוכטשוב והרב מנחם זמבא. סיפור קבורתו: בשנת תש"כ נפטר השרידי אש בשווייץ והובא לקבורה בישראל. רבנים ועסקנים ובראשם השרים בורג ושפירא ונשיא המדינה מר שז"ר, שהיו מתלמידיו, ביקשו לטומונו בבית הקברות סנהדריה שבירושלים, אולם בציווי רבי יחזקאל סרנא ראש ישיבת חברון, שהיה ידיד קרוב שלו, הסיטו בחורים מישיבת חברון את מהלך הלוויה והובילוה לקבורה בהר המנוחות, לחלקה שהשתייכה לרב סרנא עצמו, בטענה כי על המנוח להיטמן בקרבה לגדולי תורה. מחיר פתיחה: \$800

מסמך היסטורי נדיר !! 'תעודת הפטרה' מפוניבז' דליטא, בחתי"ק ה'פונביז'ער רב' והמשגיח

תעודת שחרור רשמית משיבת פוניבז' דליטא, לימי בין הזמנים של חודש ניסן, בחתי"ק ראש הישיבה מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן ומשגיח הישיבה הגאון הצדיק רבי יוסף יהודה נענעדיק. ניתן בשנה הראשונה להקמת הישיבה. פוניבז', ניסן תרפ"א 1921. תעודה דו לשונית. עברית וליטאית. התעודה נועדה למנוע גיוס לצבא של הבחורים היוצאים לימי בין הזמנים של חודש ניסן. למרבה הבושה, בליטא האנטישמית בחורי ישיבה כן קיבלו דיחוי משירת בצבא, להבדיל ממדינת ישראל! מעניין להיווכח שהמשטרה הצבאית הליטאית הסתמכה על תעודה משיבת פוניבז' לצורך הוכחת מעמדו של הנושא אותה כתלמיד ישיבה. התעודה נפתחת כספר, בעמוד הימני מופיע הנוסח בעברית ובעמוד השמאלי, בליטאית. ה'פונביז'ער רב' חתום פעמיים הן בנוסח העברי והן בנוסח הלועזי [בלועזית!]. תוקף התעודה: החל מיום י"ב לחדש ניסן תרפ"א [א] עד יום א' לחדש אייר תרפ"א [א] - בין הזמנים של חודש ניסן. מסמך היסטורי - נדבך בגזירת הגיוס המרחפת מעל עולם הישיבות מיום היווסדו ועד עצם היום הזה. מפרט: 17X16 ס"מ. חתי"ק 'הגאון מפוניבז' [פעמיים] והמשגיח הגאון הצדיק רבי יוסף אריה ליב נענעדיק, וחותמת "בית אולפנא רבתי דפאנוועוועז". מצב טוב מאד. סימני קיפול.

ביוגרפיה 'הגאון מפוניבז' רבי יוסף שלמה כהנמן [תרמ"ח-תשכ"ט], ראש ישיבת פוניבז' בליטא לפני השואה. מייסד הישיבה בארץ לאחר השואה, ראשה הראשון וחבר מועצת גדולי התורה. רבותיו: למד בישיבת טלז אצל הרב אליעזר גורדון והרב שמעון שקופ. הוא הנהיג בטלז את "מרד המוסר" בישיבה ועמד בראש ישיבת טלז המחתרית. לאחר מכן למד שנה בנובהרדוק ושלוש שנים בישיבת ראדין אצל החפץ חיים. היה מבאי ביתו של רבי יחיאל מיכל הלוי אפשטיין, שהסמיכו לרבנות בחודשי חייו האחרונים. רבנותו: לאחר פטירת הרב אפשטיין באדר ה'תרס"ח, התמנה לממלא מקומו באופן זמני. לאחר נישואיו כיהן כרבה של וידז', על מקום חמיו. בד בבד עמד בראשות הישיבה בגרודנו. לאחר פטירת הרב יצחק יעקב רבינוביץ מונה לרבה של פוניבז', והקים שם את הישיבה המפורסמת. בארץ ישראל: לאחר השואה עלה לארץ ישראל וקומם במו ידיו את עולם ישיבות ליטא. על שמו נקראים רחובות הרב כהנמן בבני ברק ובשכונת רמת שלמה בירושלים, כמו כן נקראת על שמו שכונת נאות יוסף בבני ברק. בנו היה הרב אברהם כהנמן נשיא ישיבת פוניבז'. בנו של רבי אברהם כהנמן הוא הרב אליעזר כהנמן נשיא ישיבת פוניבז' וחתנו הוא הרב שמואל מרקוביץ ראש ישיבת פוניבז'. המשגיח הגאון הצדיק רבי יוסף אריה ליב נענעדיק [נספה בשואה בשנת ה'תש"ג], היה מהדמויות הבולטות בתנועת המוסר בין מלחמות העולם. מחניכי ה'תלמוד תורה' בקלם ושימש כמשגיח רוחני בישיבות החשובות בליטא, בהן: בישיבת לומז'ה, בישיבת ראדין, בישיבת שער התורה בגרודנה, בישיבת פוניבז' ובישיבת קלצק. רבותיו: למד בצעירותו בישיבת טלז אצל הרב שמעון יהודה שקופ. בהמשך נסע ללמוד ב"תלמוד תורה" שבקלם והיה מראשוני תלמידי הרב שמחה זיסל זיו-ברוידא ("הסבא מקלם") ממנו קיבל את דרכו הפדגוגית. רבנותו: כיהן כרבן של כמה ערים ועיירות. הקים בקלם את המכינה לתלמוד תורה, ושימש בה ר"מ יחד עם ידידו הרב אליהו לופיאן והרב ירוחם ליבוביץ. בשנים הבאות נסע לשמש משגיח רוחני בישיבות אחדות: ישיבת בריינסק וישיבת לומז'ה, ולאחר מכן ישיבת ראדין. בשל מלחמת העולם הראשונה והחשש מפני הכיבוש הגרמני ההולך וקר, נמלטו רוב ככל בחורי ישיבת ראדין מזרחה לעומק שטח רוסיה יחד עם ה"חפץ חיים". הרב ננדיק נותר בראדין לנהל את הישיבה עם ראש הישיבה, הרב משה לנדינסקי. בראשית שנות ה-20 של המאה ה-20 עבר לשמש משגיח בישיבת שער התורה בגרודנה ועזר בכינונה. הוא פעל והביא אליה כראש ישיבה את רבו הראשון, הרב שמעון שקופ, שנותר מזוהה עם הישיבה עד פטירתו. ב-1923 הקים רבי פסח פרוסקין את ישיבת קוברין, הרב ננדיק הזמין לכהן בה כמשגיח וחילק את זמנו בין ישיבת קוברין לישיבת קלצק. ישיבת פוניבז': כשכבשו הבולשביקים את גרודנה בשנת 1921, נמלט עם 40 תלמידים לישיבת פוניבז' ושימש בה משגיח במשך תקופה, עם שובו לאחר זמן לגרודנה החליפו כמשגיח בפוניבז' הרב ירוחם ליבוביץ. בשואה: עם פרוץ מלחמת העולם השנייה נשאר עם תלמידיו בקלצק ומ-1940 בוויילנה, תחילה תחת הכיבוש הסובייטי ואחר כך תחת הכיבוש הגרמני. הוא נספה עם אשתו ובנו היחיד בשואת

יהדות ליטא. כתביו ושיחותיו כתביו הרבים שהופקדו בידי תלמידו הרב ליב רוטקין נתפסו בידי הקומוניסטים ונשרפו, כל שיחות המוסר שלו שנדפסו לאחר המלחמה מקורן ברשימות של תלמידים. דברי תורתו מרוכזים בספרים "רחשי אילן", "מוסרי קלצק" ועוד.
 מחיר פתיחה: \$400
 הערכה: \$500 - \$600

"במצוקה ובצרה גדולה" - מכתב היסטורי מגדול ראשי הישיבות הגר"ש רוזובסקי

מכתב היסטורי נאה, אודות יהדות רוסיה, נכתב כולו בכתב-יד קדשו ובחתימתו של גדול ראשי הישיבות מרן רבי שמואל רוזובסקי, ראש ישיבת פוניבז'. המכתב נשלח אל הגאון רבי הלל מדליה גאב"ד אנטוורפן. בני ברק, שנות התש"כ לערך [1960]. המכתב עוסק בהצלת קרוביו של הגר"ש רוזובסקי, הכלואים מעבר למסך הברזל ברוסיה, וכה מתאר ראש הישיבה לגאב"ד אנטוורפן, את מצוקתם של יהודי רוסיה: "הנני מציא לו בזה הפרטים הנחוצים לגבי קרובי היקרים שהינם מצויים עכשיו במצוקה ובצרה גדולה בעמק הבכא ברוסיה, ובודאות יעשה כב' הדר"ג ידידי שליט"א אשר כל ביכלתו בענין זה שהוא הצלת נפשות. ופקו"נ ממש. מהירות פעולה בענין זה היא חיונית, ודרוש לפעול ולהפעיל ולזרז כל מי אשר ביכלתו לפעול בענין זה, ובע"ה מאמצינו יעשו פרי...". גדול ראשי הישיבות מסיים את המכתב בברכות חשובות: "שלום רב וברכה מרובה, ישפות ה' שלום, עליו ועל כל הנלווים אליו, עד עולם. בידידות והוקרה שמואל רוזובסקי". מפרט: [1] דף. 23 ס"מ. מצב טוב. סימני קיפול. מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי [תרע"ג-תשל"ט], ראש ישיבת פוניבז'. בן הגאון רבי מיכל דוד רוזובסקי מרבני. ותלמיד הגאון רבי שמעון שקופ בישיבת גרודנא. כבר בבחרותו נודע שמעו לתהילה בכל עולם הישיבות. ובעודו בחור נתמנה לר"מ בישיבת פוניבז', דבר נדיר עד בלתי מצוי. למעשה היה הוא זה שעיצב את דמותו של בן הישיבה של ימינו ושימש כגשר להנחיל את תורת ראשי ישיבות ליטא בדור שלפני השואה לדור שלאחריו. מרן החזו"א התבטא אודותיו: "רבי שמואל הוא ה'ראש ישיבה' הגדול ביותר בדורנו". דברי תורתו נדפסו בסדרת ספריו "שיעורי רבי שמואל", המהווים עד היום בסיס לשיעוריהם של ראשי הישיבות שרבים מהם נמנים בין תלמידיו.
 מחיר פתיחה: \$1,000
 הערכה: \$1,300 - \$1,500

35

קבלה, דפו"ר: דרך אמת, הגהות האר"י על הזוהר. ויניציאה, תי"ח; עותק שמור, בשלמות מלאה

ספר דרך אמת, הגהות האר"י הקדוש על כל ספר הזוהר והתיקונים ממהדורת מנטובה הראשונה. בעריכת המקובל רבי משה זכות. מהדורה ראשונה וחשובה מאוד, ששובצה לאחר מכן בתוך ספרי הזוהר. נדפס ללא שער. ויניציאה, תי"ח [1658]. סטפנסקי, ספרי יסוד עמ' 103 בהוספות. בסוף הספר נדפס קולופון ארוך מאת רבי משה זכות. שם הוא כותב שעד דף ל"ג נערך הספר על ידי המקובל רבי יוסף חמיץ "הרי"ח הטוב", ומשם עד סוף הספר על ידי הרמ"ז בעצמו. עוד כותב שם הרמ"ז: "זאת העצה היעוצה מאתי לכל משכיל, ימהר יחישה לקנות הספר הנכבד הלזה... ומובטח אני שיפתחו למבין הבקי בדרכי האר"י שערי אורה, אז יצליח את דרכיו ואז ישכיל". החיבור הינו חלק מספר אור נוגה של המחבר שחלקים ממנו נדירים, ואף החלק שנקרא "יודעי בינה" נחשב על ידי הביבליוגרפים כאבוד. לפי גרשם שלום שער הספר נמצא בטופס יחיד בעולם בספריית בית המדרש לרבנים בניו-יורק. העותק שלפנינו הינו בשלמות מלאה, ובמצב מצוין. הוא היה אצור במשך השנים בצורה מקצועית, דפי הספר שמורים באורח מיטבי וכמעט שלא נראים בהם פגעי הזמן. הספר כרוך בכריכת עור מקצועית, עתיקה ועבה מאוד, שהגנה על הספר במשך הדורות כמונח בתוך קופסה. בעותק שבספרייה הלאומית ספירת הדפים השניה היא: כח, [2] עמודים. ושם נרשם: "ראינו עותקים שבהם ספירת העמודים השניה: כח, [2] עמודים, או ל עמודים". העותק שלפנינו הינו הווריאנט השלישי המופיע שם, עם ל" עמודים [צ"ל דפים]. מפרט: לו, ל, עט דף. שיבוש במספור הדפים. 21 ס"מ. מצב; טוב. כתמי זמן. נקבי עש ספורים. כריכת עור עתיקה ומסיבית במצב מצוין.
 מחיר פתיחה: \$1,800
 הערכה: \$2,500 - \$3,000

36

דפוס ראשון! הגדה של פסח עם פירוש ה'כתב סופר'. דראהביטש, תרנ"ז
 הגדה של פסח "מסך הפסח", עם פירוש "כתב סופר" מאת מרן רבי אברהם שמואל בנימין סופר הנודע בכינויו "כתב סופר", בן ה"חתם סופר". מהדורה ראשונה. דראהביטש, תרנ"ז [1897]. בראשי הדפים נדפס פירוש "כתב סופר" למרן הרשב"ס; בשולי הדפים נדפס פירוש "סופר מהיר" לבן הכתב סופר, הגאון רבי יהודה לייב סופר "נשיא ארץ ישראל"; ועל "חד גדיא", נדפס פירושו של ראש השושלת מרן החת"ם סופר. הספר הוצא לאור ע"י בן הדור הרביעי לשושלת, הגאון רבי שמואל בנימין סופר בנו של הגאון רבי יהודה לייב (בן הכת"ס), עם הקדמתו לספר. יערי מס' 1521, יודלוב – אוצר ההגדות מס' 2025. מפרט: [1], לח דף. בדפוס זופניק. 21.5 ס"מ. מצב; טוב-טוב מאוד. חותמת. מעט מאוד כתמים. כריכה ודפים מנותקים חלקית. נייר יבש.
 מחיר פתיחה: \$500
 הערכה: \$600 - \$700

37

חסידות, דפו"ר: אך פרי תבואה, לרה"ק רבי הערש'לה מליסקא - גדול אדמו"רי הונגריה בדורו
 ספר אך פרי תבואה, דפוס ראשון. חסידות על סדר פרשיות התורה, מאת בעל המופת הנודע האדמו"ר רבי צבי הירש מליסקא. שני חלקים, כרוכים יחדיו בשערים נפרדים. עם צוואת המחבר. מונקאטש, תרל"ה-ו, 7-1876. סטפנסקי, חסידות 41. לפנינו מהדורתו הראשונה של ספר החסידות הנודע, אותו חיבר גדול אדמו"רי הונגריה בדורו, בעל המופת הרה"ק רבי הערש'לה מליסקא, מורו ורבו של האדמו"ר רבי ישעיה'לה מקרעסטיר. ובימיו הייתה חסידות ליסקא החשובה והמפורסמת ביותר בכל הונגריה. הספר הובא לדפוס סמוך לאחר פטירת המחבר, ע"י נכדו. בראש הספר, מופיעה הסכמה מאת גדול אדמו"רי הדור הרה"ק בעל ה'דברי חיים מצאנז'. המוציא לאור כתב שלא לקח הסכמות נוספות, על פי צוואת זקנו המחבר, שאם ירצו להדפיס את החיבור יבקשו הסכמה מצדיק אחד. האדמו"ר הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא [תקס"ח – תרל"ד], היה מראשי תנועת החסידות בהונגריה במאה ה-19, ומייסד חסידות ליסקא. הוא היה תלמיד מובהק של רבי משה טייטלבוים בעל ה'ישמח משה', ונסע גם לרבי ישראל מרוז'ין, רבי מאיר מפרמישלן, רבי שלום מבעלז, ורבי חיים מצאנז. נודע כפועל ישועות ומכל קצוי הארץ הגיעו להתברך מפיו. ובימיו הייתה חסידות ליסקא החשובה והמפורסמת ביותר בכל הונגריה. משב"ק האדמו"ר היה הרה"ק רבי ישעיה'לה מקרעסטיר, שעד זיקנה ושיבה היה חותם את שמו כמשמשו של הרה"ק מליסקא (למרות שכבר שימש בעצמו כאחד מגדולי האדמו"רים). מפרט: חלק ראשון: (4), קטז דף; חלק שני: (1), פח דף. 24 ס"מ. מצב: טוב. חותמת. כתמי זמן. נקבי עש. לא כרוך.
 מחיר פתיחה: \$10
 הערכה: \$1,000 - \$1,200

38

סט חומשים מהודרים, בפורמט גדול. המבורג, תקמ"ז. כריכות עור מקוריות
 חמישה חומשי תורה - תקון סופרים, עם תרגום אונקלוס, פירוש רש"י, דבק טוב [ביאור על פירוש רש"י, מאת ר' שמעון אושנברג]. וכן חמש מגלות עם פירוש רש"י והפטרות עם פירוש. המבורג, תקמ"ז [1787] סט מפואר ושמור. מהדורה מהודרת בפורמט גדול, שנדפסה על נייר משובח, וכרוכה בכריכות עור מקוריות, שנשתמרו היטב במשך השנים. בשערי הכרכים ובדפי הפורזץ, מופיעים חתימות, רישומי בעלות, ורישומי יארצייט, חלקם מתוארכים [תקנ"ב]. הרישומים לא נבדקו על ידינו לעומק. שתי חתימות החוזרות על עצמן הן: "הקצין כל שמואל בן שמעון"; "משה בן מו"ה וואלף טריווס" [הגאון רבי זאב וואלף טריווס צ"ל מגאוני וילנא בזמנו של הגר"א?]. סט שלם חמישה כרכים, בשלמות מלאה: בראשית: [1], פו; [1], ז דף; שמות: [1], עד; ה; [1], ה-י דף; ויקרא: [1], נ; ו-י; [1], יא-טו דף; במדבר: [1], סה, יא-יב; טז-יט דף; דברים: [1], נו; יב-טו; יז-כב; [1], כ-כו דף. מצב טוב-טוב מאוד. מעט כתמי זמן, נקבי עש, ובלאי.
 מחיר פתיחה: \$800
 הערכה: \$1,000 - \$1,200

39

אוסף ענק: למעלה ממאה פרשיות תפילין; מצבים מצוינים; לא נמכר ככשר
 למעלה ממאה פרשיות תפילין, סגנוני כתיבה שונים. שנות ה'ת"ש [המאה ה-21] 20. הפרשיות נראות במצב מצוין והדיו חזק וברור. אולם הן אינן נמכרות על-ידינו ככשרות, וכדאי להתייעץ עם רב לגבי הכשרות. ניתן להשתמש בפרשיות למטרת

"קמיע", שהרי כתובות בהן פרשת 'שמע ישראל' ושאר פרשיות התורה. מפרט: למעלה ממאה יריעות קלף בגדלים שונים, ועליהם כתובות פרשיות התפילין בדיו עם קולמוס. מצב; טוב מאוד. מחיר פתיחה: \$1,000 הערכה: \$1,200 - \$1,500

ברכות גפ"ן חשובות, בכתי"ק שני (!) אדמו"רי רחמסטריווקא זיע"א. תש"ט
מכתב בעל תוכן חסידי-סגולי. נכתב כולו (!) בכתב יד קדשו ובחתימתו של האדמו"ר רבי דוד מראחמיסטריווקא, מחשובי האדמו"רים בדורו. בנו וממלא מקומו של רבי נחומט'שע ואביו של רבי יוחנ'טשע [ממנו נמשכה שושלת רחמסטריווקא עד היום]. מתחת לחתימת-יד-קדשו, מופיעה חתימת יד קדשו של אחינו האדמו"ר רבי אפרים בן רבי אברהם דוב מרחמסטריווקא. ירושלים י"ב טבת תש"ט [1948]. המכתב נשלח אל נגיד שתמך באדמו"רים, והם משיבים לו בברכות עצומות, לבריאות, לנחת ולפרנסה: " - - - הוא ובני ביתו שיחי' בכל הטוב, כולם יהיו שלמים ובריאים, וחיים טובים ונעימים, ושפעת ברכה והצלחה. ד' יזמין לו פרנסתו בכבוד ובריוח; דוד בהרב הצ' מוהר"ר מנחם נחום זצוקלה"ה, אפרים בהרב הק' מוהר"ר אברהם דוב זצוקלה"ה" גם המשך המכתב הינו בעל תוכן סגולי, אודות "שמירה" עבור הגביר וכה כותב הרה"ק מרחמסטריווקא: " - - - שכבר יש לו בבית שמירה מאדמו"ר זצוקלה"ה, הנה מי אנוכי ששמירה שלי יותר טובה משמירת אממו"ר זצוקלה"ה". מוזכר גם: "יהושע י"ח בן זיסל שיצא חפשי מבית הסוהר בפראג ויעלה לאה"ק בקרוב". חסידות רחמסטריווקא התבלטה לאורך כל הדורות ביחסי האחוה הנדירים ששררו בין האחים האדמו"רים, בבלאנק הנדיר שלפנינו (שהוא חידוש אפילו ברחמסטריווקא) מופיעים יחדיו, הן בכותרת, והן בחתימת יד קדשם, שני האדמו"רים מרחמסטריווקא, שהם דוד ואחיין! מכתב של שני האדמו"רים הללו יחדיו, אינו מצוי. מפרט: [2] עמ', 22X13 ס"מ. בלאנק רשמי של 2 האדמו"רים. מצב; טוב מאוד. .... האדמו"ר רבי דוד מראחמסטריווקא [תרל"ב-תשי"א], מחשובי האדמו"רים בדורו. בנו וממלא מקומו של רבי נחומט'שע. סגנון הנהגתו היה כשל אביו ואף הוא לרוב ענוותנותו היה מנהל את ה'טישים' ביחד עם אחיו, דבר נדיר בתולדות החסידות. מהרה"ק רבי דוד מרחמסטריווקא נמשכה שושלת רחמסטריווקא עד היום. הוא היה אביו של האדמו"ר רבי יוחנן מרחמסטריווקא, וסבו של האדמו"ר רבי ישראל מרדכי זצ"ל, אביו של האדמו"ר הנוכחי רבי דוד שליט"א, הקרוא על שמו. הרה"ק רבי אפרים מראחמסטריווקא [תרמ"ד-תשי"ח], בנו של הרה"ק רבי אברהם דוב, לאחר הסתלקות אביו בתש"ה מילא את מקומו באדמו"רות לצד דודו רבי דוד [תקופה קצרה בת חמש שנים שהדוד והאחיין שימשו יחדיו כאדמו"רים, ומכאן נדירותו הרבה של המכתב שלפנינו]. נפטר ללא זש"ק. שני האחים - רבי אברהם דוב ורבי דוד הק' היו בני הרה"ק רבי מנחם נחום מראחמסטריווקא, בן הרה"ק רבי יוחנן בנו של המגיד הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל בנו של הרה"ק ה'מאור עינים' זיע"א, מחיר פתיחה: \$10 הערכה: \$2,000 - \$2,500

"אושר ועושר" מכתב ברכות חשובות, מהאביר יעקב מסדיגורא. תל-אביב, תש"ח
מכתב ברכות חשובות להורי נער בר מצוה, עם ברכות גם עבור הנער. מאת האדמו"ר רבי אברהם יעקב פרידמאן מסדיגורא. תל אביב, חשון תש"ח [1947]. חצי שנה לפני הקמת המדינה. הרבי הק' מסדיגורא, גדול אדמו"רי רוז'ין ומחשובי האדמו"רים בדורו, שנודע כבעל מופת, מברך במכתבו ברכות נדירות: "ברכת גאד ומזלא טבא יתן ה' שיקבל עליו באהבה ויראה עול תורה ויראת שמים במסורת ומסגרת ההורים, כב' יזכה לגדרן, לחנכו ולחכמו... מתוך אושר ועשר ולראות בו ובכל המשפחה תענוג ונחת... הכ"ד המברכו... אברהם יעקב במוהר"ר ישראל" הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא בעל 'אביר יעקב' [תרמ"ד - תשכ"א], מצדיקי הדורות המפורסמים. בנו של הרה"ק רבי ישראל מסדיגורא, מונה לאדמו"ר אחר פטירת אביו. הקים ישיבה בסדיגורא, עם אחיו רבי שלמה חיים. עלה לארץ ישראל בשנת תרצ"ח. היה מראשי אגודת ישראל, ומגדולי חברי מועצת גדולי התורה ולמשך תקופה קצרה כיהן כנשיא המועצת. ממקימי החינוך החרדי בארץ ישראל ורב פעלים אין קץ להרבות תורה וטהרה בישראל. נפטר בשנת תשכ"א בלא

שהשאייר אחריו זש"ק. מדברי תורתו בספר אביר יעקב. מפרט: [1] דף, 21X14
 ס"מ. בראש המכתב חותמתו של האדמו"ר. מצ; טוב. מצורפת מעטפת המכתב
 עליה חותמת האדמו"ר.
 מחיר פתיחה: \$1,500
 הערכה: \$2,000 - \$2,200

מכתב "פוליטי" מאת האדמו"ר ה'פני מנחם' מגור אל הרב מנחם פרוש
 מכתב אגודאי-פוליטי מאת כ"ק האדמו"ר רבי פנחס מנחם אלתר בעל הפני מנחם
 מגור, בעת כהונתו כראש ישיבת גור וכיושב ראש אגודת ישראל. נשלח אל חבר
 הכנסת הרב מנחם פרוש. תל אביב, תשל"ו [1976]. סיעת אגודת ישראל מורכבת
 מרשימות שונות [הסיעה המרכזית, 'שלומי אמונים' ועוד] המרכיבים את כלל סיעת
 אגודת ישראל. הרב מנחם פרוש ייצג את רשימת שלומי אמונים הירושלמית.
 במכתבו מורה הפני מנחם לרב פרוש לשלוח שני נציגים מתנועתו, להתייעצות
 לקראת הוועידה הארצית של אגו"י. אדמו"ר רבי פנחס מנחם אלתר [תרפ"ו-תשנ"ו],
 גאון וצדיק נשגב. האדמו"ר השישי בשושלת גור ונשיא מועצת גדולי התורה של
 אגודת ישראל. נולד כבן זקונים לאביו הרה"ק ה'אמרי אמת' מגור זצוק"ל. בשנת
 תשי"ז החל לכהן כראש ישיבת 'שפת אמת', ועמד לימין אחיו הגדולים בהנהגת
 העדה. בשנים אלו כיהן כחבר מועצת ויו"ר 'אגודת ישראל'. לאחר פטירתו של
 ה'לב שמחה' עלה לכהן על כס האדמו"רות, היה נערץ מאוד בקרב כלל הציבור
 ונודע בגאונותו וצדקותו. נקרא בעל ה'פני מנחם' על שם ספרו. נהג להאריך
 בתפילתו, בליווי תנועות של התלהבות. בשנת תשנ"ו נפטר בפתאומיות במוצאי חג
 הפורים, ונקבר בחצר ישיבת שפת אמת בשכונת מחנה יהודה שבירושלים, בסמוך
 לקבר אביו הרב אברהם מרדכי אלתר בעל ה'שפת אמת'. מפרט: [1] דף רשמי, 22
 ס"מ. מוקלד במכונת כתיבה, בחתימת יד קדשו של הרבי. מצב; טוב-טוב מאוד.
 סימני קיפול. נקבי תיוק.
 מחיר פתיחה: \$500
 הערכה: \$800 - \$1,000

43

מכתב משפחתי בין גדולי נכדי ה'חתם סופר', סמוך לאחר השואה, בכתי"ק הרבי מערלוי
 מכתב משפחתי, בין גדולי משפחת החת"ם סופר, ששרדו את השואה. נכתב כולו
 בכתב יד קדשו של האדמו"ר רבי יוחנן סופר, בעת כהונתו כממלא מקום אבותיו
 ברבנות העיר ערלוי. EGER [ערלוי הונגריה, ה'תש"ז 1947 לערך]. המכתב ממוען
 אל הרב שלמה סופר שהתגורר בבני ברק [לפי הכתובת שעל גבי הגלויה], בן דודו
 של הרבי מערלוי. המכתב בין שני בני הדודים, כולל גם ענייני תורה - תשובותיו
 האבודות של הגאון רבי משה סופר גאב"ד ערלוי, שחלקן נמצאות אצל רבי שלמה
 וחלקן אצל בן משפחה נוסף הגאון "רבי אברהם ש"ב סופר בנו של ש"ב הגאון
 אבדק"ק פ"ב שליט"א". עוד מוזכרים במכתב רבים מבני משפחת הסופרים וגם
 מעט ענייני ממונות. האדמו"ר רבי יוחנן סופר [תרפ"ד-תשע"ו], האדמו"ר מערלוי,
 דור חמישי בן אחר בן לחת"ם סופר. הקים את חסידות ערלוי. כיהן כחבר מועצת
 גדולי התורה של אגודת ישראל והיה מראשיה. [1] גלוית דואר, 15X10 ס"מ. מצב;
 טוב מאוד.
 מחיר פתיחה: \$800
 הערכה: \$1,000 - \$1,200

44

מכתב נדיר בכתי"ק רבי יום טוב מנחם מקאליב, בן ה'בני שלשים' מקאסאן. קאליב, [לפני השואה]
 "ליראת שמים והתמדה בתורה" מכתב חשוב בכתב יד קדשו של הרה"ק רבי יום
 טוב מנחם רוטנברג אב"ד נאפקור קאלוב הי"ד, בנו של מייסד שושלת קאסאן רבי
 יהוסף ראטטענבערג בעל הבני שלשים. קאלעב, [קאליב, שנות ה'תר"ס 1900
 לערך]. קוויטעל בכתב יד קדשו, שנמסר לאחד מצדיקי הדור לפני השואה,
 בקוויטעל מזכיר הרה"ק מקאלוב את עצמו, את זוגתו ואת כל בני משפחתו, כל אחד
 בשמו ובשם אמו, ובבקשה המיוחדת הצריכה לו. כל הרשומים בקוויטעל נטבחו
 כעבור כמה שנים בשואה, הי"ד. לא ידוע לנו למי מצדיקי אותו הדור נמסר
 הקוויטעל. "ב"ה קאלעב יע"א יום טוב מנחם בן שרה יטל לבהגו"נ ולפרנסה בכבוד
 וליר"ש והתמדה בתורה הקדושה. ז' חנה נרדיל בת יאחנא לבה"ג. ב' שרה יטל
 לבה"ג ולנשואין בנקל ובשעטומ"צ. ב' באבצי לבה"ג. ב' חיים שלמה לבה"ג ולרפ"ש
 במהרה. ב' אלכסנדר לבה"ג. ב' מרדכי יחיאל לבה"ג ולרפ"ש במהרה. ב' אלימלך

45

לבה"ג. ולגדלם מתוך נחת וכ"ט והרחבת הדעת דקדושה אמנ". הרה"ק רבי יום טוב מנחם רוטנברג אב"ד קאלוב ונאפקאר, בן בעל המופת הרה"ק רבי יהוסף רוטנברג מייסד שושלת קאסאן ובעל הבני שלשים. נשא לאשה את הרבנית מרת חנה פריידל בת הגה"צ מוהר"ר יעקב ראטטענבערג אבדק"ק קאזאווע. רבי יום טוב מנחם, זוגתו ושמונת ילדיו נהרגו על קידוש השם בשנות הזעם. בתם שרה יוטל ובעלה מוהר"ר יוסף בן הרה"צ מקאלאשין (בקוויטל מוזכרת לנשואין), ובניהם הב' חיים שלמה, הילד אלכסנדר, הילד מרדכי יחיאל, הילד יוחנן אלימלך, ובתם מרת באבצא, ובתם הילדה רבקה יחנא, הי"ד. מפרט: [1] בלאנק אישי, על נייר משובץ. 23 ס"מ. מצב טוב. כתמי זמן. קרעים זעירים בשוליים.
מחיר פתיחה: \$2,000
הערכה: \$2,500 - \$3,000

להט החסידי-יהודי בקור הרוסי. לוח שנה בכתב יד שנכתב ע"י חסיד חב"ד מאחורי מסך הברזל לשמירה על מועדי וזמני השנה - ברית המועצות תשי"ט. פנקס בכתב יד, ובו לוח שנה לשנת תשי"ט 1958-1959. כתיבה נאה מאוד. בכל עמוד בלוח מופיעים שבועיים [כחמשה עשר יום]. ברית המועצות, חודש אב [תשי"ח 1958]. נכתב על ידי האמן אברהם יוסף ב"ר אליעזר הכהן פוליאקוב. הלוח כולל: זמני המולד. חגים - כולל ציון חגים חב"דיים!!! פרשות השבוע ימי ספירת העומר תאריכים עברי ולועזי פירוט ימי ראש-חודש המלאים והחסרים ציון ימי היארציט של קרוביו, ועוד. חגי ישראל על פי מנהג חו"ל [שמחת תורה ושמיני עצרת בנפרד] רישומי יאר-צייט של הורי ובני משפחת הכותב "יאר צייט בני אליהו", "יאר צייט נאך דער שוויגער" וכד' חתימה בדף האחרון של הפנקס "יעקב ב"ר פייווש... " מפרט: [30] עמ', כולל שער המעטפת. 10X7 ס"מ. מצב; טוב. כתמי זמן. קרעים זעירים. אברהם יוסף ב"ר אליעזר הכהן פוליאקוב, נולד בעיירה סאמטוביץ (בלארוס) בצעירותו נלקח לצבא הצאר ונפצע במלחמת העולם הראשונה. לאחר חתונתו עבר להומל, שם עבד כנפח במפעל ממשלתי. אשתו נפטרה בצעירותה והוא גידל לבדו את שלשת ילדיהם. בתקופת סטאלין למד עברית בסתר. בנו אליהו, היה קצין בצבא הרוסי, שקיבל מדליות הצטיינות רבות על גבורתו במלחמה בנאצים, נהרג בתאונת דרכים בברלין בי"ג בחשון תש"ו (מצויין בלוח). אברהם יוסף היה אומן שיצר במתכת, ויצירותיו הוצגו במוזיאון בהומל. בכישרון רב ובמסירות נפש הוא חיבר את לוחות שנה עבריים שלפנינו והעתיק ספרי ברכות ותפילות וספר תהלים. זאת, מתוך רצון להנחיל לדורות הבאים את המסורת היהודית ולשמור על הגחלת אותה ביקשו הסובייטים לכבות. נפטר בח' בחשון תשכ"א, והובא למנוחות בבית העלמין היהודי בגרודנה.
מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

46

נדיר: הקדשת "המשגיח" הגה"צ רבי דן סגל, על יד מלך על הרמב"ם
"יהי רצון שתעלה מעלה מעלה" ספר יד מלך על הרמב"ם, מאת הגאון רבי דוד יצחק מן ראש ישיבת כפר חסידים. ישראל, תש"ן [1990]. בדף הפורץ הקדמי מופיעה הקדשה ארוכה [11 שורות] ונדירה לבר מצווה, שנכתבה כולה בכתב יד קדשו ובחתימתו של "המשגיח" הגאון הצדיק רבי דן סגל - משרידי דור דעה בירושלים של מעלה וגדול בעלי המוסר בדורנו. המשגיח מברך: "יהי רצון שתעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה הטהורה וכל מדה נכונה וירוו ממך רב נחת עד העולם, מאחל בידידות דן זאב הלוי סגל". כתיב יד קדשו של הגאון הצדיק רבי דן סגל הינם נדירים ביותר, הן מפאת מניעתו ככל הניתן מחתימות ציבוריות, והן מפני שהוא ממעט בכתיבה בכל אופן. הגאון הצדיק רבי דן זאב סגל [נולד ה'תרצ"ח, עמו"ש], נודע בכינויו "המשגיח". מגדולי בעלי המוסר בדורות האחרונים. תלמידם של הגאונים: הרב שלמה זלמן אוירבך, המשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין, הרב שמואל רוזובסקי. היה מקורבו של הרב יעקב ישראל קניבסקי, "הסטייפלר" רבי דן למד בכולל פוניבז' שם היה לתלמידו ומקורבו של ראש הכולל הרב אהרן יהודה לייב שטינמן. מאידך הוא היה חברותא בנסתר של חברו מילדות, הרב שמואל אוירבך. בתקופת הפילוג בין שני האישים הנ"ל נמנע רבי דן ככל האפשר מלהגיע לארץ הקודש מרוב צער על המחלוקת, ועשה את רוב זמנו באמריקה. מפרט: [2], רצג, [9] עמ'. 34 ס"מ. מצב; טוב מאוד. במרכז השער מופיעה חתימת בעלות בלתי מפוענחת, מחוקה בטיפקס.
מחיר פתיחה: \$300

47

<p>הערכה: \$600 - \$800</p>	
<p>מדרש תדשא; פרקי אליהו; ליקוטי כללי הגר"א דפו"ר! [קניגסברג, תר"ך?]. ספר מדרש תדשא, המיוחס אל התנא רבי פנחס בן יאיר, ונלוה אליו פרקי אליהו ונסתרות רשב"י. ועשינו חיבור לקדש ליקוטי כללי הגר"א, שהשגנו מהעתקת הגרד"ל [ר' דוד לוריא] מבוחאב [מגדולי מוסרי תורת הגר"א]. [קניגסברג, תר"ך?]. שני מדרשים נדירים: "עד כה היו ספונים טמונים באהלי יחידי סגולה" (נוסח השער). החיבור היסודי, קטן הכמות ורב החשיבות "ליקוטי כללי הגר"א". נדפס כאן לראשונה מתוך כת"י של הרד"ל, שהיה ממשיכו ומגדולי מוסרי תורת הגר"א. מפרט: יט [צ"ל כג], [3] דפים. 18 ס"מ. מצב; טוב. כתמי זמן. נקבי עש. כריכה נאה. מחיר פתיחה: \$200 הערכה: \$300 - \$400</p>	<p>48</p>
<p>השבועון העברי הראשון! כרך עיתוני 'המגיד'. ליק, 1867. כ-50 גליונות רצופים של שנה שלימה. כרך של גליונות עיתון 'המגיד' - "חדשות וקורות הימים מהנעשה והנשמע בכל חלקי תבל... ואשר ראוי לדעת לכל איש ישראלי לתועלתו ולתועלת השפה העברית". כרך שלם, כ-50 גליונות רצופים של שנה (לועזית) שלימה. ליק [כיום Etz בצפון-מזרח פולין], תרכ"ז - תרכ"ח 1867. "המגיד" נחשב לשבועון הראשון בתולדות העיתונות העברית (למעשה קדם לו כתב עת לא מוכר בשם בשם פרי עץ חיים, שיצא לאור באמסטרדם). המגיד יצא לאור בתחילה בעיר ליק, ומאוחר יותר בקרקוב ובווינה. התפרסמו בו ידיעות מהמתרחש בעולם ומהמתרחש בקהילות ישראל, ולצדן שירים ומאמרים, והוא שימש במה למיטב הסופרים היהודים של המאה התשע-עשרה. כשהחל המגיד לראות אור, המילה "עיתון" טרם הומצאה (אליעזר בן-יהודה יצר אותה רק ב-1891) ולכן תואר "המגיד" כ"מכתב קורות הימים". מפרט: כ-50 גליונות, כרוכים בכריכה קשה. בראש הכרך שער ראשי מיוחד ותוכן עניינים כולל. 35 ס"מ. מצב; טוב מאוד. כתמי זמן. פגמים קלים. לא עברנו על כל גיליון וגיליון. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$500 - \$600</p>	<p>49</p>
<p>חידושי רבנו חיים הלוי. דפוס ראשון. בריסק, תרצ"ו ספר חידושי רבנו חיים הלוי על הרמב"ם. מאת הגר"ח מבריסק, אבי שיטת הלמדנות הליטאית. בריסק, תרצ"ו 1936. סטפנסקי ספרי יסוד 150. מספרי היסוד העיוניים המפורסמים ביותר, שסלל דרך לימוד חדשה, שתפסה את מקומן של שיטות הלימוד העיוניות שהיו נהוגות עד אז [ה'חילוקים' וה'פולפולים'], ונלמדת עד היום בכל היכלי הישיבות. "בספר הזה... סלל הדרך הנכונה איך להגיע ישר אל הנקודה שבתוך העגול שבכל ענין וענין בהבנת עומק ועיקר היסוד של הדבר הנדון" (הגר"י אברמסקי). במהדורה זו הספר נדפס בצורה מיוחדת [צורת האותיות והעימוד]. לאחר שמדפיסים שונים הדפיסו את הספר בצורה שונה, מחו ראשי ישיבת בריסק נגד הדפסת הספר שלא כצורתו. והספר נדפס שוב בצורת הדף הישנה. באמצע ההדפסה הגר"ח התגלה בחלום לרבי שמחה זליג הדיין דבריסק, ואמר לו שבעולם האמת הוא נוכח לראות שדרך לימודו היא "על פי הדרך אשר הורו לנו רבותינו הראשונים". לאור זאת הכניסו בני המחבר את המשפט הזה להקדמת הספר (רבן של כל בני הגולה, א', ירושלים תשע"ד, עמ' 592). "בשעה שחגגו בקמניץ את חגיגת חנוכת הבית של הבנין החדש של הישיבה, והובילו את ספרי התורה של הישיבה לבנין החדש תחת חופה בתופים ומחולות וכלי שיר, צעד ר' ברוך דוב [לייבוויץ] בראש התהלוכה כשספרו של הגר"ח ס' [חידושי רבנו חיים הלוי] בידו" (רבי ברוך דוב לייבוויץ, תל-אביב תשי"ז, עמ' פ). בהקפות בשמחת תורה בישיבת קמניץ, רקדו הגר"ב [לייבוויץ] ותלמידיו עם הספר 'חידושי רבנו חיים הלוי'. (רבן של כל בני הגולה, א', ירושלים תשע"ד, עמ' 589). לאחר פטירת מרן הגרש"ז אויערבאך, ביקש בנו הגר"ש רק שני ספרים בירושה, אחד מהם היה הספר חידושי רבנו חיים הלוי - מהדורה ראשונה. (שמואל בדורו, ירושלים, תש"פ, עמ' שלו). [1], קיב דף. 34 ס"מ. חתימת בעלים: "מספרי משה נ. וואלגעלעכנטער - תלמיד ישיבת רי"א זצ"ל". מצב טוב מאוד. כריכה קדמית חסרה. פורזאץ קדמי מנותק. מחיר פתיחה: \$500 הערכה: \$600 - \$700</p>	<p>50</p>

הסידור והתהלים, של מרן הגר"י אברמסקי בעל 'חזון יחזקאל'; תיקון בכת"ק. סידור התפילה האישי של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, הכולל גם ספר תהלים, שליוו את בעל 'חזון יחזקאל' בשנות הזעם, מעבר למסך הברזל; בדף ר"ה עמ' ב', בתפלה "כשצריך ליסע לדרך" מופיעה הגהה בת חמש מילים בכתב יד קדשו של החזון יחזקאל. סידור בית-יעקב. וינה, תרפ"ח 1928. סידור קבלי חשוב מאת רבי יעקב עמדין - היעב"ץ. עם ביאור יריעות שלמה לרבי שלמה קלוגר. הסידור כולל את כל התפילות וההלכות על פי הנגלה והנסתר בדרך האר"י. וכן כל הקריאות והתפילות הנחוצות והנדירות לאורך מעגל שנה היהודי, כולל הגדה של פסח, קביעת חודשים ופתרון חלומות. 1,000 עמ' הכוללים את כל הנצרך ליהודי בהיותו בגלות, הסידור נדפס בווינה, והוברח ככל הנראה לרוסיה לידי הרב אברמסקי, על ידי מבקרים מבחוץ. הרב אברמסקי היה תחת מעקב צמוד של הבולשת ומטעמי ביטחון לא חתם את שמו על גבי הסידור [מה שלא הועיל לו והוא נשלח בסביבות תר"ץ לסיביר בין השאר בעוון "החזקת ספרות דתית בלתי חוקית"]. בגיליון דפי הספר מופיעה הגהה בת חמש מילים בכתב יד קדשו של הרב אברמסקי; ההגהה בזמירות למוצאי שבת, בתפילה לקראת יציאה לדרך, הגיה הגר"י אברמסקי טעות שנפלה בנוסח הפסוק. בין דפי הספר מופיעים מספר דפי תפילות אף הם בכתב יד, או עם השלמות בכתב יד. כנראה אף הם בכתב יד קדשו של החזון יחזקאל. מפרט: תעב דף; 23 ס"מ. מצב; טוב. סימני שימוש. כתימת זמן קרעים קלים. כריכה מפורקת. ----- הגאון רבי יעקב עמדין - [תנ"ח-תקל"ו], מגדולי הרבנים שקמו בישראל. נודע בכינוי יעב"ץ (ראשי התיבות של שמו, יעקב בן צבי). הוא נולד באלטונה שבגרמניה לרבי צבי הירש אשכנזי, הידוע בכינויו "חכם צבי". כבר בהיותו אברך מונה לרבה של קהילת עמדין ועל שמה נקרא לדורות עולם. נחשב לאחד מגדולי דורו ובתקיפותו הרבה חלק על רבי יהונתן אייבשיץ, על הרמח"ל ועל הרז"ה. חיבר ספרים רבים שכולם הפכו לנכס צאן ברזל. סידורו בית יעקב: למרות שחובר בנוסח אשכנז, נחשב על ידי אדמו"רי החסידות כספר סגולה לקבלת התפילות ורבים מהאדמו"רים הידרו להתפלל דווקא מתוך סידור בית יעקב. הגאון רבי יחזקאל אברמסקי [כונה גם 'חזון יחזקאל' על שם סדרת ספריו; תרמ"ו-תשל"ו], רבן של סמאליא, סמולביצ'י. וסלוצק בליטא. ראש בית הדין בלונדון, חבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל ונשיא ועד השיבות. בשבי הרוסי: בשנת תרפ"ט הוא נאסר והואשם ב"פעילות אנטי-סובייטית", ו"החזקת ספרות דתית בלתי חוקית" ונידון לחמש שנות עבודת פרך ונשלח לחצי שנה למחנה בסיביר. הודות למאמצים של רבים, בהם הרב חיים עוזר גרודז'ינסקי, הרב אברהם יצחק הכהן קוק, החפץ חיים ואף חיים נחמן ביאליק - שוחרר לאחר כשנה, בתנאי שיעזוב את ברית המועצות לצמיתות. חיבורו על התוספתא: הגר"י אברמסקי חיבר ספרים רבים, אולם את עיקר פרסומו הקנה לו חיבורו על התוספתא. סדרה בת 16 כרכים, עליה עמל במשך עשרות שנים. מחיר פתיחה: \$3,000 הערכה: \$4,500 - \$5,000

כתב-יד שלם שלא נדפס: חידושי הגאון רבי מנחם צבי באש אב"ד אפאשטאג, תלמיד רבי עזריאל הילדסהיימר. "אני הגבר אשר לפני חמשה עשר שנים נגעתי בשרביטו ומצאתי חן בעיניו לשפות עלי מרוחו הטהור... אני הגבר אשר ידעתי כי מלאך ד' צבקות היה זה שנים רבות לארץ אונגארן... תהיה נא היום הזו ברכתי ברכת הדיוט... יעלה אבר כנשרים... תלמידו הקטן... מנחם צבי באש" ('חידושי רבי עזריאל'). כתב-יד עב כרס, שלא נדפס מעולם. המתפרש על פני למעלה מ-250 עמ' כתובים בצפיפות (כ-700 מילים בעמוד), העולים לכדי חיבור שלם. חידושי תורה, מאת הגאון רבי מנחם צבי באש אב"ד אפאשטאג, מגאוני הונגריה החרדים המועטים לדבר ה', בתקופת הרפורמה. [הונגריה], תרמ"ג-תרמ"ד [1883-1884]. כתיבתו משתרע על פני כחמישה קונטרסים, בכתובת יד תלמידיו של הגאון רבי מנחם צבי באש, שרשמו מפיו או שהעתיקו מכתביו, ויתכן שחלק מהחידושים נכתבו על ידו. בראש קונטרס ב', מופיעה חותמת רבנית בלועזית, מטושטשת חלקית, אולם ניתן לזהות את שם העיר "אפאשטאג" בלועזית, ואת המילה "RABBI". כנראה חותמת הרב. בשערי הקונטרסים ובתוכם, מופיעות חתימות הכותבים. בדף הראשון נכתב: "חידושי תורה מאדוני מורי ורבי הרב הגה"ג וכו' מו"ה מנחם צבי באש נ"י אב"ד דק"ק אפשטי[...]. על הסוג' מקצה והכנה. גמרת ביום י"ג אדר תרמ"ג לפ"ק פה אפאשטאג יע"א. תלמידו הק' בנימין יהודא כ"ץ". בשני הדפים של

הקונטרס האחרון חתימות "תלמידו הק' בנימין יהודא כהנא ראפאפארט". באמצע הקונטרס החמישי רישום של תלמיד נוסף: "ע"כ כתבתי אני הק' צבי [?]" מנירעדיהאז שנת תרמ"ד...". רישום של תלמיד נוסף מופיע באמצע קונטרס ג': "ע"כ כתבתי אני הק' אשר זעליג בערקאוויטש מכפר טשאטפאלווא... בן לאדוני אבי פינחס בערקאוויטש. היום יום ר"ח כסליו שנת תרמ"ד לפ"ק". מפרט: [5] קונטרסים, תפורים יחדיו בתפירה עצמית, מתקופת הכתיבה. [כ-253 עמ' כתובים]. 21 ס"מ. כתב היד במצב טוב, דפים בודדים במצב בינוני: מעט כתמי זמן. קרעים ובלאי בדפים בודדים, עם פגיעה קלה בטקסט. דף אחד מקונטרס א' וכן קונטרס ב' מנותקים. ----- הגאון רבי מנחם צבי באש אב"ד אפאשטאג (הונגריה). מגאוני הונגריה החרדים המועטים לדבר ה', בתקופת הרפורמה. ואחרי פטירתו הקהילה השתייכה לזרם הניאולוגי, כמו הרבה יישובים מסביב לבודאפעסט. היה תלמידו של שומר כרם ה' הגאון רבי עזריאל הילדסהיימר. בשו"ת ר' עזריאל הילדסהיימר (או"ח סי' רא, אה"ע סי' עב) ובחידושי רבי עזריאל מובאות שאלות שלו מהשנים תרט"ו-תרכ"ט עליהן הוא חותם "תלמידו הנאמן מנחם צבי באש". מן העניין להעתיק את מכתבו של רבי מנחם צבי באש אל הגר"ע הילסהיימר, כאשר האחרון עזב את הונגריה. המכתב נדפס בספרו חידושי רבי עזריאל (נזיר דף יב ע"א) וז"ל: "אור יום א' ב' דר"ח אלול תרכ"ט לפ"ק פה אפאסטאק, הבוחר בירושלים יכתוב ויחתום לחיים את כבוד מ"ו הרב הגאון המפורסם שר המדע איש חי רב פעלים כש"ת מה"ו עזריאל הילדעסהיימער נ"י יזרח ויפיע לעמים כאור החמה עדי עד. ע"י מכתב גלוי מרמכ"ת ע"ד העתקת התנ"ך אשר קבלתי יום אתמול, נודע לי כי אמת נכונה השמועה לא טובה כי מ"ו נ"י יעזוב לדאבון נפשנו אדמת אונגארן ועדתו הנאמנה, לתקוע יתד משכן כבודו בחוצה לארץ. אני הגבר אשר לפני חמשה עשר שנים נגעתי בשרביטו ומצאתי חן בעיניו לשפות עלי מרוחו הטהור רוח דעת רוח חכמה ויראת ש-די, ובטובו וחסדו בצדקתו ואהבתו רפא נפשי הנדכאה. אני הגבר אשר ידעתי כי מלאך ד' צבקות היה זה שנים רבות לארץ אונגארן, כמה מאות תלמידים גדלו על ברכיו וכאב נאמן שם עיניו ולבו עליהם ולבש צדקות כשריון להטיב עם קהילות ויחידים כפי מסת כחו הגדולה, ועד ציון וירושלים משך חוט חסדו וחנו. אנכי אנכי לא אחשוך לקרא בגרון כבקול שופר אהה לוקח אדוננו מעל ראשנו! תהיה נא היום הזה ברכתי ברכת הדיוט רצויה בעיניו, יבשר ד' אותו בכח וחיל וימצא כל משאלות לבו הנאמן, לא יכשל עלי דרכו, יעלה אבר כנשרים, ירוץ ולא ייעף. ויאמין לי רמכ"ת נ"י, כי אם פעמים רבות לא הייתי בעוזרים לתמוך מפעלים, לא בי היה עון ואשמה כי לעבור שער בת רבים כלליות תמיד היה חשק נפשי, אך פה במקום מולדתי ידי אסורות ולא חפץ עוד ד' להוציא למרחב רגלי. דברי תלמידו הקטן החותם במזמור לתודה בכריעה וקידה. מנחם צבי באש".

מחיר פתיחה: \$2,000

הערכה: \$3,000 - \$3,500

שלחן ערוך עותק הגאון רבי יוסף יפה אב"ד ומנצ'סטר בהגהותיו. שלחן ערוך אבן העזר, עם באר היטב ופתחי תשובה. יוהניסבורג [תרי"ז-תרכ"א 1857-1861]. שני חלקים. מהדורה ראשונה של פתחי תשובה. בדף השער חתימת וכן הגהות בכתב יד רבי יוסף יפה אב"ד סלאנט ומנצ'סטר. הגאון רבי יוסף יפה - [תר"ה-תרנ"ח], נולד בגרוז'ד שבליטא לאביו האב"ד הגאון רבי משה יפה. נשא אשה מראייסין וישב שם על התורה והעבודה במחיצת הגאון רבי אלכסנדר משה לפידות ומשם התכתב עם הגאון רבי יוסף זכריה שטרן אב"ד שאוויל (שו"ת זכר יהוסף או"ח סי' פ"ה קל"ד). משנת תרל"ד אב"ד פאקראי, משנת תרמ"ט אב"ד גרוז'ד על מקום אביו [את מקומו ברבנות גרוז'ד מילא רבי איצ'לה מפוניבז'] לאחמ"כ שימש ברבנות סלנט ומשנת תרנ"ג רבה של מנשסטר עד פטירתו בא' תמוז תרנ"ח. מחיבוריו נדפסו: יוסף באור על שיר השירים (ווילנא תרמ"א), עלים לתרופה - ויכוח בין השכל והיצר (מנשסטר תרנ"ה), ביאוריו על הש"פ נדפסו בהגדה של פסח עם פירוש הגדה יפה מגדולי משפחת יפה (בני ברק תשנ"ט) ומעט חידושי תורה בכתבי עת. [חלק א]: סי' א-ק. ח. ד, קיז, קיז-רעב דף. [חלק ב]: סי' קיט-קעח. [4], עה, קעו-שט[ז], [3] דף. כרוכים יחד. 21.5 ס"מ. מצב טוב. כתמי זמן. פגם בשער. כריכה משופשפת.

מחיר פתיחה: \$800

הערכה: \$1,000 - \$1,200

אמת ליעקב – ליוורנו, תקל"ד – הגהות בכתב יד מזרחי מהתקופה, עותק נאה. ספר אמת ליעקב, כל משפטי ודיני קריאת ספר תורה ופרטי מנהגי צרכי צבור. מאת רבי ישראל יעקב אלגאזי. ליוורנו, תקל"ד. מהדורה שניה. (מהדורה ראשונה נדפסה בקושטא, תקל"ד). ד; [צ"ל ג], צט דף. חסרים שני דף: מג, ומו. השלמה בכתב יד בדף מב, מד, מה. 17 ס"מ. מצב; כללי טוב מאד, דפים עבים ואיכותיים. כתמים, חיזוק בנייר דבק, כריכת קטיפה דמוי עור נאה.
מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

54

דפו"ר לה"ברוך טעם": 'עטרת חכמים' עם הסכמת חתן המחבר ה"דברי חיים" מצאנז - מהדורה ראשונה יוזעפאף תרכ"ו [1866]. ספר 'עטרת חכמים' להגאון ה"ברוך טעם" מלייפניק זי"ע עם הסכמת חתנו ה"דברי חיים" מצאנז - מהדורה ראשונה. יוזעפאף תרכ"ו [1866]. ספר 'עטרת חכמים' ב' חלקים: חלק ראשון, שאלות ותשובות על ארבעת חלקי שולחן ערוך, וחלק שני, חידושים ופולפולים בסוגיות הש"ס, מאת הגאון הגדול רבי ברוך פרנקל-תאומים אב"ד לייפניק בעל "ברוך טעם" זיע"א. מהדורה ראשונה - יוזעפאף תרכ"ו [1866]. בראש הספר הסכמת חתן המחבר האדמו"ר הקדוש רבי חיים הברשטאם מצאנז בעל ה"דברי חיים" זיע"א. בהסכמתו הוא מציע לקרוא לחיבור בשם 'עטרת חכמים', כפי שאכן קיימו את דבריו המו"לים. סטפנסקי, חסידות 458. [2], [1], סא, סט, דף. 35 ס"מ. מצב; טוב מאד. כתמים קלים. כריכה חדשה.
מחיר פתיחה: \$200
הערכה: \$300 - \$400

55

ספר אור ישראל לרבי ישראל סלנטר העותק של ראש הישיבה רבי שמואל רוזובסקי. ספר אור ישראל עם שערי אור - על דבר לימוד היראה והמוסר, נתיבות אור - דרכי אדמו"ר רבי ישראל מסלנט, וכוכבי אור מאמרים שונים ביראת ה' ודרכי התשובה מתלמידו רבי איצ"ה בלאזער מפטרבורג. בני ברק תשכ"ט. דפוס צילום של ווילנא תר"ס. בדף המגן, בדף ההקדמה ובסוף הספר - מתנוססות שלוש חתימותיו של גדול ראשי הישיבות בדור האחרון רבי שמואל רוזובסקי. הגאון רבי שמואל רוזובסקי - [תרע"ג-תשל"ט], ראש ישיבת פוניבז' וגדול ראשי הישיבות בדור הקודם, שרבים מראשי הישיבות בדורנו הם מתלמידיו. לשיעוריו יצאו מוניטין בכל הישיבות אשר באו במיוחד לקבל תורה מפיו. מרן החזון איש התבטא עליו שהוא ה'ראש ישיבה של הדור'. היה תלמיד מובהק להגאון רבי שמעון שקופ. כבר בבחרותו נודע שמעו לתהילה בכל עולם הישיבות. ובעודו בחור נתמנה לר"מ בישיבת פוניבז', דבר נדיר עד בלתי מצוי. בשנת תרצ"ו עלה לארץ ישראל ושמע שיעורים מפי הגרי"ז סולוביצקי שהשפיע על דרכו בלימוד. אמרו עליו שהוא הבריח התיכון המבריא בין דרכי ההגיון של הגר"ש שקופ לתורת בריסק. בהגיעו לפרקו נשא לאישה את בתו של הגאון רבי צבי פסח פרנק רבה של ירושלים. חותנו העריצו והרבה להשתעשע עמו בדברי תורה בכתב ובעל פה והיה רגיל לכנותו 'א' לעבעדיקער ספר תורה' (ספר תורה חי). "גדול ראשי הישיבות", כך התבטא עליו מרן החזו"א. היה זה הוא שעיבב את דמותו של בן הישיבה של ימינו ושימש כגשר להנחיל את תורת ראשי ישיבות ליטא בדור שלפני השואה לדור שלאחריו. דברי תורתו כוננו בספריו "שיעורי רבי שמואל" ו"זכרון שמואל" ומהווים עד היום בסיס לשיעוריהם של גדולי ראשי הישיבות, שרבים מהם נמנים בין תלמידיו המובהקים. צב; דף. 22 ס"מ. מצב; טוב מאד, כתמי זמן ושימוש אופייניים.
מחיר פתיחה: \$500
הערכה: \$600 - \$700

56

ספר יסוד. מעבר יבק. מנטובה, שפ"ו. מהדורה ראשונה. ספר מעבר יבק, הנהגת יום הפטירה, וידיים ותפילות, דברי מוסר ועניני קבלה, מאת הגאון והמקובל רבי אהרן ברכיה ממודינה. מנטובה, שפ"ו | 1626]. מהדורה ראשונה. ספר יסוד. מהדורה ראשונה של הספר הידוע עם תפלה והנהגות לחולה ולגוסס. חיבור גדול הכולל קי"ב פרקים, כמנין 'יבק'. הספר נחלק לד' מאמרים: "שפתי צדק", "שפת אמת", "שפתי רננות" ו"ענן הקטורת" (המאמר הרביעי כולל ג' חלקים: "סדר פטום הקטורת", "קרבן תענית" ו"מנחת אהרן"). הספר כולל סדר התפילה לחולים וגוססים וסדר וידוי לשעת הפטירה. חיבור גדול שברבות השנים נדפס ממנו קיצור מעבר יבק. עם פסוקים מתורה נביאים וכתובים לאמרם בכל יום בשחרית ובמנחה, לפי סדר ימי השבוע. הפסוקים נדפסו באותיות מנוקדות. בגב השער: "חידה על

57

המיתה". הספר נדפס בחיי המחבר, ולאחר מכן במהדורות רבות מאד. סטפנסקי ספרי יסוד 448. מאחורי השער כתב יד עתיק משנת תצ"ט. בדף לט. ומג. רישום והגהות בכתב יד רש"י. מ דף, מא-נה עמ', נז-פד דף; א-קמו, קמט-קסב, קנה-קעב דף. דף טז בספירה הראשונה חלק. 19 ס"מ. מצב; כללי טוב. שליש ראשון דפים רופפים ומעט מהם מנותקים, כתמים רבים ובלאי שימוש. בדפי התפילות קמט-קס, כתמי שימוש חזקים עם חיזוקים והדבקות בשול תחתון, כריכה פשוטה פגומה (כריכה קדמית מנותקת גב חסר).

מחיר פתיחה: \$3,000
הערכה: \$3,500 - \$4,000

ספר יסוד. מעבר יבק. מנטובה, שפ"ו. מהדורה ראשונה

כרך כתבי יד – שלש מגילות | קב הישר | עיבור שנים | ספר הבלעי | פתרון חלומות – תימן, תרל"ב. כרך – הכולל מספר חיבורים שהועתקו בכתב-יד. תימן, שנת ב'קפ"ג לשטרות, תרל"ב ליצירה [1872]. הכרך כולל את החיבורים: • שלש מגילות – שיר השירים, רות וקהלת, עם תרגום ארמי ופירוש רש"י. • ספר קב הישר. • ספר עיבור שנים, ותקופות ומולדות, עם איורי גלגלי לוחות מחזור השנים. • ספר הבלעי – לסימני המזלות וליקויי חמה ולבנה; • ספר פתרון חלומות וספר הגורלות לאחיתופל. • הוספות שונות. בראש שלש המגילות שער מעוטר צבעוני (עם תאריך הכתיבה); עיטורי כותרות בדיו אדומה בראש מגילת רות, בראש ספר קהלת, ובכותרות הספרים "פתרון חלומות" ו"הגורלות לאחיתופל". תרשימים וטבלאות במספר מקומות. הגהות והוספות בשולי הדפים. בעמודי המגן הקדמי והאחורי, ובמספר מקומות בתוך הכרך: רישומי לידות ורישומי בעלות מתקופות שונות. [1], לז, [1] דף; לו דף; לט-פח דף; [2] דף. 22.5 ס"מ. מצב; טוב-בינוני. כתמים. בלאי וקרעים. סימני עש, עם פגיעות בטקסט. כריכת עור מקורית, בלוייה ומעט פגומה.

מחיר פתיחה: \$2,800
הערכה: \$3,500 - \$4,000

כרך כתבי יד – שלש מגילות | קב הישר | עיבור שנים | ספר הבלעי | פתרון חלומות – תימן, תרל"ב

58

ארכיון כתבי יד רבי חיים זאב פינקל - עבודות מחקר להוצאת ספרי קדמונים. שלוש עבודות מחקר להוצאת ספרי קדמונים מכתבי יד ומדפוסים נדירים. עם עשרות רבות של הערות והגהות בכתב יד הגאון רבי חיים זאב פינקל זצ"ל. לפנינו 3 תיקיות, בכל תיקיה, ספר מוקלד בכתיבת מכונה על דפים דקיקים להגהה. על גבי הדפים עבודה רבה בכתב ידו. באחד התיקיות חתימת ידו ח. ז. פינקל. תיקיה אחת עם מבוא קצר מוקלד במכונה "העתקת מדרש משלי מתוך צלום כת"י הנמצא ברומי קובץ מס' 44 בוואטיקאן. בובר השתמש בו בהוצאתו ומכנהו כ"י רומי... את הצלום שאלתי מאת דר' גולדשמיד הי"ו ירושלים. וגמרתי את ההעתקה בע"ה אור ליום ד' י"ט אדר א' התש"ו, תל אביב, ע"י היכל התלמוד". רבי חיים זאב פינקל - (תרס"ד-תשכ"ה) ראש ישיבת היכל התלמוד בתל אביב ומנהלה הרוחני של ישיבת מיר בירושלים בה כיהן כמשגיח במקומו של רבי יחזקאל לוינשטיין משנת תשי"ד עד לפטירתו. בנו של הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר ונכדו של ה"סבא מסלבודקה". גאון ועילוי בתורה מצעירותו קיבל תורה מהגרי"ז מברסק. בתקופת מגוריו בתל אביב היה בקשר עם האדמו"ר שמואל אליהו טאוב ממודז'ץ והאדמו"ר אף היה מתגורר בביתו. משיחותיו נדפס קונטרס "חסד חיים" וכן בספר "הר יראה". כתב מאמרים בקובץ מוריה על הוצאות ספרי הקדמונים כגון ילקוט שמעוני (ווארשא, תרל"ו) הוציא לאור את ספר אבני מלואים, קצות החושן ועוד. החומר לא נחקר לעומק, והוא נמכר כמות שהוא ויתכנו תגליות. כ – 200 דף. 30 ס"מ. מצב; הדפים טוב. כריכות מנותקות.

מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,200 - \$1,500

ארכיון כתבי יד רבי חיים זאב פינקל - עבודות מחקר להוצאת ספרי קדמונים

59

שו"ת ברית אברהם. תלמיד החוזה מלובלין. מהדורה ראשונה. הגהות בכתב יד. שאלות ותשובות ברית אברהם. מאת רבי אברהם צבי הירש [פצנובסקי] אב"ד פילץ ופיעטרקוב. דיהרנפורט, תקע"ט [1819]. מהדורה ראשונה. בדף המגן הפנימי ולאורך הספר הגהות ותיקונים בכתב יד עפרון. המחבר - [תקל"ז-תקע"ט] היה תלמיד 'החוזה מלובלין' בגיל 23 נבחר כרב בפילץ, ואחר כך בפיעטרקוב. היה גאון מופלג בדורו ופוסק מובהק שנשלחו אליו שאלות רבות, ותלמידו של החוזה מלובלין (ראה: י. אלפסי, החוזה מלובלין עמ' רמג). המחבר נפטר בצעירותו באמצע

60

הדפסת הספר בשנת תקע"ט, כשלא הספיק לסדר את המפתחות, ואביו הביא את הספר לדפוס. בראש הספר 'אבל כבד' קינה ארוכה על פטירתו. בהקדמת הספר מקצת מתולדותיו. על גדולי תלמידיו נמנה הגאון הקדוש רבי שלמה הכהן מראדומסק בעל תפארת שלמה. סטפנסקי חסידות, מס' 96. [4], ע, קמד, [5] דף. 37 ס"מ. מצב; טוב. פגם קל בשער ובדף שאחריו. כתמי זמן. כריכה פשוטה. מחיר פתיחה: \$800 הערכה: \$900 - \$1,000

הסליחות בנוסח חב"ד בו שפך לבו בתפילתו גדול הצדיקים הנסתרים: המקובל הק' רבי יוסף וולטוך - עם חתי"ק וקוויטלאך מרגשים ומרתקים. ברכתו התדירה בפיו של רבי יוסף למשחרי פניו הייתה: "כל הישועות" - וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם! סליחות ע"פ מנהג חב"ד - הוצאה שלישית עם הוספות - מרכז לענייני חינוך - כפר חב"ד תשכ"ו | 1966. הסליחות בו העתיר המקובל רבי יוסף וולטוך זי"ע בתפילתו, על כל הפונים אליו והמחלים את פניו, בימי הרחמים של חודש אלול ותשרי, להיפקד בדבר ישועה ורחמים, לקראת השנה החדשה. בדף הפורוץ מופיעה חתימת יד קודשו של המקובל הפלאי ובעל המופת רבי יוסף וואלטוך זלה"ה - "ב"ה ע"ה יוסף וואלטוך מעיה"ק ירושלים תובב"א וכעת בת"א אוסישקין 12". בסליחות מקודש זה, שפך רבי יוסף וולטוך את נפשו לפני ה' בתפילותיו המפורסמות לישועתם של ישראל, שארכו שעות על גבי שעות במקומות קדושים ונסתרים מעין אדם, ומתוכו פעל ישועות כאבותיו הצדיקים הקדמונים. בסליחות אלו גופא התפלל הצדיק בימי הרחמים והסליחות. רבי יוסף וולטוך היה אמנם חלק בלתי נפרד מחבורת הנסתרים הפלאית, שרובם התפללו לפי נוסח כוונות הרש"ש (נוסח עדות המזרח), אך רבי יוסף כמסורת אבותיו האדמו"רים לבית זלוטשוב היה מכוון את כוונות האר"י לפי המסורת והנוסח החסידי שבסליחות כמנהג חב"ד שלפניו. בין דפי הספר פזורים דפים רבים, עם שמות לתפילה בעצם כתי"ק של המקובל הק' וכן מכתבים אשר נשלחו אליו בבקשת רחמים לרפואה והצלחה. באחד הפתקים מזכיר רבינו את יום היארצייט של חברו המקובל הק' רבי יהודה פתילון החל ביום יד חשוון תשל"ה. וכן פדיון נפש, עבור הגאון הפוסק רבי יעקב משה חרל"פ זלה"ה "פדיון נפש עבור הר"ר יעקב... בן מרים חרל"פ רב"ד שערי חסד ירושלים (ביום ג' קרח תש"א)" (פתק קרוע בחלקו). כמו כן מזכיר רבינו אישיות מסוימת אשר צריך לזכור לעשות לו טובה לתיקון נשמתו... מכתב מאיש אלמוני "שתתפלל על חבר טוב שלי שקבל התקפת לב... אני מאמין שבעז"ה תפלתך תתקבל והוא יחלים במהרה...". הצדיק המקובל הרב יוסף וולטוך מזלוטשוב - בצעירותו התגורר בעיר העתיקה בירושלים ומידי יום היה נכנס בחשא לשיבת המקובלים הידועה 'בית א-ל', התבונן במעשי המקובלים. מיעט בשינה הבין וקלט כל עניין במהירות מדהימה ונהג לרשום בכל ספר קבלה שסיים ללמוד 'מוגה'. מנהגו היה להשתטח על קברי צדיקים בכל הארץ וזכה לגילויים נפלאים ולהתגלות נשמות הצדיקים, אולם הקפיד לא לעלות לציון רשב"י במירון בל"ג בעומר עקב ריבוי האנשים. מסופר שבאחת מתפלותיו לקרוב קץ הגאולה זכה לראות את רחל אמנו עטופה בבגדים שחורים. נפגש ולמד עם צדיקים נסתרים, פעל ישועות, והוציא 'רוחות' שנדבקו באנשים. למרות ייסוריו הגדולים עבד את ה' בשמחה ובהתלהבות ולמבקשים את ברכתו איחל 'כל הישועות!'. בחודש אייר תשמ"ג אמר לתלמידו 'השבוע אי"ה אשבות בירושלים' ויצא עם שניים מתלמידיו להשתטח על ציוני הצדיקים בגליל. כאשר יצא ממירון אמר לתלמידיו כי אינו חש בטוב, לאחר שהמשיכו למערת האידרא התפלל שעה ארוכה ושוב אמר כי אינו חש בטוב וביקש לשתות סודה. השלושה הגיעו לצפת לקנות עבורו מי סודה וכאשר ר' יוסף סיים לברך על המשקה התעלף, הובהל לבית הרפואה בצפת והשיב את נשמתו ליוצרה. VIII ב-עג דף. כריכה מקורית, נקבי עש, מצב בינוני-טוב. מחיר פתיחה: \$800 הערכה: \$3,000 - \$4,000

פנקס היסטורי חשוב לתולדות החסידים בצפת - פנקס שמות מקבלי חלוקת קוסוב - וויז'ניץ בצפת, בין השנים תרפ"ז - תש"ד, כתובה בכתב ידם של הממונים רבי יוסף צבי ובנו רבי אליהו גייגער. פנקס בכתב ידם של גבאי כולל קוסוב-ויז'ניץ בצפת, רבי יוסף צבי גייגר ובנו רבי אליהו, ובו רישום קפדני של הכספים שהגיעו לחלוקה ושמות הנתמכים חסידי וויז'ניץ - צפת תרפ"ז-תש"ד [השנה בה נפטר הרב

<p>יוסף צבי גייגער]. בפנקס מפורטים מקורות הכספים, "יוקסין קאסוב", "מעות מונטיפיורי", "מעות וויען", "מעות אמריקא" "מעות מונטרעאל" ועוד. וכן שמות שונים של מקבלי החלוקה, מספר נפשות וסכום החלוקה. למעלה מ-160 עמודים כתובים. 15X10 ס"מ. מצב; כללי טוב מאוד, מצהיב.</p> <p>מחיר פתיחה: \$3,000 הערכה: \$3,500 - \$4,000</p>	<p>62</p> <p>פנקס היסטורי חשוב לתולדות החסידים בצפת - פנקס שמות מקבלי חלוקת קוסוב - וויזניץ בצפת, בין השנים תרפ"ז - תש"ד</p>
<p>ספר שנים עשר דרשות, מאת רבינו נסים - דרשות הר"ן. ונציה, דפוס זואן בראגדין בבית זואן דגארה, [שנ"ד 1594] - חתימות. דרשות הר"ן - הוא ספר המאגד שלוש עשרה מדרשות רבינו ניסים בן ראובן מגירוני, ונציה, דפוס זואן בראגדין בבית זואן דגארה, [שנ"ד 1594]. מהדורה שנייה. הספר מחולק ל-13 דרשות. בהוצאות ישנות של הספר המו"ל כתבו שיש בספר רק שתיים עשרה דרשות, מכיוון שהדרוש האחרון לא היה נספר במניין הדרשות אלא היה מכונה "הדרוש האחר" בגלל דמיון התוכן בינו לבין הדרוש החמישי - או שלא נדפס כמו במהדורה שלפנינו. וריאנט Variant! במרבית העותקים מופיע בדף השער: "נדפס שנית בבית זואן דגארה". בשער שלפנינו נשמטה המילה "שנית". במספר מקומות נרשמה שנת ההדפסה: "שנ", על פי פרט השנה שבשער: "ותתענג בדשן [=שנ"] נפשכם", אך כפי הנראה שנה זו אינה נכונה, מפני שדבר הדפסתו של הספר שלפנינו מוזכר בהקדמה לספר הדרשות של מהרשי"ק, שנדפס בשנת שנ"ד באותו בית דפוס (וכרוך כאן יחד עמו). לכן סביר שגם דרשותיו של הר"ן נדפסו באותה השנה, ויש לקרוא את פרט השנה כך: "ותתענג בדשן [=שנ"ד] נפשכם" (ראה: א"מ הברמן ו' יודלוב, המדפיס זואן די גארה, לוד תשמ"ב, עמ' 82 מס' 164). חתימה בדף השער: "לאברהם יגל יצ"ו למקנה אדר שנ"ה" [ככל הנראה, חתימת רבי אברהם בן חנניה גאליקי (יגל) ממונטסליצ'ה (שי"ג-שפ"ד), בעל "לקח טוב" ו"גיא חזיון"]. חתימה נוספת בשער: "יעקב ברוך סגרי", ורישום נוסף מחוק בדיו. חתימה בדף ב: "שמאל סיגרי יצ"ו". רישום בדף המגן: "קניתי ספר זה מאלמנה שמואל סגרי י"ב של חודש אייר שנת התקמ"ה ביד הקצין רבי דניאל לוי". צ דף. 20.5 ס"מ. מצב; טוב-בינוני. כתמים, בהם כתמי רטיבות כהים בחלק מהדפים. קרעים קטנים בשולי מספר דפים. כריכת קלף עתיקה מקורית, מנותקת בחלקה. פגמים וסימני עש בכריכה.</p> <p>מחיר פתיחה: \$1,500 הערכה: \$2,000 - \$3,000</p>	<p>63</p> <p>ספר שנים עשר דרשות, מאת רבינו נסים - דרשות הר"ן. ונציה, דפוס זואן בראגדין בבית זואן דגארה, [שנ"ד 1594]. מהדורה שנייה - חתימות</p>
<p>לאדינו. סדר מנחה ערב ראש חדש. שאלוניקי תרפ"ו. סדר לימוד לערב ראש חודש - עם פיוטים בקשות ותפלות - וגם אנקת אסיר מהרב בעל חמדת הימים, והתרת נדרים, ותפילות על בית העלמין, וכמה פיוטים אשר לא נדפסו עד הנה במשמרת טהרה. שאלוניקי, תרפ"ו [1926]. אנקת אסיר וסדר מודעה תורגמו גם ללאדינו. נדפס על ידי עובדיה ש"ט נער - בדפוס ביזיס. 201, [1] עמ'. מצב; כללי טוב. מעט נקבי עש, כתמים, כריכה רופפת.</p> <p>מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$400 - \$500</p>	<p>64</p> <p>לאדינו. סדר מנחה ערב ראש חדש. שאלוניקי תרפ"ו</p>
<p>לאדינו. ספר רננות ובקשות. קושטא תרפ"ג. קובץ שירות ותשבחות לחול ולימי מנוחות, ולמועדי שמחות, לברכת מילה ולחופות. קושטא, תרפ"ג 1923. כמאה שירים ופיוטים, בעברית ובלאדינו. עם מפתח מפורט, חלק מהשירים מנוקדים. בשער נכתב "נדפס ע"י מוכר ספרים... בנימין רפאל בן יוסף". כפי הנראה הוא גם מלקט השירים והעורך. [4], 100 עמ'. נוסף שער מעטפת, שלא רשום בביבליוגרפיה. 15 ס"מ. כריכת מעטפת. מצב; כתמים, חתכים בדפים אחרונים.</p> <p>מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$400 - \$500</p>	<p>65</p> <p>לאדינו. ספר רננות ובקשות. קושטא תרפ"ג</p>
<p>לאדינו. הפטרת יום שמיני של פסח, על ידי אפרים מלמד. אזמיר, תרע"ג 1913. עברית ולאדינו. בעטיפה האחורית רשימת ספרים המוצעים למכירה בבית ההוצאה של מלמד. [1] דף, ז, [1] עמ'. [1] עמ'. 15 ס"מ. מצב; כללי טוב נקבי עש.</p> <p>מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$400 - \$500</p>	<p>66</p> <p>לאדינו. הפטרת יום שמיני של פסח, על ידי אפרים מלמד. אזמיר, תרע"ג 1913</p>
<p>דפוס ראשון, הנודע ביהודה של הגאון רבי חיים ברלין הגהות חשובות בכתב יד קודשו. שו"ת נודע ביהודה, מהדורה תניינא, ב' כרך שני, [אה"ע, וח"מ] תשובות לגאון ישראל רבי יחזקאל סג"ל הלוי לנדא אב"ד פראג, פראג תקע"א - מהדורה</p>	

ראשונה. בדף השער מתנוססת (שתי פעמים) ובדף אחרי - חותמתו האישית: "חיים ברלין בהגאון אדמו"ר הנציב זצ"ל מלפנים רב במאסקווא ואב"ד ור"מ בוואלאזין וכעת בירושלם עה"ק ת"ו". במספר מקומות בספר הגהות ותיקונים בכתב יד קודשו. הגאון רבי חיים ברלין - [תקצ"ב-תרע"ג], מגדולי דורו ומדמויות ההוד של ליטא וירושלים. בנו הבכור של הנצי"ב מוואלוז'ין. כיהן כאב"ד מוסקבה, וכראש הישיבה המפורסמת ביותר בעולם, ישיבת וולוז'ין המכונה 'אם הישיבות'. לאחר מכן כיהן כאב"ד קוברין (שם כיהן כאב"ד בתקופה מסוימת גם מחבר הספר שלפניו). היה נערץ אף בקרב חוגי החסידים. לאחר מכן שימש כאב"ד יליזבטגרד במשך כעשר שנים (תרנ"ו-תרס"ה), בשנת תרס"ו, כשהוא בן 75, עלה לירושלים. שימש כרבה של ירושלים לצדו של רבי שמואל סלנט. לאחר פטירת רבי שמואל מסלנט הוכר בסמכותו וגדולתו התורנית כרבה של העדה האשכנזית בירושלים, למרות שסירב לקבלה באופן רשמי. למרות זקנותו פעל רבות ונצורות למען ירושלים ולמען מוסדות התורה והחסד שבה. היה ראש הממונים ב'ועד הכללי כנסת ישראל' על כספי החלוקה. היה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, והיה נערץ על חסידים כפרושים. 33 ס"מ. [1]; קנט; [1] דף. נדפס על נייר משובח. לא כרוך. מצב; כללי טוב, נקבי עש, כתמים, דפים רופפים תחלה וסוף.

מחיר פתיחה: \$900
הערכה: \$1,200 - \$1,500

דפוס ראשון, הנודע ביהודה של הגאון רבי חיים ברלין הגהות בכתב יד

67

מהדורה ראשונה של ספר שיבת ציון – חיבורו של הגאון רבי שמואל לנדא, בנו וממלא מקומו של רבינו הנודע ביהודה זלה"ה – פראג תקפ"ז. ספר שו"ת שיבת ציון – שאלות ותשובות – מאת הגאון האדיר רבי שמואל לנדא ראב"ד פראג – פראג תקפ"ז | 1827. הגאון רבי שמואל לנדא זלה"ה - בנו וממלא מקומו של רבינו הנודע ביהודה זי"ע. רבינו הנודע ביהודה החשיב ביותר את בנו זה. עוד בחייו מינהו רבינו לעמוד בראשות הישיבה בפראג ולדיין בבית הדין, כפי אשר כותב רבינו הצ"ח באחת מתשובותיו "זה איזה ירחים אינני במזג השווה בבריאות הגוף והעמסתי עול התלמידים על בני הרב הגדול החרף ושנן מו"ה שמואל סג"ל". לאחר פטירתו של רבינו הנודע ביהודה, נתמנה רבינו זצ"ל למלא את מקומו בראשות בית הדין, (אך לא נקרא אב"ד פראג, ולא היה אחד אחד אשר נקרא אב"ד פראג אחרי הנודע ביהודה). רבינו זי"ע היה לוחם מלחמות ה', ונלחם בכת הפרנקיסטים, ובעקבות מלחמתו אף ישב בכלא הנוכרי, יחד עם ידידו רבי אלעזר פלעקליס בעל התשובה מאהבה. ספר שיבת ציון - ספר יסודי בבית המדרש של פוסקי הלכה. בדבריו דן רבינו רבות בדברי אביו, ובמהדורת נודע ביהודה, ירושלים תשנ"ח, הוסיפו את ספרו לסט הנודע ביהודה. מספר תשובות מתוך הספר, נחשבות לתשובות יסודיות ומוזכרות רבות בספרי האחרונים. [1], עו, [9] דף. כריכת חצי עור ישנה ובלויה. מצב; כללי טוב מאד, נייר עבה, חתוך בשוליים בשליש תחתון בצורה לא סימטרית. מעט נקבי עש במספר דפים אחרונים.

מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

מהדורה ראשונה של ספר שיבת ציון - חיבורו של הגאון רבי שמואל לנדא, בנו וממלא מקומו של רבינו הנודע ביהודה זלה"ה - פראג תקפ"ז

68

מכתב מוקדם ונדיר ממרנא הסטייפלר בלימוד ואודות ספרי החזון איש שנות הת"ש. במכתב כותב הסטייפלר ל"כבוד אהובי נצמד בקירות לבבי.. מהר"ש שליט"א". שעיין לברר את שיטת הרמב"ם בענין עובר ירך אמו ושולח לו מה שהעלה בעה"י.. כמו כן בירר בשבילו על כל ספרי החזון איש.. מזכיר את גיסו רבי מאיר קרליץ על דבר קניית הספרים שאינם בנמצא וכת"ר אינו מוצא כפי רצונו ואמר לו שיבוא אצלו כי הוא יודע היטב.. ומזכיר את בתו יוספה [ברזם] לגבי מקום מגוריו של הגר"מ הנ"ל. מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי - הסטייפלר - [תרנ"ט-תשמ"ה], בעל "קהילות יעקב". גיסו של מרן "חזון איש", ומראשי ישיבות "נובהרדוק - בית יוסף" בחו"ל ובבני ברק. כבר בצעירותו נודע בכל עולם הישיבות בליטא בכינויו "דער סטייפלער" [על שם מוצאו מהעיר הורונוסטייפול שבאוקראינה], וסיפורים רבים נודעו על עוצם שקידתו והתמדתו המופלאה, גאונותו וקדושתו. חיבר את סדרת ספרי 'קהילות יעקב' על רוב סוגיות ומסכתות הש"ס. בין השנים תרפ"ז-תרצ"ד היה ר"מ בישיבת "בית יוסף"-נובהרדוק בפניסק שהייתה באותן שנים חלק מפולין בה היה ההילך החוקי המטבע 'זלוטי'. בא' בניסן תרצ"ד (1934), כשמונה חודשים אחרי גיסו החזון איש, עלה לארץ ישראל והתיישב בבני ברק. בארץ נתפרסם עד מהרה כגדול הדור. נודע כאיש מופת בעל רוח הקודש, ורבים באו לקבל את ברכתיו ועצותיו, כולם חרדו למוצא פיו. לאחר פטירת גיסו מרן החזון איש

מכתב ממרנא הסטייפלר בלימוד ואודות ספרי החזון איש שנות הת"ש

69

נהרו אליו כל בית ישראל לברכות וישועות שעשו פרי. כ-16 שורות הכל בכתב יד קודשו וחתימתו. [1] דף. 16*14.5 ס"מ. מצב; טוב מאד, סימני קיפול, חורים זעירים מאכלת הדין משוקמים מקצועית.
מחיר פתיחה: \$1,500
הערכה: \$1,800 - \$2,000

לא נדפס! מכתב ארוך מאוד!! בדברי תורה כתב יד קודשו וחתימתו של האדמו"ר מזאוריצה [שושלת טשכנוב], רבי מנחם מנדל חיים לנדא זיע"א. האדמו"ר רבי מנחם מנדל חיים לנדא - [תרכ"ב-תרצ"ה], בעל המקיץ נרדמים. בנו של האדמו"ר רבי יעקב מיעזוב, בנו של הגאון הקדוש רבי אברהם מטשכנוב. עד לפטירת זקנו הק' מטשכנוב בתרל"ה נתגדל על ברכיו וממש לא זזה ידו מתוך ידו ובשבע שנות חייו האחרונות של סבו הגדול למד עמו בקביעות עד רגע פטירתו. רבי מנחם מענדל הוציא לאור את הספר אהבת חסד עם דברי תורה מסבו, ובהקדמה הוא כותב על לימודם המשותף. נסמך להוראה ע"י בעל הנפש חיה. כבר כבן 19 כיהן ברבנות והעמיד ישיבה. ע"פ מצוות אביו הוציא את הספר אהבת חסד מתורת סבו הגדול, ובהקדמה הוא כותב על לימודם המשותף. לימים הוציא האדמו"ר גם את הספר ויעש אברהם, ובו מנהיגים וסדר התפלה של סבו. בשנת תרמ"ה נתמנה לרב בראספשא [פלך פיעטרקוב]. לאחמ"כ כיהן ברבנות העיירה ווידאווא. בשנת תרנ"א נתמנה לרב בפיאנטקי [פלך קאליש]. לאחר פטירת אביו רבי יעקב מיעזוב בשנת תרמ"ד, שמו בו החסידים עיניהם ויבחרו בו למנהיגם וראש עדתם והנהיג נשיאותו בפיאנטקי. לאחמ"כ כיהן ברבנות העיירה זאוריצה על שמה נקרא. גם רבים מחסידי זקינו נמנו על עדתו. בתרפ"א היגר לאמריקה אחר כך שב לפולין ושם נפטר. תורותיו כונסו בספרו מקיץ נרדמים (פיעטרקוב תרס"ד). 4 עמודים גדולים, הכל בכת"ק, עם שתי חתימותיו! נדיר מאוד למצוא ממנו מכתבים ארוכים כל כך. גדול כל עמוד 32*21 ס"מ. מצב; טוב, כתמים, שוקם מקצועית עם חסר בטקסט.
מחיר פתיחה: \$2,000
הערכה: \$2,500 - \$3,000

70

תשובה ארוכה בעניין חשש ממזרות - עם כתב יד קודשו של הגאון החסיד רבי דוד שפרבר זלה"ה - מתוך ספרו אפרקסתא דענייא. שלשה עמודים מתוך כתב היד של שו"ת אפרקסתא דענייא עם כתב יד קודשו של הגאון החסיד רבי דוד שפרבר אב"ד בראשוב - כולל תשובה שלמה (ק"א) בעניין הזרעה מלאכותית. כתב היד הינו חלק מתוך כתב היד של הספר אפרקסתא דענייא אותו הכין רבינו לדפוס. חלקו בכתב יד קודשו של רבינו זלה"ה וחלקו בכתב יד תלמיד/מעתיק. כתב היד כולל תשובה שלמה בנושא פולמוסי אשר נחלקו רבים מגאוני הדורות, בעניין הזרעה מלאכותית, ואין כאן המקום להאריך... 20.5*33 ס"מ. בלאי בקצוות הדפים, מצב טוב. הגאון רבי דוד שפרבר 'הגאון מבראשוב' - (תרל"ז-תשכ"ב) מגדולי רבני גליציה ורומניה בדור שלפני השואה ומגדולי המשיבים. תלמידו של הגאון רבי מאיר אריק. הסתופף בצילם של האדמו"רים רבי משה הגר מקוסוב והאהבת ישראל מויז'ניץ. בשנת תש"י עלה הגאון מבראשוב ארצה, לאחר עלייתו ארצה כיהן כחבר מועצת גדולי התורה, והיה מראשי החינוך העצמאי בארץ-ישראל. חיבר את הספרים 'אפרקסתא דעניא' ו'מכתם לדוד'. ונדוע בהיתר עגונות השואה. חתנו היה הרב יהושע סג"ל דייטש, רבה של שכונת קטמון בירושלים וחותנו בזיווג-שני של האדמו"ר מויז'ניץ. רבינו נמנה על חסידיו של אדמו"ר רבי משה מקאסוב זצוקללה"ה. מסופר כי פעם חלתה אשתו של רבי דוד, בתו של חותנו הגאון רבי משה שטערן זלה"ה אשר היה זה שקרבו לרבו מקאסוב. החותן לקח את החתן הצעיר לקודש פנימה לקש ברכה עבור האשה הצעירה. רבינו מקאסוב נתן מיד את ברכתו שתהיה לה רפואה שלימה במהרה ותזכה לבנים ובנות. הרב שטערן כחסיד נלהב לא היה צריך יותר ויצא מיד החוצה. רבי דוד שפרבר אשר באותו הזמן היה רק בגדר 'מקורב' בקש מרבינו הבטחה ברורה! אמר לו הרה"ק מקאסוב "צו זאגען וויל איך נישט, אבער זאלסט וויסען אז פון מיין מויל איז נאך קיין ליגענד נישט ארויס!" (להבטיח אינני רוצה, אבל תדע לך שמפי לא יצא שקר מעולם!) למותר לציין שהיא אכן ילדה בנים ובנות, שרדה את השואה ונפטרה כאן בארץ ישראל בשנת תשכ"ז.
מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$600 - \$800

71

יהי ביתך מבורך בכל טוב - מכתב בכתב יד קודשם וחתימתם של הרה"ק רבי נפתלי הכהן שווארץ אב"ד מאד בעל הבית נפתלי ובנו הגאון רבי פנחס זעליג הכהן

בעל גבעת פנחס זלה"ה. והראתי אותם לאאמו"ר הה"ג נ"י מקודם - גלויה בעלת תוכן מרתק כולה בכתב יד קודשם וחתימתם של הרה"ק המפורסם רבי נפתלי הכהן שווארץ בעל הבית נפתלי ובנו הגאון רבי פנחס זעליג הכהן זלה"ה - ממוען אל בנואחיו הגאון האדיר רבי יוסף הכהן שווארץ בעל הוילקט יוסף - מאד תרנ"ז | 1897. ארבעה בנים היו לו להרה"ק אב"ד מאד וכולם היו ת"ח מופלגים ביותר אשר הרעישו מוסדי ארץ בכח תורתם וגודל בקיאותם הרבה בתורה ובפרפראותיה. המפורסמים שבהם היו רבי יוסף בעל הוילקט יוסף ואחיו רבי פינחס בעל הגבעת פנחס ושאר ספרים. במצטבר חיברו השנים למעלה מעשרים ספרים בכל חלקי התורה ותולדות חכמיה. במכתבו זה כותב רבי פנחס לאחיו כי ישלח את ספרו להרה"ק רבי אברהם יצחק גליק אב"ד טולטשווא ויבקש ממנו שישלח לו אף הוא את ספרו "וזאת הנני לגלותך שאם תשלח ספר להה"ג האבד"ק טאלטשווא נ"י תכתוב ג"כ מכתב לו ובו תבקש ממנו שישלח לך ספרו...". בהמשך משתף רבי פנחס את אחיו בשתי חידושים תורניים אשר שלח לקובץ תורה מציון אחרי אשר הראה אותם לאביו והוטבו בעיניו "והיום כתבתי לו ב' הערות טובים, והראתי אותם לאאמו"ר הה"ג נ"י מקודם, ואמר לי שאכתוב אותם לו - ובוודאי ידפיס אותם...". על מכתבו זה, הוסיף אביו הק' הגאון רבי נפתלי הכהן שווארץ זיע"א, שבע שורות בעצם כתב יד קודשו וחתימתו, בו הוא דורש בשלום בנו חביבו ומברכו בברכות חמות "יהי' ביתך מבורך בכל טוב, וצלח רכב...". הגה"ק רבי נפתלי הכהן שווארץ זלה"ה (תר"ו - תרנ"ז) אב"ד מאד ובעל מחבר ספר בית נפתלי. מגדולי הרבנים בהונגריה. בנו של הגאון הק' המפורסם רבי אברהם יהודה שווארץ בעל הקול אריה מבערגסאז זי"ע. נסמך להוראה ע"י שלשה עמודי עולם בדורו - אדמו"ר הק' בעל הייטב לב זי"ע, הגאון המפורסם בעל המכתב סופר, ומרן המהר"ם שיק זלה"ה. מלא את מקום אביו ברבנות העיר מאד וייסד בה ישיבה לבחורים אשר הייתה מהגדולות ביותר בהונגריה. הגאון רבי פנחס זליג הכהן שווארץ הי"ד (תרל"ז - תש"ד) בנו של הרה"ק המפורסם רבי נפתלי הכהן שווארץ אב"ד מאד. את רב תורתו קנה אצל אביו הק'. נישא לבתו של הגאון בעל היריעות שלמה. הוסמך מהיד יצחק. וכיהן כמ"ץ בקליינוורדיין. חיבר ספרים רבים וחשובים, כמו שם הגדולים מארץ הגר, מנחת עומר, לקוטי פנחס, שו"ת גבעת פנחס, עטרת פז. ועוד... נספה בשואה. הי"ד. [1] גלויה. 8.5*14.5 ס"מ. מצב; כללי טוב מאוד, מריחת דיו.

מחיר פתיחה: \$3,000
הערכה: \$4,000 - \$5,000

72

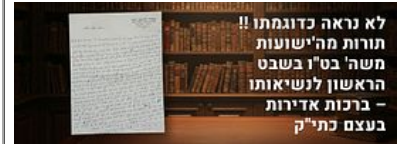
מכתב בפלפולא דאורייתא - כולו בכתב ידו וחתימתו של הגאון רבי נפתלי צבי הכהן שווארץ מסאטמאר - ממוען אל הגאון רבי משה שטרולי דומ"ץ קאניא - סאטמאר תרצ"ב. מכתב למדני מיוחד - בעניין "הולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת" - כולו בכתב ידו וחתימתו של הגאון רבי נפתלי צבי הכהן שווארץ מסאטמאר - ממוען אל רבי משה שטרולי דומ"ץ קאניא - סאטמאר תרצ"ב. הגאון רבי נפתלי צבי הכהן שווארץ מסאטמאר - מבני ציון היקרים המסולאים בפז בנו של רבי שמואל שווארץ מגיד מישרים בעיר סאטמאר ונכדו של הגאון הק' המפורסם רבי נפתלי הכהן שווארץ אב"ד מאד בעל שו"ת בית נפתלי. מוזכר בהקדמה לספרו של הגאון מבראשוב זלה"ה "תודתו... על ראש ש"ב הבחור... נפתלי צבי הכהן... אשר הרבה יגע ועמל בהגהת ספרי ובסדור המפתחות...". נעה"ש בשנות השואה האיזומה. תשובות אליו בשו"ת חסד יהושע להגאון מחוסט וכן בשו"ת שיבת ציון להגאון המפורסם רבי בן ציון בלום זלה"ה. גלוית דואר. 15X10.5 ס"מ. סימן קיפול, מצב טוב.

מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

73

לא נראה כדוגמתו !! תורות מה'ישועות משה' בט"ו בשבט הראשון לנשיאותו - ברכות אדירות בעצם כתי"ק. שני עמודים, המחזיקים למעלה מארבע-מאות מילים בעצם כתב-יד-קדשו של ה'ישועות משה' מויז'ניץ, ובהם תורות נשגבות, שמות קדושים, גימטריאות וברכות גפ"ן, לעשירות, לפירות טובים, להצלחה בתורה ולכל מכל כל! ט"ו שבט תשל"ג [1973]. לא נדפס! מעבר לערכו ההיסטורי-חסידי העצום של כתב היד שלפנינו, שנכתב בתוך השנה הראשונה לנשיאותו של ה'ישועות משה' - לפנינו קמיע קודש כפשוטו, שנכתב בעצם כתב-יד-קדשו של 'צדיק הדור', בעיצומו של יום חמישה-עשר בשבט, אחד מהימים המסוגלים ביותר בשנה על פי תורת החסידות, על גבי בלאנק אישי הנושא את שמו המלא של הרבי ושם אבותיו, והוא

עמוס בברכות, ומלא בשמות קדושים כקמיע ממש [הוי"ה, א-לוהים, ש-ד-י]. חלק מהברכות העצומות: "הרחבת הדעת ושמחת הלב וכל טוב". "עושר והרחבה". "להמתיק הדינים". "הילדים הקטנים צריכים לקבל 'פייער' ואז יוצאים הפירות טובים מאוד". "והשי"ת יתן להשריש בהם תורה ודביקות". "כי היכי דתתערו" [-שתזכו לעשירות]. "ונזכה לפירות טובים ומתוקים". לפנינו כתב-יד בעל תוכן ייחודי וחשוב, שלא נדפס מעולם' הכולל תורות, גימטריאות ושמות קודש ומופיעים בו ברכות עצומות ומפורשות בעצם כתי"ק הישועות משה, שכתבם באחד הימים המסוגלים ביותר בשנה, וערכו הסגולי רב עד מאוד, הרבה מעל לשאר מכתביו של הרבי! האדמו"ר רבי משה יהושע הגר מויז'ניץ - [תרפ"ה - תשע"ה], בעל ה"ישועות משה". מגדולי אדמו"רי דורו. האדמו"ר החמישי מויז'ניץ, ונשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. גאון מופלא בכל מכמני התורה נגלה ונסתר. נודע כמתמיד עצום וכאיש קדוש. נולד להרה"ק רבי חיים מאיר הגר. עם פטירת אביו בשנת ה'תשל"ב התמנה לאדמו"ר. ובמשך כארבעים שנה הנהיג את העדה הגדולה של חסידי ויז'ניץ. ל"טישים" שלו נהרו רבים מכל גווי הקשת שבאו להתחמם מאשו הבושרת וממתיקותו הוויז'נצאית שסחפה ורוממה את הקהל. בניו הם האדמו"רים רבי ישראל הגר שליט"א ורבי מנחם מנדל הגר שליט"א. חתניו הם האדמו"רים מסקווירא שליט"א, בעלז שליט"א, והמהר"א מסאטמר שליט"א. מפרט: [2] עמודים, בלאנק רשמי של הרבי. 27*21 ס"מ. מצב; טוב מאד, סימני קיפול. מחיר פתיחה: \$2,000 הערכה: \$2,500 - \$3,000

להתיר לו לישא אחות אשתו - מכתב מרטיט ונדיר כולו בכתב ידו של הגאון המפורסם רבי עזריאל יהודה ליבוביץ אב"ד וויען. מכתב בנושא היתר נשואין לאחות אשה אשר נרצחה בשואה - מאת הגאון המפורסם רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש אב"ד וויען - ממוען אל בית דין המיוחד לתקנת עגונות בבודאפעסט. לאחר השואה, התגלגלו במחנות הריכוז עשרות אלפי יהודים, אשר לא ידעו מה היה גורלם של קרוביהם ויקיריהם בעת צרה וצוקה. קשה במיוחד היה מצבם של העגונים והעגונות של לא ידעו מה אירע בגורלו של בן הזוג שלהם. כדי להצים ממצוקתם, נוסד בי"ד המיוחד לענייני עגונות, אשר דן בשני המקרים וקבע בהם מסמרות. כמובן שמצבם של הבעלים היה הרבה יותר טוב מהעגונות, כיוון שאיסור נישואין של אישה נוספת, הינו 'רק' חרם דרבינו גרשום. לפנינו מקרה שלישי ונדיר, של בעל אשר אשתו נרצחה באושוויץ והוא רצה להתחתן עם אחות אשתו. מקרה בעייתי אשר חייב לבדוק הייטב את העדויות כדי לא להכשל באיסור דאורייתא. הרב ליבוביץ מתאר בפרוט את העדויות "שני עדים כשרים אשר ראו אותה בגעטא, ואחת שראה אותה שהובאה לאויסשביטץ וחץ מזה כתב בקשה מאחות אשתו שמתחננת להתיר לו שישא אותה ולדעתי כן שמעתי שזה די להתיר לו לישא אחות אשתו...". הגאון הפורסם רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש זלה"ה - (תר"ע - תשנ"ב) משרידי גאוני אירופה, ואב"ד קהל יראים וויען בארה"ב וסגן נשיא התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדה. תלמידם של בעל הקרן לדוד והלבושי מרדכי ממאד וחתנו של הגאון רבי יצחק רוזנברג אב"ד האדהאז. בשבתו בצל חותנו הקים רבינו ישיבה גדולה בעיר אשר מנתה בשיאה כמאה בחורים והייתה מהישיבות המפורסמות בהונגריה. בימי השואה ניצל בניסי ניסים מצפוני התורר הנאצי והיגר לארה"ב שם עמד בראשות הקהילה המפוארת "קהל יראים וויען", אשר לה כיום מוסדות בכל רחבי העולם. [1] דף. 24*16 ס"מ. מצב; כללי טוב מאד, סימני קיפול, חור זעיר, כתמים. מחיר פתיחה: \$800 הערכה: \$1,000 - \$1,200

לא נדפס! מכתב בעניין מכירת אתרוגים בשואה! כי ידברו אויבים בשער - מכתב בלימוד מרתק אשר נכתב בעיצומה של השואה - כולו בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי יעקב שרגא הלוי יונגרייז אב"ד בערצעל - ממוען אל הגאון רבי פישל סופר ראב"ד בודאפעסט - תש"ב. עסק בעתות וצרה כאלו ר"ל - מכתב מרתק וחשוב בעניין המסחר באתרוגים בעיצומה של השואה - מאת הגאון רבי יעקב שרגא הלוי יונגרייז אב"ד נאגראדבערצעל - ממוען אל הגאון המפורסם רבי פישל סופר ראב"ד בודאפעסט - נאגראדבערצעל תש"ב | 1942. רקע: כידוע הגיעה השואה לאדמת הונגריה רק בשנת תש"ד. אך הצרות והנגישות החלו בהונגריה מיד עם תחילת המלחמה. מן המכתב אשר לפנינו משתמע כי היו סוחרים אשר ניצלו את המצב הקשה והמחסור החריף במוצרים מכל סוג שהוא ושיוקו לקהילות ויחידים ארבעת

המינים בכשרות מפוקפקת עד כדי פסולים. את מכתבו כתב הרב יונגרייז במענה לפנייתו של ראב"ד בודאפעסט, בבקשה לקבל את חוות דעתו על הבעייה המאתגרת. הרב יונגרייז כותב במכתבו "אלפי ישראל החרדים לדבר ד' כמה מהם שידענא בם שמקמצים לקמצים מפרנסתם הדחוקה ל"ע לקיים המצווה בהידור ולבסוף נדחו אף מברכת המצווה - וחוף מזה שהוא חלול השם גדול כי ידברו אויבים בשער שהיראים עושים מזה עסק בעתות וצרה כאלו ר"ל ולא עוד אלא שמכשילים רבים...". הגאון יעקב רבי שרגא סג"ל הלוי יונגרייז זלה"ה - (תרמ"א - תש"ד) נולד לאביו הרב משה הלוי אב"ד קאשוי [ב"ר שרגא פייש אחיו של הגאון הקדוש המפורסם בעל המנוחת אשר זיע"א]. חתן אחיו הרב יצחק צבי אב"ד קאשוי. כיהן בתחילה כאב"ד העיר פאביאנהאז ולאחר מכן בעיר נאגראדבערצל. גיסו היה הגאון המפורסם רבי יהודה רוזנר אב"ד סעקלהיד. חתנו היה הרב אלכסנדר סנדר קנופטר אב"ד סירוק. נשא ונתן עם גדולי הדור בהונגריה, רבינו המהרש"ג, בעל הלבושי מרדכי ממאד, מרן הדעת סופר ועוד. [1] דף, נייר מכתבים. 14*23 ס"מ. מצב; כללי טוב מאד, סימני קיפול. מחיר פתיחה: \$800

מכתב בכתב יד וחתימת נכד הגאון מווילנא הרב יעקב לנדא - אל המקובל הרב יעקב אדלשטיין זיע"א - אודות ספרי הגר"א. במכתב כותב הרב לנדא לרבי יעקב אדלשטיין ששולח לו את הספר משנת הגר"א בצירוף הספר שערי רחמים שהדפיס השנה, וכשיהיה לו את הספר עליות אליהו כרוך תוך חודש ישלח לו יחד עם רשימה מודפסת של כל הספרים שיצאו על ידו. תל אביב תשכ"ו. הנמען הגאון רבי יעקב אדלשטיין - (תרפ"ד - תשע"ז) נולד בעיירה שומיאץ שבברית המועצות לאביו הגאון רבי צבי יהודה אדלשטיין, רבה של העיר ובנו של הגאון רבי ירחמיאל גרשון אדלשטיין, בעל ה'בן אריה'. אמו היא בת הגאון רבי מרדכי שלמה מובשוביץ, רבה של מלסטובקה. בל"ג בעומר שנת תרצ"ד עלה עם משפחתו לארץ הקודש ולאחר תקופה קצרה קבעו את מושבם ברמת השרון. מלבד גאונותו העצומה בתורת הנגלה, עמד בקשר עם המקובל הצדיק הנסתר "הסנדלר" רבי משה יעקב רביקוב, ובצימאנו לידיעת התורה בשלימותה רצה להכיר את גדולי צדיקי הדור מכל העדות והחוגים כשהוא נוסע לנתיבות לסיידנא ה'בבא סאלי' רבי ישראל אבוחצירא, וכן לצדיק מרעננה רבי יצחק הוברמן וכן מזקני תימן על המסורת שבידם וכו'. נודע כבעל מופת ופועל ישועות כשרבבות עמך ישראל נהרו אליו כדי לזכות לברכה וישועה, וכן קבע תפילות ומעמדי תפילה מיוחדים, ויעץ סגולות והנהגות מופלאות לנצרכים לישועה. פעמים רבות הסתיר את הסגולה והמופת ופעם שהגיעו זוג להודות לו לאחר שנולד להם בן בברכתו, אמר להם "אנשים רוצים לעשות לי הרגשה טובה, הכל בזכות התפילות שלהם". לעתים רבות יעץ לבאים אליו להשתדל ולהתברך בברכת כהנים ולבקש מהכהן שיכווין באמירת המילה 'שלום' את שמו של הזקוק לישועה ולרפו"ש. גדולי ישראל התבטאו עליו כי 'מפתח של זיווגים נמסר לידי, וכבר העיד עליו מרן הגרא"ל כי 'כח הברכה ניתן בפיו', רבים סיפרו כיצד קבע זמן לישועתם ונתקיים בדבריו "ככל היוצא מפיו יעשה". מפרט: [1] דף, נייר מכתבים רשמי. 15*21 ס"מ. מצב; טוב, סימני קיפול, חורים זעירים, כתמים. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$500 - \$600

נזכה תמיד לבשר ולהתבשר טוב - מכתב שלומים מרגש - בכתב יד וחתימתו של אדמו"ר הק' בעל הברכת אברהם מסלונים - עם כתב ידה של הרבנית בת החסיד רבי מרדכי לידר. מכתב שלומים מרגש אשר שלח אדמו"ר הברכת אברהם ומחברתו הרבנית הדסה בת הרה"ח רבי מרדכי לידר זצ"ל - ממוען אל בנם הרה"ח רבי מרדכי שלמה ווינברג ואשתו הרבנית. בצד אחד של המכתב בא רבינו הק' בברכות לבנו וכלתו "שלום וברכה וכו"ס לבני היקרים יחי' ב"ה שלום, מה שלומכם נזכה תמיד לבשר ולהתבשר טוב אביכם דו"ש וטובתכם [חתימת הרבי]". מעבר לדף כתבה הרבנית מכתב בידיש לבנה ולכלתה וחתמה "הדסה ווינברגר". האדמו"ר רבי אברהם וינברג זיע"א מסלונים - בעל ה'ברכת אברהם' (תרמ"ח-תשמ"א) האדמו"ר החמישי לשלשלת סלונים בנו של האדמו"ר רבי נח וינברג זיע"ע, שימש כחבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל, מראשי החסידות בעיר טבריה. [בשנת תש"כ עבר לגור בירושלים בבנין ישיבת בית אברהם]. היה ידוע כת"ח מופלג ועובד ה' במסירות נפש. מנהגו היה לסיים את כל הש"ס, פעמיים בכל

שנה! בשנת תשט"ו לאחר פטירת הרה"ק רבי מוטל סלוניםמער אשר כיהן כאדמו"ר לחסידי סלונים, נבחר רבינו לכהן פאר כאדמו"ר ומנהיג לקהל חסידי סלונים בארץ ובעולם. נקרא לדורות על שם ספרו המפורסם על התורה "ברכת אברהם". הרבנית הדסה - בתו של הרה"ח המפורסם רבי מרדכי (מאטק'ע) לידער זצ"ל מגדולי וחשובי חסיד סלונים בטבריה. בביתו התאכסן אדמו"ר הק' משינאווא בביקורו המפורסם בארה"ק!!! [1] דף. 10*11.5 ס"מ. מצב; טוב, קמטים, כתמים קלים. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$500 - \$600

לא נדפס! 'מכתב הדרכה לרבנות' מהגה"ק רבי שאול ראזענבערג מראצפערט להגה"ק רבי בן-ציון בלום. מכתב בעל תוכן חשוב, לרגל עלותו לגדולה של הגה"ק רבי בן-ציון בלום בנו של בעל 'שו"ת בית שערים', לכהן כאב"ד סארוואש. המכתב נכתב כולו בכתב יד קדשו ובחתימתו של הצדיק הנודע הגה"ק רבי שאול ראזענבערג אב"ד ראצפערט, והוא כולל ברכות נדירות בכת"ק פועל הישועות מראצפערט, הדרכה טהורה, עצות טובות ועוד ועוד. ראצפערט, תרס"ח [1908]. המכתב נשלח בעקבות התמנותו הראשונה של הגה"ק רבי בן ציון בלום למשרה רבנית כל שהיא, והוא אברך כבן עשרים ושמונה שנים באותה העת. אביו הגה"ק רבי עמרם בלום - מגדולי רבני הונגריה, נפטר שנה קודם לכן [תרס"ז]. ורבי שאול מראצפערט, שהיה תלמיד הבית שערים, מזכיר אותו רבות במכתב "בזכות הארי החי בעולם העליון הוא אדמו"ר אביו הגאון הקדוש זצ"ל, כי מגיית הארי רדה הדבש". המכתב כולו נכתב בשפה פיוטית ומלא לכל ארכו בפסוקי הכתרה וברכה: "הרים ד' קרנו בכבוד וישימהו הרב אב"ד בקהלה נאה וחסודה סארווארש יצ"ו... ומעמקי לבבי הנני מברכו בברכת מזל-טוב יתנהו ד' למעלה למעלה וימצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, וכל רואיו יכירו כי הו זרע ברוכי ד', ויהי שם שמים מתאהב על ידו ויאמרו הבריות ברוך שזה ילד ברוך שזה גידל אשרי אביו ורבו שלמדו תורה וחכמה". הגה"ק מראצפערט שהיה מתלמידיו של הבית שערים, והיה מבוגר בשנים רבות מרבי בן ציון, רואה בעצמו כממלא מקומו של הבית שערים שאך נפטר לב"ע, והוא מעתיר בברכותיו והדרכתו לבן רבו, והוא שב ומזהיר את הרב בלום הצעיר בצעדיו הראשונים בכרם הרבנות, על עיקר העיקרים בהנהגה באותם הימים בהונגריה - הקנאות והמלחמה במחדשים: "וידע מה ד' אלקים שואל מעמו לנהל את קהלתו יצ"ו על מבועי התורה והיראה להקים את סוכת דוד הנופלת ולגדור גדר ולעמוד בפרץ כנגד אותם העומדים עלינו לכלותנו ולמחות את שם ישראל ותורתו ח"ו." לפנינו מכתב בעל תוכן חשוב ונדיר, הכתוב בצורה נאה ופיוטית, למען יעמוד לימים רבים כמכתב הדרכה ליום ההכתרה. המכתב מלא בנופת צופים הבלולה מברכות נדירות בכת"ק פועל הישועות מראצפערט, הדרכה טהורה, עצות טובות ועוד ועוד. אב"ד ראצפערט מסיים את מכתבו בדברי תורה אותם דרש בשבת לפני בני קהלתו. הגאון הצדיק רבי שאול ראזענבערג - [תרכ"ה-ת"ש], בעל 'חמדת שאול'. רבה של ראצפערט למעלה מארבעים שנה, נודע בגאונותו, חריפותו וצדקותו, היה פועל ישועות בקרב הארץ ורבים נהרו אליו שיעלה זכרונו לפני לטובה, ויש על זה הרבה מעשיות (ראה בהקדמת חמדת שאול - דרשות עמ' 11). למד אצל החתן סופר, מהר"ם שיק (מזכירו במכתב זה), בעל הקול אריה ובעל בית שערים. בצעירותו דבק ברבי צבי הירש מליסקא והוא שידכו, לאחמ"כ היו דבוק בכל לבו ונפשו לאדמו"ר"י בית בעלזא ובעיקר למהר"ד שהעריצו וכיבדו. הנמען הגאון הקדוש רבי בן ציון בלום הי"ד אב"ד בערעטי-אויפאלו - [תר"מ-תש"ה], בן הגאון רבי עמרם בלום בעל בית שערים. גאון מופלא בכל מכמני תורה, נשא ונתן עם כל גדולי דורו, תלמיד השבט סופר ואלוף נעוריו של בעל דעת סופר, משנת תרס"ח אב"ד סארוואש ומשנת תרפ"ט אב"ד בערעטי-אויפאלו, נפטר בגיטו בבודפשט בשנת תש"ה, מכתביו ראו אור: שיבת ציון ואות ציון. מפרט: [4] עמ', 22 ס"מ, מתוכם [3] עמ' כתובים. מצב; טוב. משוקם מקצועית. מחיר פתיחה: \$1,800 הערכה: \$3,000 - \$4,000

נדיר במיוחד! - מכתב סמיכה ארוך ונאה - כולו בכתב יד קדשו וחתימתו של הגאון האדיר רבי יוסף זוסמאנאוויץ הי"ד זיע"א בעל תרועת מלך. כנכנס לחנותו של בשם - סמיכה נדירה - מאת הגאון רבי יוסף זוסמאנאוויץ זלה"ה אב"ד ווילקומיר ובעל תרועת מלך - עם אזכור להגאון רבי דניאל מבושוביץ מקלם - וילקומיר תרצ"ח | 1938. מכתבים ממנו הינם נדירים ומכתבי סמיכה באופן מיוחד, וכמעט אין מהם

בנמצא כלל. סמיכה ארוכה ונאה, כתובה בלשון ייחודית מפורטת ומליצית. ניתנה לרבי אלימלך מינצבערג יליד ירושלים, אשר למד בישיבות המפורסמות של ליטא - טלז וקלם "ואשר הסתופף באהלי תורה הישיבות הקדושות דטלז וקלם וקלט מריחה כנכנס לחנותו של בשם וינק מדבשה..." בהמשך המכתב מזכיר התרועת מלך את ידידו הגאון רבי דניאל מובשוביץ ביותרת הכבוד ובשבחים ייחודיים "וכבר העיד עליו הגאון העמוס בתורה ויראה ודעת כל דניאל נ"י מקעלם על מהותו ויראתו הטהורה..." הגאון הקדוש רבי יוסף זוסמנוביץ' הי"ד זיע"א - [תרנ"ה-תש"א]. שימש כרבה של סלובודקה ולאחר מכן כרבה של וילקומיר, על מקומו של רבי אריה ליב רובין חמיו של רבי יוסף שלמה כהנמן. בצעירותו למד בישיבת סלובודקה, בהגיעו לפרקו נשא לאישה את מרת לאה בתו של רבי משה מרדכי אפשטיין ראש ישיבת כנסת ישראל בסלובודקה ובחרון. לאחר שרבי משה מרדכי אפשטיין העביר חלק מיישיבת סלובודקה לעיר האבות חברון, פרצה מחלוקת עזה בין תלמידי ישיבת סלובודקה מי יעמוד בראשות הישיבה. היו שציידו ברבי יוסף זוסמנוביץ' חתנו של רבי משה מרדכי והיו שציידו ברבי אייזיק שר חתנו של ה'סבא' בסופה של המחלוקת, התמנה הרב שר כראש הישיבה. לאחר פטירת הגאון רבי מאיר שפירא מייסד ישיבת חכמי לובלין, הוצע לרב זוסמנוביץ' לשמש כראש ישיבת חכמי לובלין, למרות הרקע ממנו בא שהיה שונה בתכלית מאופיה החסידי של הישיבה. הוא הגיע ללובלין לתקופת ניסיון והעביר שיעורים בישיבה במשך שבועות מספר, בהיותו בלובלין לבש לבוש חסידי כדי להתאים את עצמו לנוף האנושי, אך לאחר שלא הסתגל לסגנון החסידי של הישיבה, חזר לסלובודקה. כאשר נפטר רבה של וילקומיר, הרב אריה לייב רובין, נבחר הגאון רבי יוסף זוסמנוביץ' לכהן כרבה של וילקומיר. הוא נספה בשואה יחד עם בני קהילת וילקומיר. ספריו: משפט ירושת משרה, בדיני ירושת משרה ורבנות, (קובנה תרפ"ה), חלקו של יוסף (קייידאן, תרפ"ו), זרע חיים, נדפס יחד עם הספר "זרע יצחק" של רבי חיים יצחק שילמן מיאנובה, (קייידאן תרצ"ד), ותרועת מלך, (קייידאן, תרצ"ז) אודותיו נסוב המכתב שלפנינו. הרב מרדכי גיפטר שביקר אצלו בוויילקומיר לפני המלחמה, מספר כי ראה אצלו מחברות חידושי תורה על כל מסכתות הש"ס, מלבד חיבוריו המוכרים על מסכת ראש השנה והלכות מאכלות אסורות. ספרים אלו אבדו במהלך מלחמת העולם השנייה. [1] דף נייר, 22*29.5 ס"מ. בלנק רשמי. 18 שורות הכל בכתב ידו הייחודי וחתמתו של רבי יוסף. מצב; טוב מאד. סימני קיפול חתך קל בחלק העליון. כתמים קלים.

מחיר פתיחה: \$1,200
הערכה: \$1,800 - \$2,000

80

בת"ת הגדולה בעירנו המפורסמה - מכתב סמיכה נדיר - כולו בכתב ידו וחתמתו של הגאון רבי קלמן ביינעשאוויץ הי"ד זיע"א, רבה האחרון של העיר קלם - תרח"צ. ירומם עדתו עמו למעשים כבירים על טהרת הקודש - מכתב סמיכה נאה ונדיר - מאת הגאון רבי קלמן ביינעשאוויץ זלה"ה אב"ד קעלם - ממוען אל רבי אלימלך מינצברג - קעלם תרח"צ | 1938. מכתב הסמיכה ניתן לרבי אלימלך מינצברג מירושלים, אשר גלה למקום תורה ולמד בישיבות המפורסמות בליטא ובקעלם. כתב הסמיכה נכתב בכתב יד נאה וערוך בשפה עשירה ובלשון חכמים "אשר למד בישיבות ליטא ואח"כ בת"ת הגדולה בעירנו המפורסמה ע"י פירותיה אשר יעידו עליה כי הם גדולי ישראל בתורה ויראה וגם הוא מחבריה... והיה הרבה פעמים אצלי להתנסות והרבה פעמים באתי עמו בחד"ת... ומחונך בת"ת דעירנו אשר תשפיע לחניכיה ביד רחבה ביראה..." הגאון רבי קלמן ביינעשאוויץ הי"ד - (תרנ"ג - תש"א) חתנו וממלא מקומו של הגאון רבי צבי יעקב אופנהיים אב"ד קעלם. עלה על מוקדה בימי השואה יחד עם בני ישבת קעלם ובני קהילתו. [1] דף שורות. 16 שורות בכתב ידו וחתמתו. 22*27 ס"מ. מצב; טוב מאד, סימני קיפול.

מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,500 - \$2,000

81

כתב יד קבלי מאת הצדיק הנסתר 'הסנדלר' הקדוש רבי יעקב משה רביקוב זיע"א. כתב יד קבלי (קרוב ל-200 מילים) פירושים בפרשת ואתחנן העוסק גם בעניין בניית בנין לבנות אותו לשמו של קוב"ה. כולו בכתב יד קדשו הברור והקריא של הצדיק הנסתר רבי משה יעקב רביקוב, הידוע בכינויו 'הסנדלר'. פריט קבלי נורא וקדוש. המקובל הקדוש רבי משה יעקב רביקוב - "הסנדלר הקדוש" זיע"א - [תרל"ג-תשכ"ז]. למד קבלה מפי בעל הלשם'. צדיק נסתר מקובל ופועל ישועות. רבי אריה לוי זצ"ל

<p>העיד עליו: "שמעתי מפיו הקדוש של הרב קוק כי רבי יעקב הוא בלי ספק בין הל"ו צדיקים שבדור!". לאחר שמרן בעל החזו"א עודדו לצאת מד' אמותיו לעזרת הרבים כמו גם גדולי החסידות, ה'בית ישראל' מגור והרמ"מ מלעלוב דיברו רבות בשגב גדולתו וקדושתו - נודע לציבור. בעקבות זאת החלו לפקוד את ביתו יהודים שביקשו את ברכתו, בעיקר בענייני רפואה, ילדים ושידוכים. רבים פקדו את מעונו מדי יום ביומו, התברכו מפיו וחזו בישועות ונפלאות. [2] עמודים כתובים בכתב יד קודשו. 13*7.5 ס"מ. מצב; טוב מאד, מספר נקבי עש, כתמים קלים. מחיר פתיחה: \$800 הערכה: \$1,000 - \$1,200</p>	 <p>כתב יד קבלי מאת הצדיק הנסתר 'הסנדלר' הקדוש רבי יעקב משה רביקוב זיע"א</p>	<p>82</p>
<p>לא נדפס! קונטרס ארוך בכתב יד וחתומת הרב חיים צבי רייך - תרפ"ו. תשובה ארוכה - מאת הגאון רבי חיים צבי רייך זלה"ה אב"ד אסלאן - ממוענת אל גיסו הגאון המפורסם רבי פישל סופר ראב"ד בודאפעסט - אסלאן תרפ"ו 1926. הגאון הרב חיים צבי רייך זלה"ה אב"ד אסלאן - (תרכ"ז - תרח"צ) בן הגאון המפורסם רבי קאפל רייך זלה"ה אב"ד בודפסט וחתן הגאון רבי משה שמואל גלאזנר אב"ד קלויזנבורג. כיהן בתחילה כאב"ד נאוואק ואח"כ כאב"ד העיר אוסלאן, עד לפטירתו בשנת תרח"צ. 8 עמודים כתובים בצפיפות, כולו בכתב ידו וחתמתו! נייר כפול. 21X17 ס"מ. סימני קיפול, מצב טוב. מחיר פתיחה: \$1,200 הערכה: \$1,500 - \$2,000</p>	 <p>מכתב ארוך בכתב יד וחתומת הרב חיים צבי רייך - תרפ"ו</p>	<p>83</p>
<p>"טופס לגביות עדות - במות איש" מביה"ד המיוחד, בחתי"ק הדיינים. מסמך שואה מצמרר - "טופס לגביות עדות - במות איש", מבית הדין המיוחד שהוקם לאחר השואה על ידי גדולי הדור, בכדי להתיר לנישואין את עגונות השואה. פינפקירכען [הונגריה], יום ג' שמיני קמא י"א ניסן. עדות מהרב יעקב בן אליעזר מונסטער - כלי ראשון על הנרצחים במחנות הריכוז הגרמניים. שם הבעל - הנרצח: מרדכי הוכצייט בן רבי לייב; שם האשה: אסתר גראן. המסמך מורכב משאלון מצמרר - מהיכן הוגלה? מתי? עם מי היה ביחד? האם הוא הוליך עמו בנים קטנים? לאיזה צד העמידו אותו באויסשביטץ? האם ראו אותו שם במרחץ? זמן המיתה?; הנועד לברר את רציחתה הוודאית של האש, בכדי להתיר את האישה מכבלי עגינותה. מפרט: [2] עמ', 21X29.5 ס"מ. מסמך רשמי של ביה"ד, הפרטים מולאו בכתב יד, בחתימות העד והדיינים. מצב; טוב מאד, סימני קיפול, כתמים קלים. מחיר פתיחה: \$500 הערכה: \$600 - \$700</p>	 <p>"טופס לגביות עדות - במות איש" מביה"ד המיוחד, בחתי"ק הדיינים</p>	<p>84</p>
<p>קוויטל בכתב יד קודשו של האדמו"ר רבי יוחנן סופר מערלוי זיע"א. מזכיר גם את שמו ושם אמו לתפילה. האדמו"ר רבי יוחנן סופר מערלוי - [תרפ"ג - תשע"ו], כיהן כאב"ד וראש ישיבת 'אהל שמעון מערלוי' וכאדמו"ר חסידות ערלוי - אחת מהקהילות החסידיות הגדולות שנוסדו בארץ ישראל לאחר השואה והיה מראשי 'מועצת גדולי התורה' של 'אגודת ישראל'. הרבי היה נצר לשושלת רבני משפחת סופר המעטירה - דור חמישי לחתם סופר. אוד מוצל מאש משואת יהדות הונגריה בה נספו אביו בעל ה"ד סופר" הגאון רבי משה סופר דומ"צ ערלוי (תרמ"ח-תש"ד), וסבו הישיש בעל "התעוררות תשובה" הגאון רבי שמעון סופר אב"ד ערלוי (תר"י-תש"ד, בן ה"כתב סופר"). לאחר השואה, החל רבינו לכהן כרב ומורה הוראה בעיר בודפסט (בה נכתב ככל הנראה המכתב שלפנינו). הוא עסק בתורה כל ימיו, בעמל ובמסירות נפש, חיבר ספרי חידושי תורה ופסקי הלכות, והיה מגדולי הרבנים בארץ ישראל. 19*13 ס"מ. מצב; טוב מאד, סימני קיפול. מחיר פתיחה: \$300 הערכה: \$400 - \$500</p>	 <p>קוויטל בכתב יד קודשו של האדמו"ר רבי יוחנן סופר מערלוי זיע"א</p>	<p>85</p>
<p>כתב יד גדול חכמי פרס, המקובל רבי מולא אור שרגא. כתב יד המתפרש על פני שני עמודים. כתיבה אוטוגרפית, בפרסית-יהודית. ראשי הפסקאות נכתבו באותיות מרובעות. בשולי העמודים הגהות ותוספות. [פרס, המאה ה-18]. המקובל הרב מולא אור שרגא - [נולד בתחילת המאה ה-18, נפטר ה'תקנ"ד], היה מקובל, דיין ומנהיג יהדות פרס במאה ה-18. נולד ביזד שבאיראן. למד תורת הנגלה והנסתר. שמו התפרסם בקרב היהודים והמוסלמים כאחד, והוא זכה לכינוי מולא. כינוי הכבוד העממי שלו היה "מְלָא", כתוארם של החכמים השיעים. מולא אור שרגא כיהן ברבנות במשך עשרות שנים, ומכוחו נשארה יהדות יזד דבקה בלימוד התורה</p>		

ובקיום מצוות, למרות ריחוקה ממרכזי היהדות. הוא וצאצאיו הנהיגו את יהדות פרס במשך כמאתים שנה. לפי המסופר הגיע הרב אור שרגא לעיר יזד לפני כמאתים וחמישים שנה מהעיר איספאהן, בה היו עשרה רבנים גדולים בתורה שהמלך גזר להורגם. שבעה מהם נהרגו על קידוש השם, ושלושת האחרים הצליחו לברוח ולהנצל. אחד מן השלשה היה מולא אור שרגא שהגיע ליזד. מעברו לעיר גרם לפריחתה של היהדות בעיר והפיכתה למרכז תורני. יהודי יזד היו גם מן הראשונים שעלו מפרס לירושלים, והקימו בה את קהילת ה"יזדים" המפורסמת. בשנת ה'תקנ"ד (1793) נפטר, על קברו שנמצא בפאתי העיר יזד נהגו יהודים וגויים להתפלל. בעת האזכרה נוהגים אנשי קהילת יזד לשיר את השיר שחיבר בנו (ר' שמואל). נשאר ממנו שתי איגרות: האחת נכתבה בשנת ה'תקמ"ב (1782) ובה פנייה ליהודי משהד לסייע לשד"ר חכם אליהו מהעיר חברון. האיגרת השנייה נכתבה בשנת ה'תקמ"ג (1783), גם היא ליהודי משהד. באיגרת בקשה לאלץ יהודי בשם יצחק בן יהודה כהן לדאוג לפרנסת אשתו שננטשה ללא עזרה בעיר יזד. באיגרת זו הרב אור שרגא מבקש, שבמקרה שאין הסיוע אפשרי, ישלח הבעל גט לאשתו. מסתבר שאבותיו של אור שרגא היגרו ליזד מהעיר סבזואר שבצפון פרס. ייתכן שיהודי סבזואר היגרו לשם ממחוז גילאן ומהיישובים שמסביב העיר קזווין. ידוע שנאדיר שאה (שמלך בשנים 1736-1747) ביקש להעביר מספר רב של יהודים ממחוז גילאן ומהיישובים שמסביב לקזווין לעיר כלאת נאדרי, כמאתיים ק"מ צפונית למשהד. טרנספר זה אירע כנראה בשנת 1747, וחלק מן העקורים נתקעו בעיר סבזואר והתיישבו שם, חלק הגיעו למשהד וחלק לכלאת נאדרי. אולי זאת הסיבה לקשרים ההדוקים בין יהודי יזד לבין יהודי משהד. [2] עמ', 17*11 ס"מ. נייר תכלכל. מצב; טוב מאד, כתמים.

86

מחיר פתיחה: \$500
הערכה: \$700 - \$800

מכתב ברכות נפלאות מהרבי מליובאוויטש, בתאריך מסוגל. מכתב ברכות נפלאות לשנה טובה ומתוקה, בחתימת יד קדשו של האדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסאהן מליובאוויטש. ברקלין, ניו-יורק. שלהי אלול, תשכ"א [1961]. נשלח אל הרב חיים יוסף טרייטל מבני ברק. המכתב נשלח בשלהי אלול - ימי הרחמים והסליחות, בהם 'המלך בשדה - וקרובים התפילות והברכות להתקיים' (כמאמר אדמו"ר הזקן). הזמנים המסוגלים הללו מעצימים את ברכותיו הנפלאות של הרבי המופיעות בהמשך המכתב: "לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע לו ברכתי, ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות". בשולי מכתב הברכות החשוב, הוסיף הרבי בברכה לת"ת ביראת שמים - וחתומת יד קדשו, בברכה, מ. שניאורסאהן". כאשר נדקדק במילות הרבי נראה שהרבי כלל במילותיו הספורות את כל הברכות הנצרכות, בין בגשם ובין ברוח, למתברך ולכל בני ביתו, שהרי מה טוב ומתוק יותר מ"שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות"? מפרט: [1] נייר מכתבים רשמי, 21X14 ס"מ. מחיר פתיחה: \$500
הערכה: \$1,000 - \$1,200

87

מכתב מהרבי מליובאוויטש ט"ו בשבט תשי"ז. נשלח אל הרב חיים יוסף טרייטל מבני ברק. המכתב חתום ע"י המזכיר הרב אליהו קווינט. כידוע מכתבים רבים שנחתמו בשם המזכירים היו בהרבה מקרים חתימתו של הרבי עצמו בשם המזכיר. מפרט: [1] נייר מכתבים רשמי, 21X14 ס"מ. מצב; טוב מאד, סימני קיפול, שוקם מקצועית.

88

מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

מכתב מהרבי מליובאוויטש אודות גילוח הזקן וחת"ת - עם תיקונים בכתב יד קודשו. מכתב מוקלד במכונת כתיבה על נייר מכתבים [אגרת אויך] רשמי של הרבי מחב"ד, מתאריך כ' טבת תשי"ז. המכתב נשלח אל הרב חיים יוסף טרייטל מבני ברק. נושא המכתב: "במ"ש אודות שאלת גילוח הזקן... והרבי מפנה אותו לשו"ת צמח צדק, לדרכי תשובה, וכן לתהלים אהלי יוסף יצחק השלם על הכתוב והוא רחום יכפר עון.. ומסיים הרבי.. בחומש תהלים ותניא וישמור אותם עכ"פ מכאן ולהבא. המכתב עם תיקוני מילים בכתב יד קודש הרבי, וחתום ע"י המזכיר הרב אליהו קווינט "בשם כ"ק

89

אדמו"ר שליט"א". כידוע מכתבים רבים שנחתמו בשם המזכירים היו בהרבה מקרים חתימתו של הרבי עצמו בשם המזכיר. [1] דף. אגרת אויר. 21*30 ס"מ. מצב; טוב מאד, סימני קיפול. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$500 - \$600

תמצית פרוטוקול מאסיפת החברא קדישא מאת הראבינר אהרן חארין. בידיש דויטש. תקפ"ז [1827]. מדובר בפריט היסטורי מרתק המייצג תקופת מעבר משמעותית בעולם היהודי של המאה ה-19. המסמך שלפנינו הוא עדות אותנטית לפעילותו הקהילתית של אהרן חארין (Aaron Chorin), דמות שנויה במחלוקת שהייתה מהמבשרים המוקדמים של הרפורמה ביהדות אירופה. התוכן: תמצית פרוטוקול של אסיפת החברא קדישא בידיש-דויטש (יידיש-גרמנית) תקפ"ז (1827). המסמך נושא את חתימתו המקורית והמסולסלת של אהרן חארין בתחתית הדף. רקע היסטורי: אהרן חארין והסערה סביבו. אהרן חארין (1766-1844) כיהן כרב העיר אראד (Arad) שברומניה (אז בהונגריה). חשיבותו נובעת מהיותו דמות מגשרת – ואולי מפלגת – בין העולם הישן לחדש: למד אצל גדולי הדור, ביניהם הנוודע ביהודה (רבי יחזקאל לנדא), מה שמדגיש את הרקע התורני המובהק שלו. עם השנים החל להכניס שינויים בהלכה ובמנהג (כמו התרת נסיעה ברכבת בשבת, שינויים בנוסח התפילה וביטול מנהגים מסוימים). העימות עם החת"ם סופר: בשל דעותיו החדשניות, הפך חארין למטרה לביקורת חריפה מצד הנהגת האורתודוקסיה. החת"ם סופר כינה אותו בכינוי הגנאי המפורסם **אח"ר** (ראשי תיבות של אהרן חורינר רע-בינר), רמז לאלישע בן אבויה ("אחר") שיצא לתרבות רעה. פריט אספנות חשוב ביותר. מסמכים בכתב ידו של חארין הם נדירים יחסית, וערכם נובע מכמה היבטים: היסטוריה של הרפורמה: הוא נחשב לאחד ה"אבות המייסדים" של התנועה הרפורמית, ולכן כל מסמך שלו מהווה אבן דרך בתולדות התנועה. ח"י הקהילה: הפרוטוקול שופך אור על התנהלות החברא קדישא באראד באותן שנים – מוסד מרכזי בכל קהילה יהודית. [1] דף. 22 ס"מ. מצב; טוב מאוד. סימן קיפול עם קרע קל, נקבים קלים מאכלת הדיו. מחיר פתיחה: \$1,200 הערכה: \$1,500 - \$1,700

כתב-יד "אגדתא דפסחא" לראש רבני תימן המהרי"ץ זיע"א – אוטוגרף המחבר – נוסח המהדורא קמא של החיבור – תימן, שנות התק"כ בקירוב. כתב-יד, הגדה של פסח "אגדתא דפסחא", עם פסקי הלכות ופירושים, מאת הגאון רבי יחיא צאלח – המהרי"ץ, ראש רבני תימן. [תימן, שנות התק"כ בקירוב]. כתיבת - יד קודש המחבר, החותם בסוף ההקדמה "הצעיר יחיה בן לא"א כה"ר יוסף בן כמהר"ר צלאח, יזי"א". כתיבה נאה (מנוקדת בחלקה), עם כותרות ותיבות פתיחה בכתב קליגרפי, מעוטרים בדיו אדומה. הוספות בחלונות בתוך הטקסט ובהערות שוליים. בקולופון בסוף העמוד האחרון: "נכתבה לתשוקת האח הטוב, גם ד' יתן לו טוב, ה"ה זרעא דאהרן כהנא, סעדיא בן יוסף כ"ץ... יזכה להגות בו הוא זרעו וזרעו זרעו עד סכ"ה אכ"ר [עד סוף כל הדורות, אמן, כן יהי רצון]". בדף המגן הקדמי, סדר בדיקת חמץ בכתיבה שונה, מאוחרת יותר, וחתימה של "הצעיר יוסף ן' סאלם צאלח[?]". בהקדמת החיבור כותב המחבר את תועלת החיבור: "...וגם כי ראיתי אני הצעיר כי בסדרי הלילה הזאת – הן בדפוסים והן בכתיבות – לא נתבארו כל מעשה מצות הלילה הזאת כל הצורך, לכן בארתי הכל כאן, לא הנחתי דבר קטן ודבר גדול ממה ששייך לסדר הלילה הזאת, מדברי רבותינו ראשונים ואחרונים, וגם כי בהיות שטורח לאדם אם יסתפק באיזה דין מדיני הלילה הזאת לחפש אחריו, לכן עשיתי זה והכנתי הכל מוכן ומתוקן לפנינו בלשון קצרה וארוכה טעם הדבר מספרי רבותינו ראשונים ואחרונים...". לחיבור זה של המהרי"ץ ידועות שתי מהדורות, שונות בתוכן. במהדורה הראשונה שנתחברה בצעירותו בשנות התק"י בערך (ונקראת בחלק מכתבי היד בשם: "זבח פסח") צעד המהרי"ץ בדרכם של השולחן ערוך והפוסקים. אולם בהמשך השנים – בשנות התק"ל בקירוב – שינה המהרי"ץ את החיבור וחזר למנהגי תימן הקדומים. תוכן החיבור בכתב-היד שלפנינו, הוא מהמהדורא-קמא של החיבור, אולם בכותרות העמודים (ועל גבי מעטפת העור) מופיע שמו: "אגדתא דפסחא", כמו שם החיבור במהדורא-בתרא. יש משערים כי שינוי השם נעשה ע"י המחבר, כדי להבדילו משני חיבורים נוספים בשם "זבח פסח": פירוש "זבח פסח" של דון יצחק אברבנאל להגדה של פסח, וחיבור "זבח

פסח" שחיבר אחיו של המהרי"ץ, רבי שלמה צאלח. [מכיון שלפנינו לא מוזכר השם "זבח פסח", ניתן לשער כי כתב-היד שלפנינו הוא מהמהדורות המאוחרות של המהדורא-קמא, בשנות התק"כ בקירוב]. בין השינויים המופיעים במהדורא-בתרא, בשונה מהמהדורא-קמא שלפנינו: ברכה על נטילת ידיים לטיבול ראשון; כרפס בשיעור כזית; טיבול הכרפס בחרוסת; בציעת המצה קודם ברכת המוציא; חתימת ברכת "גואל ישראל" - "גואל" בחול"ם; איסור שתיית קפה לאחר ד' כוסות ועוד. בהקדמתו למהדו"ב מבקש המחבר מכל מי שמצויה בידו מהדו"ק להגיה ולתקנה לפי מהדו"ב (עפ"י: אגדתא דפסחא עם ביאור עץ חיים מאת מהרי"ץ, מהדורת ר"י רצאבי, בני ברק תשנ"ו, הקדמת המהדיר, עמ' 14-8). את התפנית בין המהדורות חקר ותיאר משה גברא. לדבריו, החל תהליך של התפשטות סידורי הדפוס ממנהגי ספרד בתימן, ואלו השפיעו על נוסח הסידורים של יהודי תימן, אשר התייחסו לכל מנהג הבא מארץ ישראל כאל דבר קדוש. אך במאה ה-18 נוכחו כמה חכמים, ביניהם רבי יהודה צעדי ורבי פנחס הכהן עראקי, להתנגד לתהליך זה, לאחר שראו בספרי מקובלים שאין לשנות מנהגי אבות, ומני אז החלו להיות אדוקים ושמרנים לנוסח תימן. אם כי מהרי"ץ לא היה מעורב ישירות בתהליך זה, אך נראה שגם עליו עברה תפנית דומה, וכפי שבאה לידי ביטוי בהחזרת מנהגי תימן להגדה של פסח (מחקרים בסידורי תימן, א: תפילות החול, מ' גברא. בני ברק תש"ע, מבוא, עמ' 79-86). רבינו יחיא ב"ר יוסף צאלח – המהרי"ץ – (תע"ה-תקס"ה), ראב"ד בית הדין בצנעא, גדול רבני תימן במאה ה-18, ומגדולי הפוסקים האחרונים. תלמיד סבו מרי צאלח, ותלמיד רבי אהרן הכהן עראקי, רבי יחיא עראקי ורבי דוד משרקי בעל "שתילי זיתים". בהיותו כבן 43 נתמנה להיות רב ראשי וראב"ד לכל קהילות תימן, תפקיד בו כיהן למעלה מ-45 שנים. סמכותו הוכרה בכל תימן ללא עוררין, ועד היום נוהגים רבים מבני עדת תימן לפי מנהגיו ופסקיו. חיבר את סידור התכלאל עם פירושו "עץ חיים" וספרי הלכה רבים: "זבח תודה" ו"שערי קדושה" על הלכות שחיטה, "שערי טהרה" על הלכות נדה, שו"ת "פעולת צדיק", ועוד ספרי הלכה, מוסר וקבלה. [24] דף - הכוללים: [46] עמ' כתובים בכתיבת ידו של המחבר. 16 ס"מ. מצב; בינוני-טוב. כתמים רבים. בלאי וקרעים. מעטפת עור עתיקה, קרועה. מקור: אוסף משפחת גרוס, תל אביב, YM.011.100.

מחיר פתיחה: \$5,000

הערכה: \$10,000 - \$15,000

נדיר ויחודי! כתב התרת עגונה מבית הדין המיוחד לאחר השואה - תש"ח. תמונת פספורט של האשה מרת מרים המכונה מאגדאלנא בת שלמה המכונה שאנדאר, מאחור כתבו הדיינים מבית הדין המיוחד לעיני עגונות את כתב ההיתר ולאחר מכן חתמו את חתימותיהם. פעסט כ"ה אלול תש"ח. הרבנים החותמים - רבי יעקב הלוי סג"ל לעבאוויטש - אב"ד קאפישי. האדמו"ר הגאון רבי אברהם אליעזר ציטראן זיע"א - בנו וממלא מקומו של הגה"ק הרב זאב וולף ציטרון אב"ד דארג ולמעלה בקודש אדמו"ר רבי שמואל פרענקל בעל האמרי שפר מדארג זיע"א. למד בישיבתו של בעל הערוגות הבושם ולאחר מכן אצל הגאון בעל זכרון יהודה זלה"ה. התפרסם ביותר לאחר השואה כשהיה אחד ממיתרי העגונות המפורסמים ביותר וישב בבית דינו של הגאון רבי ישראל וועלץ ראב"ד בודאפעסט. לאחר השואה חזר לעירו דארג וקומם את הריסותיה, ולאחר מכן היגר לסאו פאלו שם נסתלק בשנת תשכ"ה. חיבר חידושי מהר"א אליעזר. רבי ישראל וועלץ - (תרמ"ז - תשל"ד) - תלמיד הדעת סופר" - שימש כאב"ד בבודפשט גם לאחר השואה, שימש כמו"צ בירושלים בעל שו"ת "דברי ישראל". מידות: מצב;

מחיר פתיחה: \$500

הערכה: \$800 - \$1,000

חידושי תורה בכתב יד הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ. דף גדול חידושי תורה בענינים שונים - בכתב ידו קדשו של הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ, שבת ל"ג ע"ב, ר"ה י"ז ע"ב, ופי' על הפס' [בשמות י"ט ה'] והייתם לי סגולה.. הגאון הצדיק רבי מיכל יהודה ליפקוביץ' - [תרע"ד-תשע"א], חבר מועצת גדולי התורה, וממנהיגי הציבור החרדי בארץ ישראל. ראש ישיבת פונוביז' לצעירים מיום היווסדה ועד לפטירתו. במשך כשישים שנה העמיד אלפי תלמידים. היה דמות מוסרית מאלפת ששילבה גאונות בתורה, וגדלות במוסר בנוסח סלבודקה - חברון בה למד. לאחר נישואיו עם בת הגה"צ רבי בנימין גרשונביץ (השדכן היה החזון איש והוא אשר הובילו לחופה) החל לכהן כר"מ בישיבת תפארת ציון ועל תלמידיו נמנה הגאון רבי

חיים קנייבסקי זצ"ל שכל חייו נהג בו כבוד כרבו. גודל: 13.5*21 ס"מ. מצב; טוב מאוד, כתמים קלים, סימן קיפול.
מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

יקר המציאות. מהדורה נדירה ביותר! אורו של משיח - כלי הרואים - פרושו של מרן הבני יששכר זיע"א לנבואת "חזון עובדיה" - לעמברג תרכ"ב - מהדורה נדירה! ספר כלי הרואים - פרוש על נבואת "חזון עובדיה" על ימות המשיח - מאת אדמו"ר הק' ציס"ע רבי צבי אלימלך מדינוב בעל הבני יששכר זיע"א - דפוס רבי אברהם יהושע העשיל דרוקר - לעמברג תרכ"ב | 1962. ספר 'כלי הרואים' - הוא מאבני היסוד של תורת החסידות על נביאי ישראל. בחיבור זה, צולל "אדמו"ר הק' ציס"ע רבי צבי אלימלך מדינוב" אל עומק חזונו של הנביא עובדיה, ומתוך מילות הנבואה הוא דולה פנינים של אמונה, דרוש וסוד. הספר ידוע בסגנונו הייחודי המשלב למדנות חריפה עם השקפה חסידית טהורה, ועוסק רבות בענייני הגאולה העתידה ומפלת אדום. קבלה מפורסמת מאת רבינו הבני יששכר מובאת בספרו זה "מקובל בידנו מושיעים" הם הבני משה אשר סגורים מעבר לנהר הסמבטיון, הן המה יעלו בהר ציון". מדף יח, ב' הנהגות אדם' - והם ל"ו הנהגות קדושות שערך בעל בני יששכר 'לחברים המקשיבים' מהקדמתו להנהגות אנו למדים שבעל בני יששכר ייסד חבורה קדושה לבני עליה הרוצים להתעלות בעבודת ה', וקבעו את התקנות הללו בספר "על כן אנחנו חברים המקשיבים עלתה הסכמתנו היום, לאסוף חבורתנו הקדושה דורשי האמת והצדק... והמבקשים לשוב אליו יתברך בכדי לטהר בתי נגעי הנפש... ונקומה ונתחזק בעדינו ובעד נפשינו... וכל עצה ועצה שעלתה בהסכמתנו כתבנו במגילת ספר להיות לזכרון בין עינינו" בקולופון שבסוף ספר עובדיה כותב בנו רבי שמואל שהספר הינו רק הדפסה לדוגמא מתוך כל פירושו על התנ"ך שבכתב יד. וכן לקוטים נחמדים בפסוקי משלי. הרה"ק בעל בני יששכר - (תקמ"ג-תר"א) איש אלוקים קדוש, עמוד התורה בדורו, ומגדולי המחברים בתורת החסידות, ספריו השזורים בגאונות ובקיאיות בכל חלקי הפרד"ס, הינם אבן יסוד בתורת החסידות. [24] דף. מצב; כללי טוב, ללא כריכה, מעט נקבי עש, כתמים.
מחיר פתיחה: \$400
הערכה: \$500 - \$600

94

לא נדפס! חבורה בעצם כתב ידו של מרן הגאון הרב אלישיב זצ"ל בענין ביטלו מבוטל. תוכן: בעניין ביטלו [לגט] מבוטל [או לא] מחלוקת רבי ורשב"ג ודברי התוס' במסכת גיטין דף ל"ג ע"ב. מרן 'אור עולם' הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל - (תר"ע - תשע"ב) גדול הדור-אשר לשמו ולזכרו רועדים כולם. נכדו של המקובל הגדול בעל 'הלשם'. מגדולי הפוסקים בדור האחרון. נודע בשקדנותו המדהימה ובאהבת תורה מופלגת. בשנותיו האחרונות נטל לידייו את עול הנהגת הציבור החרדי. מפרט: [1] דף. הכל בכתב יד קודשו. מידות: 16*21 ס"מ. מצב; טוב מאוד, כתם קל, חתוך בשול דף התחתון.
מחיר פתיחה: \$800
הערכה: \$1,000 - \$1,200

95

אגרת אויר [21 מילים] בכת"ק שר התורה מרן הגר"ח קנייבסקי. גלוית דואר מאת גדול הדור מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי, כתובה משני צדיה. הכל [כ-21 תיבות] בכתב יד קדשו ובחתימתו של הגר"ח ק. בני ברק, [חנוכה תשל"ט 1978]. הגלויה ממוענת אל הגאון רבי אפרים גרינבלאט מרחוב אברמסקי בבני ברק, והיא מאופיינת בקצרותו המופלאה של שר התורה, גם בדיבורו וכל שכן בכתובתו. מכתב שלם עם פרטי שולח ונמען והוא מכיל מספר מילים בודדות! בתחילה נדמה שהדף ריק, עד שמבחינים בראש העמוד במשפט קצר: "עי' רש"י אבות פ"א מ"ח בשם רי"ג". בהסבר על המשנה אל תעש עצמך כעורכי הדיינים מביא רש"י הקדוש את פירושו רי"ג וזה לשון קודשו, "ומר רבי יהודאי גאון ז"ל פי' בענינא אחריתי כד אתי קדמך איניש חד ולימא לך לא בעינא מינך למפסק לי דינא דתהוי לי את ב"ד אלא בעינא קמך היכי דינא דהאי תביעה וטענה דאית לי על חברו אסור למשתעי ליה כלום בדינא ולחואה ליה כלום בדינא שכן מנהג של ערכאות של כותים דבעו מינייהו דינא מקמיה ומחוי ליה - פירוש ותרגום ללה"ק - ומר רבי יהודאי גאון ז"ל פירש בענין אחר: כאשר בא לפניך אדם אחד ואומר לך: "איני רוצה ממך שתפסוק לי דין ושתהיה לי לבית דין, אלא אני רוצה לשאול לפניך מה הדין בתביעה ובטענה שיש לי על חברי?" — אסור לך לומר לו דבר בדין ולהראות לו דבר בדין. שכן זהו

אגרת אויר [21 מילים] בכתי"ק שר התורה מרן הגר"ח קניבסקי

מנהג הערכאות של הכותים, שמבקשים מהם את הדין מתחילה והם מראים לו. כתוספת המרובה על העיקר, גם חלקה האחורי של הגלויה נכתב כולו בכתב יד קדשו של מרן הגר"ח, כולל חתימתו הקדושה בשורת השולח: "קניבסקי רשב"ם 23 בני ברק". הרב שמריו יוסף חיים קניבסקי - [תרפ"ח-תשפ"ב], נחשב לגדול הדור הקודם, ולמרותו סרו רובו של הציבור החרדי. מדי שנה סיים את כל התורה: כל יום שמונה דפים בתלמוד הבבלי ואת הסוגיות המקבילות בתלמוד הירושלמי. את הטור והשולחן ערוך עם נושאי כליהם בהספק של כ-5 דפים ביום. נודע כבעל מופת והמונים היו צובאים על דלתותיו בכדי לזכות בברכתו המפורסמת "בו"ה" שהיא ראשי התיבות "ברכה והצלחה". מקבל המכתב: הגאון רבי אפרים גרינבלאט [תרצ"ב-תשע"ד], בעל שו"ת רבבות אפרים, תלמידו המובהק של מנהיג יהדות ארה"ב רבי משה פיינשטיין, היה מפוסקי ההלכה החשובים בארצות הברית, ובסוף ימיו בירושלים. מפורסם בשל תשובותיו הרבות עם גדולי הדור. נולד בירושלים. בנערותו למד בישיבת קלצק ברחובות אצל הרב שך והושפע ממנו רבות. בצעירותו היגר לארצות הברית, במצוות סבו הרב יצחק גרינבלט, כדי לכהן ברבנות ולפרנס את משפחתו. בניו יורק למד אצל הרב משה פיינשטיין. יש אומרים שהוא היה גדול התלמידים, וגם אחד מאחרוני התלמידים. בשנת תשי"ב נשלח על ידי הרב משה פיינשטיין להיות רב בממפיס כדי לחזק שם את היהדות. הוא שימש שם קרוב ל-60 שנה כרב המקום, אב בית דין, ראש ישיבה, ראש כולל, מחנך, שוחט ומוהל. מפרט: [1] אגרת דואר אויר, 19.5*27 ס"מ. מצב; טוב מאוד, סימני קיפול, כתמים קלים. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$500 - \$600

מכתב ארוך כולו בכתב ידו וחתימתו של הגאון רבי יצחק יעקב וייס זיע"א

מכתב ארוך כולו בכתב ידו וחתימתו של הגאון רבי יצחק יעקב וייס זיע"א. המכתב ממוען למנהלי הצדקות המאוחדות מירושלים מנצ'סטר תשכ"ב. הגאון רבי יצחק יעקב וייס [תרס"ב-תשמ"ט], חוליה זוהרת בשלשלת הזהב של רבני ירושלים - גאב"ד העדה החרדית "מרא דארעא דישראל". בעל שו"ת מנחת יצחק. היה רבה של העדה החרדית, אולם השפעתו ההלכתית חרגה גם מעבר לגבולות העדה. בגיל 16 קיבל סמיכת "יורה יורה" מרבי חיים אלעזר שפירא ממונקאטש ובית דינו, ובגיל 19 קיבל סמיכת "דין ידין". בנוסף קיבל סמיכה מהרב מאיר אריק, מהרב שמואל אנגל ומרבי שמעון גרינפלד. אחרי שהקומוניסטים השתלטו על רומניה ראה שלא יוכל לעסוק במילוי תפקידו כרב, ובשנת תש"ח (1948), בעצת הרב מטשיבין, עבר לאנגליה. הוא מונה לאב בית דין במנצ'סטר והתחיל בהוצאת ספרי השו"ת שלו, "מנחת יצחק". בשנים אלו התפרסם כפוסק. פעל בתחום טהרת המשפחה והכשרות והקים את הכולל הראשון במנצ'סטר, "כולל הרבנים". בתקופה זו הסמיך רבנים רבים. ב"ט בסיוון תשל"ל עלה לירושלים. בתחילה כיהן כסגנו של הרב"ד הרב דוד יונגרייז. בשנת תשל"ב, אחרי פטירתו של הרב דוד יונגרייז, ראב"ד העדה החרדית, מונה על ידי רבי יואל טייטלבוים לכהן בעדה החרדית. [קנאי העדה החרדית התנגדו למינוי בטענה שהרב וייס אינו מספיק קנאי. רבי יואל ענה להם ש"לקנאי אפשר ליהפך תוך 24 שעות, אבל לתלמיד חכם אי אפשר ליהפך בתוך 24 שעות..."]. בשנת תשל"ט, עם פטירתו של רבי יואל טייטלבוים מסאטמר, שהיה גאב"ד העדה החרדית, התמנה לגאב"ד תחתיו. [1] דף, נייר מסמכים. 20.5*25.5 ס"מ. מצב; טוב מאוד, סימני קיפול, נקבי תיוק. מחיר פתיחה: \$1,400 הערכה: \$1,800 - \$2,000

סגולה לעשירות! קמיע נדיר לפרנסה עושר והצלחה וכנגד העין הרע

סגולה לעשירות! קמיע נדיר לפרנסה עושר והצלחה וכנגד העין הרע. סגולה לעשירות! קמיע נדיר לפרנסה עושר והצלחה וכנגד העין הרע. בכתב יד קודשו של המקובל פועל הישועות רבי מכלוף חיים אלעסרי 'הצדיק מבית שאן' זיע"א, תלמידו כבנו והחברותא של הבבא סאלי זיע"א. קמיע לפרנסה ועשירות הצלחה וכנגד עין הרע, כתוב בדיו על קלף. כולו בכתב יד קודשו, מכיל שמות קדושים וקבליים. רבי מכלוף חיים אלעסרי 'הצדיק מבית שאן' - (תרע"ה - תשס"א) היה רב ומקובל. כיהן כרב בעיירה ריש (מרוקו), ולאחר עלייתו ארצה, שימש כרב בעיר בית שאן, לפרנסתו עסק במלאכת השחיטה. נודע כבעל מופת ועסק בכתיבת קמיעות. מכל קצוות תבל השמועה על כתיבת קמעותיו עשתה לה כנפיים ובאו לקבל ברכתו וקמעותיו. משפחת אלעסרי הייתה ידועה כמשפחת רבנים בסביבות עשרים וששה דורות ועסקו בקבלה מעשית (כתיבת קמיעות וסגולות). בגיל 16 התייתם מאביו. לבקשת אביו, לקחו הבבא סאלי תחת חסותו, ו היה לתלמידו של ה'בבא סאלי'

<p>ואחיו רבי יצחק אביחצירא ה'באבא חאקיי". מידות: 11*7 ס"מ. מצב; טוב מאוד, סימני קיפול, כתמים קלים, מעט מריחת דיו. מחיר פתיחה: \$2,000 הערכה: \$2,500 - \$3,000</p>	
<p>אוסף מכתבים הסטורי! מרחבי תבל – אל רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים. אוסף ענק של כ-17 מכתבים מרבנים, גבאי-צדקה ונדיבי-עם מרחבי תבל: ארה"ב, אירופה, דרום-אפריקה ומדינות שונות. [שנות התר"נ-התר"ס בקירוב]. המכתבים נשלחו אל הגאון רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים. חלקם ממוענים גם אל הרבנים הנוספים שעמדו לצידו בניהול קופות הצדקה בעיר: רבי אליהו דוד רבינוביץ-תאומים (האדר"ת), רבי יצחק בלאזער הרב מפטרבורג, רבי חיים ברלין הרב ממוסקבה, ורבנים וגבאים נוספים מראשי "הועד הכללי" ומוסדות נוספים בעיר. שמות הרבנים השולחים: הרב מאקס רובינסקי ניו יורק 1909 [תרס"ט]. הרב הלל מאיר סאן. דייגו קליפורניה, 1904 [תרס"ד]. הרב אברהם אבא לעווין. תרס"ב. הרב השד"ר דוד דאוודאוסקי פעטרסבורג תרס"א. עוד מכתב מהרב הנ"ל משנת תרס"ג. הרב אלי' ישכר ליעבליך מסקא. ה' אליקום לישקאף. פלורידה 1897 [תרנ"ז]. הרב מנחם מן דימינט. פיטסבורג תרס"ב. מכתב הגבאים בדענוור [12 חותמים]. הרב השד"ר דוד דאוודאוסקי נאווגאראד תרנ"ט. הרב אברהם ברודא שד"ר משיגן תרנ"ח. הרב ה. אהנדעל [H. Mandel] קליפורניה תרס"ט. הרב נחמן דוב עטילזאהן שיקגו תרס"ד. הרב שלמה יצחק שיינפלד לואיוויל (Louisville) שבקנטקי. תרס"ב. הרב אברהם חיים שטאקקמאן פנסילבניה תרנ"ו. עוד מכתב מהרב הנ"ל תרנ"ו. הרב דובער זילבערמאן נויארק תרנ"ז. הגאון רבי שמואל סלנט - (תקע"ו-תרס"ט), עלה בשנת תר"א (1841) מהעיר סלנט לארץ ישראל כדי לשמש כמורה הוראה ורב לקהילת ה"פרושים" תלמידי הגר"א שהתגוררו בירושלים. חותנו הצדיק רבי יוסף זונדל מסלנט עלה לירושלים באותה תקופה. שימש ברבנות ירושלים קרוב לשבעים שנה, הקים את מוסדות החינוך והחסד בעיר, יסד בית דין וביסס את הקהילה האשכנזית. נודע בפקחותו ובגישתו המציאותית בניהול ענייני הציבור בירושלים ובקהילות ברחבי העולם. כ-17 מכתבים. גודל ומצב משתנים. מחיר פתיחה: \$1,000 הערכה: \$1,200 - \$1,500</p>	<p>99</p>
<p>תיעוד מצמרר מגטאות פולין: תצלום משפחתי ענוד סרטי זרוע (מגן דוד) שנות ה-40. תיאור: תצלום נדיר ומטלטל, המהווה עדות חזותית ישירה למציאות החיים בגטאות פולין תחת הכיבוש הנאצי. בתמונה נראים ארבעה בני משפחה אחת, כשעל זרועם הימנית מוצמד סרט הזיהוי הלבן ועליו מגן דוד – סימן ההיכר שהוטל על יהודי ה"גנרלגוברנמן" (פולין הכבושה) כבר בסוף שנת 1939. הקומפוזיציה המשפחתית הקלאסית מחד, והמבטים הדרוכים והנוקבים של הדמויות מאידך, יוצרים ניגוד חריף וממחישים את קריסת עולם החולין לתוך אימת הרדיפות. בניגוד ל"טלאי הצהוב" המוכר ממערב אירופה, השימוש בסרט זרוע לבן מאפיין אזורים ספציפיים (כגון גטאות קרקוב, ראדום ולובלין), מה שמעניק לתצלום זה ערך מחקר ותיעודי מוסף, עדות אילמת לאווירת החרדה וההשפלה. מידות: 18X42 ס"מ. מצב: טוב מאוד. התמונה שמורה היטב. חשיבות היסטורית: פריט תיעודי בעל עוצמה רגשית יוצאת דופן. מעבר לערכו האישי, הוא משמש זיכרון אילם לגזירות ההשפלה והבידול שהיוו את הצעד הראשון בדרך להשמדה. פריט מוזיאלי מובהק, מתאים לאוספים חשובים בנושא השואה, למוסדות מחקר ולתצוגות הנצחה. מחיר פתיחה: \$400 הערכה: \$600 - \$800</p>	<p>100</p>
<p>אגרת קודש היסטורית ומכוננת מאת מרן הראי"ה קוק – מאבק על קדושת הארץ תרצ"ב. תיאור: מכתב ארוך ויוצא דופן (2 דפים), כתוב בסגנון מליצי ונשגב, מאת הרב הראשי הראשון לארץ ישראל, הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק. המכתב נשלח בעיצומה של תקופת בניין הארץ (שבט תרצ"ב) אל רבני המושבות והשו"בים, ומהווה קריאה דרמטית לביצור חומות הדת בתחומי החקלאות וההלכה. תוכן: הראי"ה פורש את משנתו לפיה הקשר הנצחי בין עם ישראל לארצו עובר דרך "סדרי הקודש התלויים בה". הוא קורא לרבנים לעמוד על המשמר בנושאי הפרשת תרומות ומעשרות, ערלה וכלאים, ומזהיר מפני שכחת "דבר ד'" בתוך תהליך השיבה לארץ. "כאילו חס ושלום שכחנו את דבר ד' הקשור בקדושת ארץ חמדתנו,</p>	

וכל סדרי הקודש התלויים בה, שהנם יסוד חבתה וכבודה המחקקים עדי עד את אהבתה הנצחית בלב כל ישראל לדורותם". הראי"ה ממשיך ומפרט לרבנים את המצוות שבעבורן עליהם לעמוד בפרץ: "איסור אכילת טבלים ומכירתם מבלי תיקון הפרשת תרומ"ע, סדרי שמירת ערלה בפירות האילן, איסורי כלאי זרעים". המכתב פורסם באגרות הראי"ה (כרך ד' עמ' תצ"ד) ונחשב לאחד המסמכים החשובים בעיצוב הנהגת הרבנות במושבות. מפרט: [2] דף, 26 ס"מ. נייר מכתבים רשמי, הדפסת מכונת כתיבה. בחתימת ידו המלאה של הראי"ה וחותמתו הרשמית ("אברהם יצחק הכהן קוק - הרב הראשי לארץ ישראל"). מצב: טוב מאוד. סימני קיפול מקוריים.

מחיר פתיחה: \$1,000
הערכה: \$1,500 - \$2,000

אָנִי הַגִּבֵּר רָאָה עֲנִי בְּשִׁבְטֵי עֵבְרָתוֹ. 'מִן הַמִּצְרָ' - גליון מספרו הנודע של הגאון הצדיק רבי מיכאל דוב וויסמאנדל זצ"ל. הגהות והוספות בכת"י המחבר! גליון גדול מאוד!! מהספר המפורסם 'מִן הַמִּצְרָ' - ספרו החשוב של הגה"צ רבי מיכאל דוב וויסמאנדל זצ"ל אודות ניסיונות ההצלה שפעל בעצמו והפעיל אחרים באירופה הבווערת בשנות השואה האיומות. עם הגהות בכת"י"ק בהם השמיט שורות שלמות והוסיף אף פסקאות שלמות. נדפס בשינויים רבים בספרו מן המיצר. פעולות ההצלה של הגרמ"ד וויסמאנדל. פעולות הצלה רבות זכו לתהודה עולמית אולי המפורסם שבהם היה "רשימות שינדלר". עם זאת, כל המאמצים הללו מחווירים בגודל ובדמיון למאמצי החילוץ של "קבוצת העבודה" של ברטיסלבה (סלובקיה). קבוצת העבודה שהגרמ"ד היה מפעיליה הבולטים ניהלה משא ומתן עם הגרמנים והסלובקים ושחדה אותם כדי לדחות ולבטל את גירושיהם של יהודים מסלובקיה. ומאוחר יותר מכל אירופה. הטכניקות בהן השתמשו היו מגוונות וכללו שוחד רחב היקף שהוצא לנאצים ימ"ש. הגרמ"ד פנה בביקורת נוקבת כלפי כל אלו שלא פעלו במאמץ לפעולות ההצלה, מדבריו הנוקבים והמפורסמים: "כל מי ששומע על זה יכול להשתגע. כי אם הוא לא משתגע, הוא בטח היה משוגע מלכתחילה". לאחר שנות המלחמה סבל רבות "והיה מתהלך בחדרי הישיבה כשפניו מביעות יגון ואבל ועיניו זולגות דמעות. הוא חי את החורבן בכל עת" כעדותם של אחרים, בשנות חייו האחרונות סבל ממחלת לב ושכב רבות בבית החולים ומתוך חוליו כתב וערך ספר מונומנטלי זה. הספר יצא לאור לאחר פטירתו בשנת תש"כ (1960) וזכה למספר מהדורות. מפרט: תוכן 'עלה הגהה' שלפניו הינו מרטיט ומזעזע הגרמ"ד שואל תחילה כי עלה במחשבתו "מה יהיה מחירו עבור משפחה אחת בלבד, להורידה מן הגרדון [גרדום]" לאחר מכן מתואר באריכות כל המשא ומתן שניהל הגרמ"ד אל מול הקלגסים על מנת להציל את יהודי סלובקיה מן השילוחים אל המוות, ובסופו מובאים ששת תנאי ההסכם. בתוך הדברים אף מוזכר "כ"ק האדמו"ר זי"ע" - הלא הוא הרב מנייטרא רבי שמואל דוד הלוי אונגר זצוק"ל שהיה ראש ישיבה ורב העיר נייטרה בסלובקיה. רבו וחותרו של הגה"צ ר' חיים מיכאל דב ויסמנדל. לפניו גליון הגהה בעצם כתב ידו של המחבר, מלבד ערכו ההיסטורי והעדות לעמלו הגדול מתוך חוליו במסירות נפש של ממש, הגאון הצדיק רבי מיכאל דוב וויסמאנדל זצ"ל היה גאון עצום וייסד מחדש את ישיבת נייטרא בארה"ב, והיה מחלוצי שיטת הרמזים בדילוגי אותיות בתורה אותם יסד על אדני קודש מתוך דברי הראשונים. דף גדול מאוד 45.5X 28.5 ס"מ. מעזבון אחד מתלמידי הראשונים בנ"י. שהיה מקורב אליו ביותר ועבד בבית הדפוס של הישיבה בהדפסת הספר 'מִן הַמִּצְרָ'.

מחיר פתיחה: \$3,800
הערכה: \$5,000 - \$6,000